

2020

SERVICENIVÅBESLUT

ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVÄRK
2021–2024

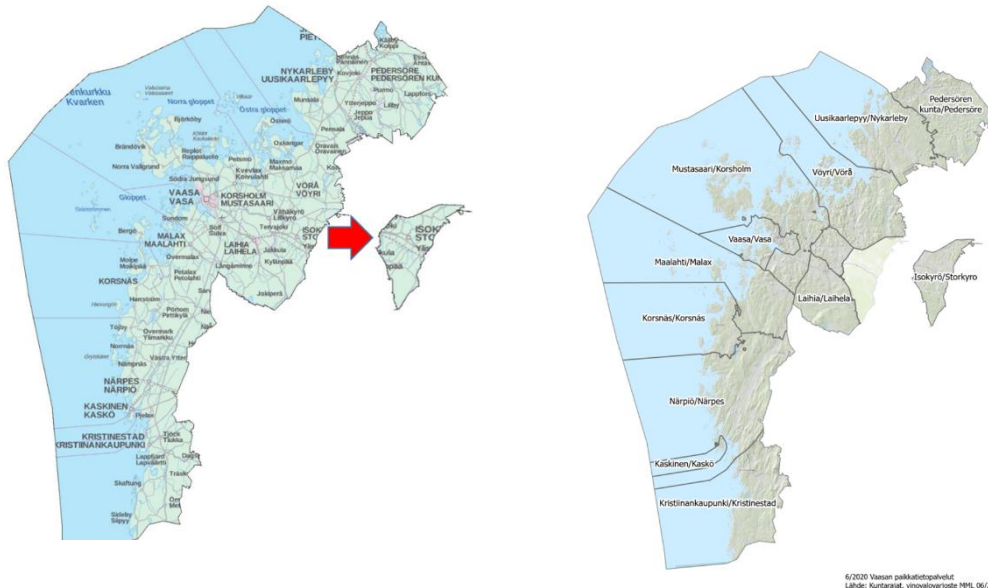
Innehåll

1. Allmänt	3
1.1 Räddningsverkets resurser och serviceprocesser	4
1.2 Lagstiftning	5
1.3 Verksamhetens tyngdpunkter och strategiska mål	6
2. Servicenivåbeslutprocessen	8
2.1 Servicenivåbeslutets grunder	8
2.2 Utvärdering av rådande servicenivåbeslut	9
2.3 Bedömning av hot och risker	11
2.4 Utvärdering av verksamhetens behov och mål	11
2.5 Uppföljning och utvärdering av hur servicenivåbeslutet verkställs	12
3. Servicenivåbeslut	14
3.1 Förebyggande av olyckor	14
3.1.1 Styrning som hör till räddningsväsendet	14
3.1.2 Rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet	16
3.1.2 Samarbete för att förebygga olyckor	18
3.1.4 Brandutredning	20
3.1.5 Tillsynsuppgifter	22
3.2 Räddningsverksamhet	26
3.2.1 Beredskap för dagliga situationer	27
3.2.2 Beredskap för störningssituationer	33
3.2.3 Beredskap för undantagsförhållanden	36
3.2.4 Redskap och utrustning	39
3.2.5 Räddningsväsendets anvisningar och planer	42
3.2.6 Oljebekämpning	45
3.3 Beredskap	46
3.3.1 Räddningsverkets beredskap	46
3.3.2 Reserveringar	47
3.3.3 Larmsystem för varning av befolkningen	48
3.3.4 Befolkningsskyddsverksamhet	49
4. Övriga uppgifter	52
4.1 Prehospitala akutsjukvårdstjänster	52
4.2 Internationell verksamhet	53
4.3 Stöd för kommunernas beredskap och beredskapsplanering	55

1. Allmänt

Under servicenivåperioden 2021–2024 omfattar Österbottens räddningsverks området följande städer och kommuner: Laihela, Korsholm, Vasa, Malax, Vörå, Korsnäs, Närpes, Kristinestad, Kaskö, Nykarleby och Pedersöre. Räddningsväsendet för samarbetsavtalskommunen Storkyro ska övergå till Södra Österbottens räddningsverks räddningsområde. Statsrådet väntas fastställa överföringen av räddningsväsendet i Storkyro kommun under sommaren.

Bakgrundskarta: LMV

Kommunerna som nämndes ovan har i samarbetsavtalet med Österbottens räddningsverk kommit överens om att Vasa stad fungerar som värdkommun för affärsverket. Direktionen för affärsverket Österbottens räddningsverk, som är det lokala räddningsväsendets kollegiala organ, svarar för skötseln av uppgifter enligt räddningslagen och avtalen på samarbetsavtalets område. Samarbetsavtalet uppdateras när överföringen av räddningsväsendet i Storkyro kommun har fastställts i statsrådet.

Räddningsverkets tjänster på området produceras enligt lagstiftningen, inrikesministeriets beslut och anvisningar, kommunernas specialomständigheter och enligt servicenivån som direktionen beslutar. Budgeten och verksamhetsplanen som utarbetas årligen styr utvecklingen av tjänsterna enligt linjeringarna i servicenivåbeslutet. Räddningsväsendets förvaltning betjänar sina kunder både på finska och svenska, så därför måste räddningsverket ha tillräckligt med språkkunnig personal.

Avtalskommunerna betalar räddningsverket en beslutad nettoutgift i relation till kommunernas invånarantal. Nettoutgiften täcker driftkostnaderna och kostnader orsakade av utrustningsanskaffningar. Om en avtalskommun har speciella skyldigheter i anslutning till servicenivån eller skötseln av räddningsväsendet ska avtalskommunen i fråga betala kostnaderna som dessa saker orsakar.

Räddningsdirektören leder räddningsverket. Räddningsverkets ledningsgrupp fungerar som stöd för räddningsdirektören i beslutsberedningen, utvecklande av serviceverksamheten och i ordnande av den interna övervakningen. På basis av servicenivåbeslutet gör räddningsdirektören årligen en budgetproposition och verksamhetsplan till direktionen. Enligt direktionens beslut föreslås de bli godkända av stadsfullmäktige i Vasa.

1.1 Räddningsverkets resurser och serviceprocesser

Räddningsverkets serviceprocesser utformas av fyra uppgiftshelheter: räddningsverksamhet, förebyggande av olyckor, beredskap och prehospital akutsjukvård.

Räddningsverkets personal består av heltidspersonal och avtalspersonal. I slutet av år 2019 fanns det 190 heltidsanställda, varav 97 i räddningsverksamheten (inklusive resurs på cirka 13 årsverken för prehospital akutsjukvård), 9 inom förebyggande av olyckor, 87 i prehospital akutsjukvård och 6 personer i stöd- och förvaltningsuppgifter. Räddningsverket tar stöd av värdkommunen för ekonomi- och personalförvaltning och ICT-tjänster. Stödfunktionernas närservice var 5 årsverken.

Det fanns cirka 930 avtalsbrandkårister, varav cirka 580 hade ingått personligt arbetsavtal och 350 förbundit sig via brandkårsavtal.

Österbottens räddningsverks område är indelat i två verksamhetsområden för att genomföra intern övervakning och styrning.

Verksamhetsområdena utformas av stationsgrupper. Stationsgruppens prestationsförmåga består av funktionella resurser och deras beredskap på brandstationerna som hör till gruppen. Stationsgruppernas beredskap utformar räddningsverksamhetens beredskap som motsvarar områdets risker på hela räddningsområdet. Räddningsverket har sammanlagt 39 brandstationer. Räddningsområdets huvudbrandstation finns i Vasa.

Förebyggande av olyckor styrs centraliserat inklusive kemikalietillsynen. Med styrningen säkerställer man att besluten fattas genom att beakta nationell styrning med samstämmiga grunder på hela räddningsområdet genom att följa god förvaltningssed.

Med räddningsverkets beredskap eftersträvar man att säkerställa förutsättningar för verksamhetens kontinuitet på det sätt man förmår i det rådande läget i alla samhällsliga störningssituationer inklusive undantagsförhållanden. Styrningen av räddningsväsendets beredskap sköter man centraliserat, eftersom samverkan med kommuner och övriga myndigheter om regional beredskap måste vara friktionsfritt och hänför sig till nationella beredskapsarrangemang. På grund av höga ledningsarrangemang för beredskap och informationshantering hör utvecklande av datasäkerheten till beredskapens helhet.

Prehospital akutsjukvård sköts enligt förordningen om prehospital akutsjukvård på basis av samarbetsavtal med sjukvårdsdistriktet som ansvarar för anordnandet och styrningen. Kostnaderna för prehospital akutsjukvård är separerade från räddningsväsendets kostnader som medlemskommunerna finansierar. Räddningspersonalen deltar i första insatsen och prehospital akutsjukvård på basnivå. Räddningsmän har behörighet för dessa uppgifter och betydelsen av det syns bland annat i rekrytering av räddningspersonal till områdets brandstationer där enheter inom prehospital sjukvård finns placerade. Första insatsen byggs i regel upp av räddningsväsendets resurser på hela räddningsområdet.

1.2 Lagstiftning

På basis av 29 § i räddningslagen ska Österbottens räddningsverk utarbeta ett servicenivåbeslut för området (senare i texten SNB), som fastställs av områdets räddningsväsende (direktionen) efter att kommunerna har hörts. Ur servicenivåbeslutet framgår områdets hot som används som grund för att bedöma risker som orsakas, verksamhetens mål och tillgängliga resurser och tjänsternas nivå och deras utvecklingsplan. Österbottens räddningsverks servicenivåbeslut omfattar en fullmäktigeperiod och den fastställs för åren 2021–2024.

Det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter stadgas i 27 § i räddningslagen (ikraftträdelsestadgande 28.12.2018/1353). Det lokala räddningsväsendet ansvarar för räddningsväsendets servicenivå, för att räddningsverkets verksamhet ordnas på behörigt sätt och för andra uppgifter som åläggs det i denna lag.

Räddningsverket ska inom sitt område sörja för:

- den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation inom räddningsväsendet som syftar till att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olycksituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas;
- räddningsväsendets tillsynsuppgifter;
- varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta;
- de uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. ska räddningsverket:

- kunna handha uppgifter i anknytning till den prehospitala akutsjukvården
- stödja beredskapsplaneringen i en kommun som hör till räddningsområdet, om detta har överenskommit med kommunen;
- sköta även andra uppgifter som ålagts det lokala räddningsväsendet i någon annan lag.

De uppgifter som åläggs räddningsverket ska planeras och fullgöras så att de kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål. Verksamheten i undantagsförhållanden ska också beaktas. Uppgifterna ska placeras i prioriteringsordning enligt omständigheterna.

I servicenivåbeslutet ska man förutom lagstiftningen dessutom beakta att samordna målen i dokument och program som styr samhällets säkerhet enligt områdets behov. Följande dokument innehåller viktiga linjeringar med tanke på samhällets säkerhet:

- Räddningsväsendets strategi till år 2025 (2016)
- Statsrådets principbeslut om strategin för den inre säkerheten (2017)
- Åtgärdsrapporten för inrikesministeriets strategi för den inre säkerheten (2017)
- Säkerhetsstrategi för samhället (2017)
- Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (2016)

1.3 Verksamhetens tyngdpunkter och strategiska mål

Verksamhetsidé

Räddningsverket sköter om högklassiga och mångsidiga tjänster inom räddningsverksamheten och prehospitala akutsjukvården i samarbete med andra aktörer från hav till slätter och från landsbygd till städer. Räddningsverket sätter upp som sitt mål att främja individernas och sam-

manslutningars egen beredskap att förebygga olyckor och förmåga att agera rätt i olyckssituationer. Räddningsverket upprätthåller en motiverad och kompetent personal samt service som är dimensionerad till områdets risker dygnet runt 24/7 nära människan.

Vision 2025 "Tryggt och gott liv"

Målet med räddningsverkets vision är en säkerhetskultur där var och en tar ansvar för säkerheten i sin verksamhetsmiljö och förebygger olyckor från att uppstå. För att främja målet samarbetar räddningsverket med regionens kommuner, inrikesministeriet, regionförvaltningsverket, räddningsverkens partnerskapsnätverk, nödcentralen, polisen, social- och hälsovårdsväsendet, gränsbevakningsväsendet och andra sektorer som speciellt påverkar den regionala och individens säkerhet och dess planering och genomförande.

Räddningsverket medverkar aktivt för säkerheten nära människan

- Koncentrerar sig på sitt område att enhetligt utveckla inverkan av förebyggande av olyckor
- Säkerhetskommunikationen riktas riskbaserat till befolkningsgrupper för att förbättra deras egen beredskap att förebygga olyckor och agera i olyckssituationer
- Främjar aktivt utvecklande av en trygg boendemiljö med kommunerna, övriga myndigheter och sammanslutningar.

Tjänsternas innehåll och beredskapen utvecklas enligt hotbilder och riskhantering genom att beakta kundens förväntan

- Att leda med information förutsätter förmåga att bedöma riskutvecklingen i verksamhetsmiljön och dess inverkan på att ordna tjänster för kunderna.
- Räddningsverksamhetens effektivitet och resurser utvecklas genom att utveckla teknologin
- Det regionala samarbetet mellan operativa säkerhetsmyndigheter utvecklas genom att utnyttja strukturen i den samordnande regionala beredskapen tillsammans med kommuner och övriga sektorer som deltar i räddningsverksamheten

Utvecklande av personalens kompetens, stödande av funktionsförmågan och välbefinnandet

- Tillräckligt med kunnig och funktionsduglig personal på räddningsområdet
- Kompetensen utvecklas enligt arbetarskyddet, förändringar i servicestrukturen och individuella utvecklingsbehov. Den enskilda individen har speciellt ansvar för att upprätthålla dessa saker, som stöds med bl.a. utbildningar, övningar och följs upp med tester.
- Stöd av funktionsförmågan görs genom att utveckla utbildningen och arbetsmetoderna. Funktionsförmågan övervakas bl.a. med tester av funktionsförmågan

- Arbetshälsan är en viktig del av arbetsgemenskapens verksamhet där var och en gör sitt arbete bra och ansvarsfullt samt utvecklar sitt arbete och arbetsmiljön tillsammans med andra. Arbetshälsan utvecklas planenligt såsom även andra delområden.
- För att trygga smidigt arbete och arbetshälsan måste man likvärdigt stöda att arbetstagare i alla åldrar orkar att klara av arbetet.

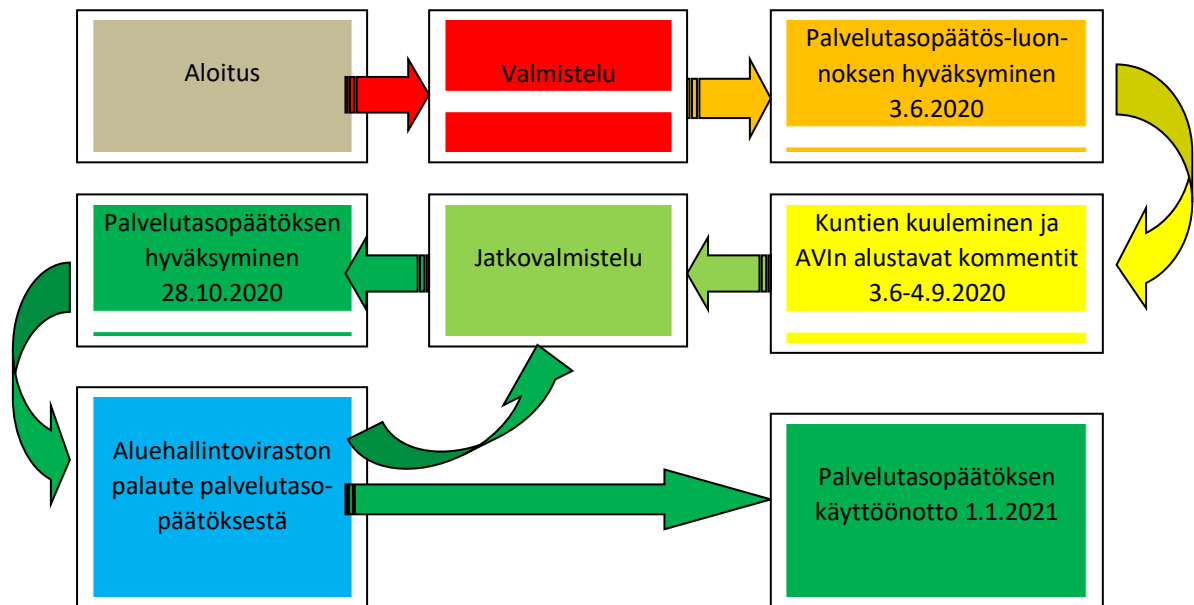
2. Servicenivåbeslutprocessen

2.1 Servicenivåbeslutets grunder

Enligt 28 § i räddningslagen 379/2011 ska räddningsväsendet ha en servicenivå som motsvarar lokala behov och olycksrisker. När servicenivån bestäms ska även verksamheten under undantagsförhållanden beaktas.

Enligt 29 § i räddningslagen 379/2011 ska det lokala räddningsväsendet utarbeta ett beslut om servicenivån. Det lokala räddningsväsendet beslutar om servicenivån efter att ha hört kommunerna. I beslutet ska redogöras för vilka faror som finns i området, bedömas vilka risker de medför, fastställas verksamhetsmål och tillgängliga resurser samt servicen och servicenivån. Servicenivåbeslutet ska också innehålla en plan för utvecklande av servicenivån.

Inrikesministeriets räddningsavdelning har styrt räddningsverken att vid behov uppdatera servicenivåbesluten så att de gäller fr.o.m. början av år 2021.

2.2 Utvärdering av rådande servicenivåbeslut

De gångna servicenivåbeslutperioderna utformar en beslutskedja som har varit ovanligt lång. Det tidigare utarbetade SNB för 2014–17 har varit basdokument, där det gjordes en preciserande uppdatering för 2018–19. Denna beslutshelhet förlängdes med ett år att gälla till slutet av år 2020. I bedömningen av servicenivåbeslutet ser man till förändringar och utveckling på längre sikt. Vi har lyckats verkställa följande helheter under den pågående tidsperioden.

Förebyggande av olyckor

- Bedömning av räddningsplaner för offentliga tillställningar och vid behov brandsyn av offentlig tillställning
- Bedömning av utredningar om utrymningssäkerheten
- Samarbete för att förebygga olyckor 42 § i RåL (verksamhetsmodell för brandriskbostäder och samarbete)
- Utvecklande av verksamhetsmodellerna för markanvändning och byggande
- I tillsynen av företag och inrättningar har vi använt auditeringsmodellen för egen beredskap

Räddningsverksamhet och beredskap:

- Samarbete med att anmäla bränder som orsakats av oaktsamhet/uppsåtliga till polisen 41 § i RåL

- Brandutredning (vi har följt nationella teman)
- För att upprätthålla lägesbilden har arbetsuppgifterna för dejourerande brandmästare och chef utvecklats.
- Specialutrustning har utvecklats och användningen förbättrats på hela området
- De uppsatta målen för aktionsberedskapstiderna har huvudsakligen uppnåtts
- Storolycksövningar har verkställts
- Anordningar för varning av befolkningen och mobila larmanordningar har utvecklats
- Ett reservsystem för förmedling av meddelanden har konstruerats mellan centrala brandstationer

Aktionsberedskap

I granskningen av aktionsberedskapstiden har det framkommit några områden som inte nåtts enligt servicenivåbeslutet, Brändö i Vasa och Korsnäståget. Regionförvaltningsverket har fäst uppmärksamhet i dessa brister i sina utlåtanden. Räddningsverket har strävat efter att lösa saken genom att fästa särskild uppmärksamhet vid starttider och att göra larmkörning smidigare i trafiken. Den mest betydande åtgärden är att vi främjat byggandet av en brandstation i södra delen av Vasa.

Räddningsberedskap och personalens funktionsförmåga

Vad gäller redskap och utrustning, så har vi framskridit enligt den årliga anskaffningsplanen. Tunga fordon har förnyats med 2–3 fordon årligen. Specialutrustning har anskaffats på basis av olycksriskerna: tung räddningsenhet, räddningsdykningsenhet (med pulvercistern), terrängfordon och hydrokoptrar.

På basis av uppföljning av testresultaten och verksamheten orsakar åldrande och minskning av aktiv personal att det på en alarmerad station nödvändigtvis inte finns tillräcklig prestationsförmåga till den typ av uppdrag som larmet gäller.

Antalet räddningsdykare (rök-, kem- och vattendykning) är en utmaning på hela räddningsområdet. Räddningspersonalens funktionsförmåga följs upp med årlig testning av den fysiska funktionsförmågan som grundar sig på det nationella FireFit-systemet.

I utvecklande av kompetensen i synnerhet för avtalspersonalen har utvecklingsbehovet som observerats styrts med övningar och grundkurser. Med TYKY-verksamheten har man satsat på 40–60-åringar, och god kondition genom livet projektet.

För att utveckla räddningsberedskapen har man övergått till bedömning av prestationsförmågan för varje enskild brandstation. Prestationsförmågan består av personal, utrustning, kompetens och funktionssäkerhet.

Utvecklande av räddningsverkets samarbete med kommuner och andra myndigheter

Vi har fortsatt med att stöda kommunernas beredskapsplanering och samarbetet med kommunernas beredskap har blivit bättre. Kommunernas beredskapsplaner har utvecklats under servicenivåbeslutsperioderna.

Räddningsverket har samarbetat aktivt med arbetet om den övergripande säkerheten och i beredskapskommittén. Den regionala riskbedömningen i anslutning till bedömning av nationella risker gjordes i samarbete år 2018.

Trygghetstelefontjänsten har fortsatt enligt avtal ända tills nu. Räddningsverkets roll kommer att ändra vad beträffar ordnande av trygghetstelefontjänsten och prehospitala akutsjukvården. Skötseln av trygghetstelefontjänsten övergår i sin helhet till kommunernas social- och hälsovård under år 2020. Vasa sjukvårdsdistrikt har utrett utvecklingsbehoven för prehospitala akutsjukvårdens nuvarande samarbete. I fortsättningen förhandlar man med sjukvårdsdistriktet om arrangemangen för prehospitala akutsjukvårdstjänster på basis av utredningsrapporten.

2.3 Bedömning av hot och risker

Räddningsverket ska på sitt område ha beredskap att svara mot olyckshot i alla beredskapslägen i samhället. Fortlöpande uppföljning av förändringar i verksamhetsmiljön och riskbedömning som dessa orsakar.

Bedömning av hot och risker presenteras noggrannare i promemorian om riskanalys som finns som bilaga ti servicenivåbeslutet. I räddningsverkets riskanalys har man behandlat hot som förekommer regionalt, nationellt och i undantagsförhållanden, och bedömt riskerna de orsakar, riskernas sannolikhet och inverkan.

2.4 Utvärdering av verksamhetens behov och mål

En betydande andel av räddningspersonalen består av avtalsbrandkårister. Räddningspersonalens funktionsförmåga och upprätthållande av kompetensen medför utmaningar i fortsättningen

för att ordna verksamheten under de kommande servicenivåperioderna. Koncentrationen av arbetsplatser till tillväxtcentra medför att beredskapen dagtid kan vara svårare att ordna utan rekrytering av dagpersonal. Inverkan av samhällets strukturella förändringar för utnyttjandet av tredje sektorn i räddningsväsendets uppdrag är svårt att bedöma.

De fem senaste åren har man bedömt beredskapsarrangemangen i olika rättsinstanser. Vi har en täckande beredskap på räddningsverkets område, vars betydelse måste bedömas i synnerhet med tanke på räddningsväsendets ledningsarrangemang. Granskningarna stöder att beredskapen i sin nuvarande form inte ensam löser resursernas användbarhet. Därför finns det grund att förbereda sig på att minska eller helt avstå från beredskap. Förändringarna kommer tillfälligt att försvaga ordnande av räddningsverksamheten innan de nya lösningarna börjar fungera. Arrangemangen bedöms sannolikt öka personalkostnaderna.

Kraven nuförtiden försätter speciella förväntningar för brandstationerna. Tillgänglighet, problem med inomhusluft och lösningar med ren brandstation i åldrade byggnader förutsätter sanering av utrymmen eller nybyggande. Dessutom medför datasäkerheten behov av nya tekniska lösningar. Utrymmenas säkerhetsklassificering måste i fortsättningen uppfylla kraven som ställs av säkerhetsmyndighetsnätverket (TUVE) och fältledningssystemet (KEJO) och nödcentralverkets system (ERICA).

2.5 Uppföljning och utvärdering av hur servicenivåbeslutet verkställs

Hur verksamheten och servicenivåbeslutet verkställs bedöms på basis av riskanalys, statistisk uppföljning och ekonomiska förändringar. Oförutsedda förändringar kan ge upphov till och med ändra det rådande servicenivåbeslutet. Räddningsdirektören bedömer behovet på basis av gjorda utredningar och gör en framställning till direktionen om att ändra SNB mitt i servicenivåbeslutperioden.

Besluten och målen om servicenivån beaktas i utarbetandet av budgeten och verksamhetsplanen. Räddningsverket rapporterar till direktionen i samband med mötena med rapporter om verksamheten hur budgetårets beslut förverkligas.

Österbottens räddningsverk utvecklar metoden för självbedömning tillsammans med andra räddningsverk. Med självbedömning kan man bedöma och jämföra de som hör till kontrollgruppen på räddningsområdena för att utveckla verksamheten och dess inverkan nationellt med hjälp av

gemensamt bestämda mätare. Med räddningsverkens självbedömning utvecklar man en verktygslåda för ledning med informationen, som är en viktig del av räddningsverkens ekonomi, resultat och kvalitetsövervakning.

3. Servicenivåbeslut

3.1 Förebyggande av olyckor

3.1.1 Styrning som hör till räddningsväsendet

Enligt 27 § i räddningslagen är räddningsverket förpliktad att sköta om den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation på sitt område som hör till räddningsväsendet. Målet är att förebygga bränder och andra olyckor och ha beredskap för att bekämpa olyckor samt ändamålsenlig verksamhet vid olycks- och farosituationer och för att begränsa följderna av en olycka.

Med styrning av räddningsväsendet avses åtgärder som räddningsverket använder för att främja, stöda och följa upp hur skyldigheterna i räddningslagen förverkligas. Styrningsskyldigheten omfattar att skyldigheterna som stadgas i räddningslagen för människor, företag och andra sammanslutningar och juridiska personer uppfylls.

Målet med författningarna om egen beredskap är att genom människors egen verksamhet och med myndighetsmetoder minska antalet eldsvådor, olyckor och övriga olycks- och farosituationer så att befolkningens hälsa, egendom, arbetsplatser, utkomst, produktionens kontinuitet och en ren miljö kan tryggas i alla förhållanden och under normala förhållanden och i undantagsförhållanden.

Egen beredskap bestäms i räddningslagen 379/2011 och verkställande av skyldigheten förutsätter att organisationen identifierar och bedömer olycksrisker, metoder för att förebygga identifierade risker och aktionsberedskap för olyckssituationerna i fråga. Egen beredskap är av stor betydelse, eftersom olyckor kan endast förebyggas av en organisation eller person själv. En organisation eller person har även delvis ansvaret för verksamheten vid olyckor (emedan räddningsverket stöder organisationen). Olyckor som blir verklighet kan skada människor, miljö, rykte, verksamhet och egendom – nivån på den egna beredskapen kan påverka skadornas storlek. Egen beredskap är även en delfaktor när säkerhetskulturen skapas. Räddningsverket styr organisationer och personer i egen beredskap.

Nuläge

Räddningsverket förverkligar den styrning som hör till räddningsväsendet som en del av tillsynsåtgärderna, handledning, rådgivning, säkerhetskommunikation och dokumenttillsyn. Styrningen omfattar även kemikalietillsyn.

Förutom allmän lagstiftning och styrning kan man få handledning och instruktioner bland annat genom att kontakta räddningsverket eller besöka verkets webbplats för att utarbeta räddningsplaner, räddningsplaner för offentlig tillställning och utredningar om utrymnings säkerhet; och för att utarbeta genomförandeprotokoll för brandlarmanläggning, automatiska släckanläggningar och planeringsgrunder för rökventilationsanläggningar. Räddningsverkets åtgärder för att behandla planerna som nämndes ovan bestäms i uppdateringar av tillsynsplanen. Dokumenttillsynen har effektiviserats med hjälp av en enhetlig process.

Mål

Målet med räddningsverkets styrning är på grundval av räddningslagen och kemikalielagstiftningen att handleda företag, inrättningar, övriga sammanslutningar och privatpersoner till att uppnå en högklassig säkerhetskultur. Vi förebygger eldsvådor och övriga olyckor och har beredskap för att avvärja olyckor samt ändamålsenlig verksamhet i olycks- och farosituationer. Målet är även att begränsa följderna av olyckor. I styrningen betonas speciellt identifierade referensgrupper i Åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor. Räddningsverket erbjuder sina kunder mångsidiga och effektiva kontakt- och rådgivningskanaler för styrningen.

Beslut om centrala åtgärder för att nå målen

Räddningsverket förverkligar den styrning som hör till räddningsväsendet i samband med åtgärder enligt säkerhetskommunikationsplanen och tillsynsplanen.

Åtgärder och tyngdpunkter i anslutning till styrningen bestäms i de årligen uppdaterade tillsyns- och säkerhetskommunikationsplanerna. I styrningen utnyttjas information om uppföljning av olyckstätheten.

I styrningen har man som mål att förverkliga Åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor.

Beslut om tillgängliga resurser för styrningen

Den styrning som hör till räddningsväsendet ges av räddningsmyndigheter och skilt utsedda och utbildade personer. Räddningsverkets resurser organiseras så att styrningen kan genomföras effektivt. Räddningsverkets arbetsinsats i styrningen har beaktats i punkterna säkerhetskommunikation och tillsyn.

Utvecklande

I årsplaneringen av säkerhetskommunikationen och tillsynen preciseras tydligare och mer målinriktat än nu hur räddningsverkets styrning förverkligas.

Vi sköter om att kunden har tillgång till anvisningar på båda nationalspråken på bl.a. räddningsverkets webbplats och i kontakter med räddningsverket i anslutning till egen beredskap, räddningsplanering, räddningsplanering för offentliga tillställningar, utredningar om utrymningssäkerheten, tillfällig inkvartering och räddningsväsendets anläggningar. Det förutsätter tilläggsresurser till verksamheten för att utveckla styrningen, så att vi når det uppsatta målet. Räddningsverkets organisation, verksamhetssätt och -processer och ledning måste vidareutvecklas och effektiviseras.

3.1.2 Rådgivning och säkerhetskommunikation som hör till räddningsväsendet

Känslan av trygghet är en rättighet för varje människa. Varje människa har skyldighet och ansvar att med sin egen verksamhet inte äventyra andras och egen säkerhet. Inställning, uppfattning, kunskap och vilja styr människans säkerhetstänkande och verksamhet.

Enligt räddningslagen 379/2011 förpliktas räddningsverket att sköta om upplysning och rådgivning på sitt område som hör till räddningsväsendet. Målet är att förebygga bränder och andra olyckor och ha beredskap för att bekämpa olyckor samt ändamålsenlig verksamhet vid olycks- och farosituationer och för att begränsa följderna av en olycka.

Det för räddningsväsendet gemensamma åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor (Inrikesministeriets publikationer 2019:33) styr planeringen av Österbottens räddningsverks säkerhetskommunikation. Verksamhetsprogrammets utgångspunkt är verkningsfullhet, människor och fenomen. Det övergripande målet för programmet är en trygg vardag utan olyckor 2025. Syftet med åtgärderna är att påverka kompetensen och kunnandet, utvecklingen av tekniken, uppbyggnaden av gemensamt arbete, attityderna och de gemensamma uppfattningarna samt verksamhetskulturen. I åtgärdsprogrammet riktas de mest betydande insatserna på barn och unga, utvecklande av samarbetet och att stärka känslan av omtanke. När det gäller handlingar är det viktigaste att samarbeta med kontaktgrupper, utveckla räddningsväsendets tjänster och öka säkerhetskompetensen hos olika befolkningsgrupper. Målet med styrningen av verksamheten är att uppnå en god säkerhetskultur.

Nuläge

En årsplan utarbetas för säkerhetskommunikationen där man bestämmer de målgrupper som säkerhetskommunikationen riktas till. Valet av målgrupper för säkerhetskommunikationen görs på basis av effektivitet, riskbedömning och nationella teman.

Österbottens räddningsverk ordnar gratis utbildning för bestämda målgrupper i den årliga säkerhetskommunikationsplanen. För andra målgrupper som företag och inrättningar och boendegemenskaper ges styrning och handledning med inriktningen egen beredskap. Utbildning för företag, inrättningar och husets skyddspersonal ordnas enligt efterfrågan i samarbete med Pohjanmaan pelastusalan liitto.

Som metoder för säkerhetskommunikation använder vi tillsyn, rådgivning och elektronisk styrning samt via telefon, kommunikation via sociala medier och styrning och rådgivning som ges i anslutning till tillsynsåtgärder. Vi deltar i riksomfattande kampanjer, ordnar rådgivnings- och säkerhetskommunikationsevenemang och använder sociala medier med låg tröskel för att nå befolkningsgrupper. Räddningsverket har svarat på efterfrågan av utbildningstjänster och har planerats deltagit i nationella kampanjer och mässor. För att utveckla en mer planerad och täckande verksamhet och styrning förutsätter mera resurser. Knappa resurser gör det osäkert att ordna evenemang med personal i larmberedskap. Erbjudna utbildningar kan inte garanteras då.

Mål

Målet med säkerhetskommunikationen är att skapa en god säkerhetskultur och trygghetskänsla för människor och sammanslutningar. Kunderna kan förebygga eldsvådor och andra olyckor samt ha beredskap för och kunna agera i eventuella olycksituationer. Tjänsten som räddningsverket producerar motsvarar invånarnas behov. Planeringen är riskbaserad och kundorienterad. Vi råder kommuninvånarna att identifiera olika riskfaktorer och hur olyckor som orsakas av dessa kan förbyggas och hur man förbereder sig för undantagsförhållanden.

Arbetsprocesserna och funktionssätten för räddningsverkets säkerhetskommunikation utvecklas så att åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor inom räddningsväsendet förverkligas årligen.

Styrning och rådgivning inriktas enligt nationell och lokal säkerhetskommunikation genom att beakta specialgrupper. Målet är att olyckor och följderna av dem minskar i relation till invånarantalet på räddningsverkets område. Säkerhetspersoner i företag, inrättningar och husbolag har utbildats och säkerhetspersonerna som är utsedda för uppgifterna är motiverade och funktionsdugliga i normala förhållanden och undantagsförhållanden.

Beslut om målen för styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation

Säkerhetskommunikationsarbetet utvecklas och inriktas enligt åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor inom räddningsväsendet genom att beakta nationella och lokala mål och räddningsverkets riskhanteringsarbete. Valet av målgrupper för säkerhetskommunikationen görs på basis av effektivitet, riskbedömning och nationella teman och tyngdpunkter.

De årliga tyngdpunkterna och genomförandesättet linjeras i räddningsverkets säkerhetskommunikationsplan.

Beslut om säkerhetskommunikationsplanens utarbetande och utvärdering av genomförandet

Räddningsverket utarbetar årligen en säkerhetskommunikationsplan. Säkerhetskommunikationsarbetet utvärderas som en del av räddningsverkets olycksförebyggande arbete. Rapporteringen och uppföljningen av säkerhetskommunikationsarbetet görs i Pronto.

Beslut om tillgängliga resurser för säkerhetskommunikation

Säkerhetskommunikationen som hör till räddningsväsendet genomförs av räddningsverkets personal enligt säkerhetskommunikationens årsplan. Arbetsinsatsen är minst 2 årsverken.

Utvecklande

Det för räddningsväsendet gemensamma Åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor (Inrikesministeriets publikationer 2019:33) styr planeringen av Österbottens räddningsverks säkerhetskommunikation. Verksamhetsprogrammets utgångspunkt är verkningsfullhet, människor och fenomen. Uppgiften är en trygg vardag fri från olyckor 2025.

Arbetsprocesserna och funktionssätten för räddningsverkets säkerhetskommunikation utvecklas så att Åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor inom räddningsväsendet förverkligas årligen.

3.1.2 Samarbete för att förebygga olyckor

Räddningsverket ska i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten samarbeta med andra myndigheter och sammanslutningar och invånare i området samt delta i lokalt och regionalt säkerhetsplaneringsarbete (räddningslagen 42 §). Även i åtgärdsprogrammet för förebyggande av olyckor framhävs samarbete och nätverk med olika aktörer.

Nuläge

Räddningsverket samarbetar med andra myndigheter för att förebygga olyckor.

Räddningsverkets praxis för samarbete i förebyggande av olyckor med olika myndigheter och andra aktörer beskrivs i tillsynsplanen. De viktigaste samarbetssektorerna enligt planen för år 2020 är Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, NTM-centralen i Södra Österbotten, Regionförvaltningsverket i Västra- och Inre Finland, Nödcentralverket, Polisen, Institutet för hälsa och välfärd THL, kommunernas myndigheter för markanvändning och byggande, kommunernas miljö-, hälso- och socialmyndigheter, centrala organisationer inom räddningsbranschen och inspektionssinrättningar för räddningsväsendets anordningar.

Mål

Ett centralt mål med samarbetet är att olyckornas antal och följder i relation till invånarantalet minskar på Österbottens räddningsverks område. I samarbetet observerar man speciellt resultatrik och effektiv verksamhet.

Beslut om utvärdering av målen och förverkligande av myndighetssamarbete

Räddningsverket deltar i verkställandet av strategin för den inre säkerheten genom att delta i sådant myndighetssamarbete som är ändamålsenligt för räddningsväsendet.

Räddningsverket deltar i lokalt säkerhetsplaneringsarbete.

Räddningsverkets tyngdpunkt i säkerhetssamarbetet är samarbete i anslutning till boende och i synnerhet för äldre människor som bor hemma.

I räddningsverkets tillsyns- och säkerhetskommunikationsplaner beaktas säkerhetsutmaningarna i den regionala och lokala säkerhetsplaneringen och samarbetsbehoven.

I anslutning till markanvändning och byggande kan räddningsverket vid behov ge sakkunnigutlåtanden för att påverka den konstruktiva brandsäkerheten, hur räddningsverkets funktionsförutsättningar verkställs samt beakta speciella riskobjekt i planläggningen och övrig planering.

Räddningsverket deltar som sakkunnig i konstruktiv brandsäkerhet och tillsynen av konstruktivt befolkningsskydd i samband med bygglovsförfarandet. Räddningsverket förrättar ibruktagningsinspektion av skyddsrum.

Arbetsgruppen för förebyggande av olyckor bedömer hur myndighetssamarbetet verkställts och utvecklats i den årliga uppdateringen av tillsynsplanen och säkerhetskommunikationens årsplanering.

Beslut om tillgängliga resurser för myndighetssamarbete

Räddningsverkets alla personalgrupper inkluderas enligt behov i myndighetssamarbete och -nätverk. Största delen av myndighetssamarbetet görs av experterna inom förebyggande av olyckor. Arbetsinsatsen är minst 3,2 årsverken.

Utvecklande

Samarbetsformer som speciellt ska utvecklas är bl.a. med aktörer inom social- och hälsovårdsbranschen för att säkerställa brandsäkerheten hos personer som bor hemma med nedsatt funktionsförmåga enligt åtgärdsprogrammet för att förebygga olyckor. Vi främjar etableringen av anmälningsförfarandet om brandrisk i alla kommuner.

Vi söker samarbetsformer för att utveckla säkerhetskulturen för invandrare. Vi identifierar centrala sektorer som fungerar på området och skapar verksamhetsmodeller.

För att utveckla samarbetet enligt målet förutsätts att tilläggsresurser styrs till verksamheten. Räddningsverkets organisation, verksamhets sätt och -processer och ledning måste vidareutvecklas och effektiveras. Med myndighetssamarbetet strävar man efter effektiva processer och resultat.

3.1.4 Brandutredning

Enligt 41 § i räddningslagen ska räddningsverket utföra brandutredning. Målet med brandutredningen är att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredning bedömer man brandens antändningsorsak och i nödvändig omfattning de faktorer som har påverkat dess antändning och spridning, skador orsakade av branden och faktorer som har påverkat skadornas omfattning samt räddningsverksamhetens förlopp. Utredningens omfattning påverkas speciellt av hur allvarliga följderna av en eldsvåda är.

Om det finns skäl att misstänka att en eldsvåda eller någon annan olycka har orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet, ska räddningsmyndigheten anmäla saken till polisen. Också förseelser i fråga

om brandsäkerheten och människors säkerhet som upptäckts i samband med brandutredningen ska anmälas till polisen.

Nuläge

Räddningsverket har en anvisning om brandutredning som färdigställdes år 2011 och ett samarbetsavtal om brand- och brandorsaksutredning med Polisinspektionen i Österbotten. Brandutredning utförs med att följa utredningsnivåerna i Tillsynshandboken för räddningsverk (Finlands Kommunförbund 2014). Anvisningar för brandutredning finns även i räddningsverkets anvisning om brandutredning.

Utgångspunkten är att räddningsledaren gör en brandutredning på grundnivå (nivå 1) för varje eldsvåda. Vid brandutredning på nivå ett bedömer man brandens antändningsorsak och faktorer som har påverkat dess spridning, skador orsakade av branden, faktorer som har påverkat skadornas omfattning, kundernas och personalens verksamhet samt räddningsverksamheten. I praktiken görs det genom att utreda och mata in de uppgifter som krävs för olycks- och byggnadsredogörelser i PRONTO-systemet.

Vid brandutredning på nivå två utreder man antändningsorsaken och tittar noggrannare på faktorer som påverkat olyckans omfattning, även räddningsverksamheten. Brandutredning på nivå två görs när utredningskriterierna nedan uppfylls:

- eldsvåda som orsakat allvarliga personskador
- eldsvåda som orsakat betydande egendomsskador (skador över 200 000 euro)
- då utredningsinformationen bedöms ha betydelse med tanke på förebyggande av olyckor
- då en eldsvåda hör till en temautredning som bestämts av arbetsgruppen för brandutredning inom räddningsverkens nationella nätverk

Brandutredning på nivå 2 utförs i praktiken av dejourerande brandmästare och chefer (brandutredningsgruppen), varav en del har deltagit i grund- och fortbildningskurser för brandutredning som ordnas av Räddningsinstitutet.

Klass tre brandutredning är den mest omfattande nivån som utförs vid behov i mycket betydande fall. Beslut om att påbörja utredning kan fattas av räddningsverket, Olycksutredningscentralen, inrikesministeriet eller Statsrådet För utredningen bildas en skild utredningsgrupp.

Mål

Anvisningen om brandutredning uppdateras så att den motsvarar Handboken för räddningsverkens brandutredning och övriga nationella anvisningar. Brandutredningsgruppens organisering,

sammansättning och verksamhet förtydligas. Den kunskap som finns inom förebyggande av olyckor utnyttjas mer än tidigare vid brandutredning.

Utrustning och material för brandutredning förbättras. Brandutredarnas kunskap förbättras genom att utbilda dem på Räddningsinstitutets grund- och fortbildningskurser för brandutredning och på andra brandutredningskurser. Samarbetet utvecklas med polisinrättningen och med brandutredare från Södra Österbottens räddningsverk och Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets räddningsverk.

Beslut

Räddningsverket genomför brandutredning i den omfattning som räddningslagen förutsätter och enligt den egna interna anvisningen. Anvisningen om brandutredning uppdateras under perioden för servicenivåbeslutet. Information från brandutredningen bifogas till uppföljningen av olycks-tätheten och utnyttjas i räddningsverkets tjänster.

Räddningsverket deltar i nationella temautredningar. Räddningsverket deltar i nationella nätverk för brandutredning och utnyttjar resultatet av nätverksarbetet för att utveckla sin egen verksamhet.

Arbetsinsatsen som används för brandutredning är 1 årsverke. Arbetsinsatsen omfattar utredningar, utbildningar och nätverksarbete.

Utvecklande

Räddningsverkets brandutredning utvecklas enligt riksomfattande linjeringar. Brandutredningsgruppens organisering, sammansättning och verksamhet förtydligas. Den kunskap som finns inom förebyggande av olyckor utnyttjas mer än tidigare vid brandutredning.

3.1.5 Tillsynsuppgifter

Räddningsverket ska enligt räddningslagen på sitt område övervaka att kapitel 2 och 3 i lagen efterföljs. För att utföra tillsynen ska räddningsverket förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften förutsätter. Tillsynen ska basera sig på riskbedömning, och den ska vara av hög kvalitet, regelbunden och effektiv. För att verkställa tillsynsuppgiften måste räddningsverket utarbeta en tillsynsplan som grundar sig på räddningsväsendets servicenivåbeslut och uppdateras årligen. Tillsynsarbete får endast göras av personer som är utnämnda till räddningsmyndigheter. Räddningsmyndigheten ska även övervaka liten industriell hantering och upplagring av farliga

kemikalier och explosiva varor enligt lagen om säkerhet vid hantering farliga kemikalier och explosiva varor.

I samband med tillsynsåtgärderna ger räddningsmyndigheterna handledning och rådgivning om skyldigheterna som stadgas i räddningslagen till människor, företag, övriga sammanslutningar och juridiska personer.

Nuläge

I räddningsverkets tillsynsplan bestäms objekt där brandsyn ska förrättas med bestämda intervaller och övriga tillsynsåtgärder. Även tillsynsåtgärder som förutsätts enligt kemikalielagstiftningen har inkluderats i tillsynsplanen. Oregelbundna tillsynsåtgärder är särskild brandsyn, extra brandsyn och efterbesiktning samt inspektioner i anslutning till kemikalielagstiftningen. Övrig tillsynsåtgärd som räddningsverket använder är dokumenttillsyn som hänför sig till utredningar om utrymningssäkerheten i vårdinrättningar och service- och stödboende, räddningsplaner för offentliga tillställningar, tillfällig inkvartering, inspektionsdokument i anslutning till service och underhåll av byggnader, inspektionsdokument för räddningsväsendets anordningar och tillsyn av kemikalieobjekt. I tillsynen av småhus utnyttjas självbedömning av brandsäkerheten.

Årliga tyngdpunkter bestäms i tillsynsplanen. Tillsynsplanen uppdateras årligen och sänds för kännedom till regionförvaltningsmyndigheten.

Tillsynskvaliteten har utvärderats med en särskild kvalitetbedömningsmodell. På basis av gjorda observationer har vi ordnat fortbildning för personal som utför tillsyn i företag och inrättningar.

Hur tillsynen förverkligas rapporteras kvartalsvis i räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik PRONTO. Vi har inte nått målet att genomföra alla planerade tidsbestämda brandsyner enligt tillsynsplanen.

Mål

Räddningsverkets tillsyn är av hög kvalitet, effektiv, regelbunden och resultatrik, så att säkerhetskulturen i tillsynsobjekten utvecklas och genom det att antalet olyckor och verkningarna av dem minskar.

Beslut om grunder och mål för tillsyn

- Som risker betraktas hot som riktas mot liv, egendom, miljön och kulturvärden.
- I räddningsverkets tillsynsplan bestäms hur tillsynsarbetet som hör till räddningsmyndigheten definieras, upprepas och verkställs. Planen uppdateras årligen.

- I inriktningen av tillsynsarbetet beaktas olyckshot och den inverkan som tillsynsarbetet har.

I planeringen av tillsynen beaktas i synnerhet målgrupperna nedan:

- objekt där boende, personer som får vård eller omsorg har försvagad förmåga att rädda sig på egen hand (exempelvis vårdinrättningar och service- och stödboende) eller objekt där personer bor kortvarigt och inte känner till utrymmena och säkerhetsarrangemangen (exempelvis inkvarteringsbyggnader, internat)
  - objekt där sannolikheten för att det ska uppstå en brand och att den sprids inte är särskilt stor, men personantalet ofta är stort eller annars måste beaktas (exempelvis daghem, skolor, andra läroinrättningar mm.)
  - objekt där en brand kan spridas till ett vidsträckt område och orsaka speciellt stor fara för personsäkerheten eller avsevärda egendomsskador (exempelvis köpcentrum, varuhus, restauranger, offentliga samlingsbyggnader och offentliga tillställningar).
  - objekt där sannolikheten för brand eller annan olycka är avsevärt högre än normalt och inverkan av följderna stora (exempelvis en del av industribranscherna, energiproduktion, jordbruk mm.).
  - betydande objekt där man använder farliga kemikalier eller explosiva varor där en olycka kan orsaka speciell fara för de som arbetar på området eller bor, arbetar eller vistas i närområdet. Kulturhistoriskt betydande objekt där det finns risk för betydande skadegörelse och/eller där det är svårt att få kontroll över en brand.
- Självbedömning av brandsäkerheten kan utnyttjas som riskbedömningsmetod genom att rikta tillsynen till småhus.
  - I tillsynen av bostadsbyggnader framhävs särskilt tillsyn i anslutning till 42 § i räddningslagen om brandriskanmälan.
  - Tillsyn av brandsäkerheten i fritidsbostäder genomförs vid behov enligt tillsynsplanen med självbedömning av brandsäkerheten, tematillsyner, extra brandsyner eller med säkerhetskommunikation som instruerar om egen beredskap.
  - Alla brandsyner och övriga åtgärder enligt tillsynsplanen genomförs varje år.

- Räddningsverket kan enligt övervägande som en del av tillsynsplaneringen ta i bruk nya former av tillsyn. Motivering för att dem i bruk är inverkan, effektivitet och ekonomi.
- Räddningsverket deltar i nationella expertnätverkets verksamhet för tillsyn, konstruktiv brandsäkerhet, allmänna tillställningar, brandutredning och kemikalietillsyn och utnyttjar resultaten i att utveckla sin egen verksamhet.
- Enligt räddningslagen kan vi ta ut en avgift för åtgärder enligt tillsynsplanen. Direktionen för Österbottens räddningsverk beslutar om avgiften.
- Vi följer upp kvartalsvis hur Österbottens räddningsverks tillsynsplan verkställs.
- Räddningsverket genomför kemikalietillsynsuppgifter som hör till räddningsväsendet enligt gällande författningar. Vissa av uppgifterna i anslutning till kemikalietillsyn är avgiftsbelagda. Direktionen för Österbottens räddningsverk beslutar om avgiften.

Räddningsverket deltar i mån av möjlighet i tillsyn som genomförs av andra myndigheter som räddningsmyndigheten har rätt att delta i och där man önskar att räddningsmyndigheten deltar.

Beslut om tillgängliga resurser för tillsynsuppgiften

- Tillsyn i företag och inrättningar utförs av brandinspektörer och övrigt befäl, underbefäl och skilt utnämnda och utbildade personer. Arbetsinsatsen är minst 4 årsverken.
- Periodisk tillsyn i bostadsbyggnader görs på manskapsnivå. Arbetsinsatsen är minst 2 årsverken. Oregelbunden tillsyn i bostadsbyggnader görs av befäl, underbefäl eller skilt utnämnda och utbildade personer.
- Kemikalietillsynen utförs av kemikalieinspektören och räddningsverkets befäl och underbefäl samt skilt utnämnda och utbildade personer. Arbetsinsatsen är minst 1 årsverke.
- Behandlingen av brandriskanmälningar utförs av personer som är utnämnda till uppgiften. Arbetsinsatsen är minst 1 årsverke.

Utvecklande

Metoderna och processerna som används i tillsynsarbetet utvecklas så att de är effektiva och resultatrika. Vi följer upp och observerar det utvecklingsarbete som sker i Räddningsverkens partnerskapsnätverk inom säkerhetstjänstområdet och expertnätverket.

Vi kommer särskilt att beakta projektet utvärderande tillsynsmetod och projektet självbedömning av brandsäkerheten, och de nationella verksamhetssätt som produceras inom dem för periodisk tillsyn. Gemensamma tillsynsmetoder etableras i produktionsbruk.

Kvalitetsbedömningen av tillsynen fortsätter och på basis av observationer planeras fortbildning för personalen som utför tillsyn.

3.2 Räddningsverksamhet

Författningar som berör räddningsverksamheten presenteras i räddningslagen 379/2011, statsrådets förordning om räddningsväsendet 407/2011 och beredskapslagen 1552/2011.

En anvisning om räddningsverksamheten har utarbetats för Österbottens räddningsverk (senaste ändringsdatum 14.4.2016). Anvisningen om räddningsverksamheten är en anvisning om genomförande av räddningsverksamheten på Österbottens räddningsverks område. Målet och syftet med anvisningen är att förbättra ledningsberedskapen för räddningsverksamheten i olika säkerhetssituationer och stöda koordineringen av räddningsverksamhetens resurser och ledning.

Räddningsverket ansvarar för de uppgifter som hör till räddningsverksamheten när en eldsvåda, någon annan olycka eller risk för en eldsvåda eller olycka kräver skyndsamma åtgärder för att skydda eller rädda människors liv eller hälsa, egendom eller miljö och åtgärderna inte kan vidtas på egen hand av den som drabbats av olyckan eller risken för den eller inte ankommer på någon annan myndighet eller organisation.

Enligt 32 § i räddningslagen omfattar räddningsverksamheten att:

1. Ta emot larm
2. Varna befolkningen
3. Avvärja överhängande faror
4. Skydda och rädda offer för olyckor samt människor, miljö och egendom som är i fara
5. Släcka eldsvådor och begränsa skador
6. Ha hand om ledning, kommunikation, underhåll och andra stödfunktioner i anslutning till de uppgifter som nämns i punkt 1–5

Vattenområdena är indelade enligt myndighetsansvaret i insjöområden och havsområdet. På havsområdet leds verksamheten av sjöräddningsmyndigheten och på insjöområdet av räddningsmyndigheten.

Resurserna som behövs i räddningsverksamheten måste dimensioneras att de motsvarar uppskattade olyckshot. Räddningsverksamheten ska planeras och fullgöras så att den kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål (Räddningslagen 379/2011 28 §).

I anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (IM publikation 21/2012) finns grunder för bedömning av olyckshot och väsentliga saker som hänför sig till räddningsverksamheten, som är att sätta ihop formationer och att leda dem samt olycksplatsens tillgänglighet. Vid brådskande räddningsuppdrag uppnår första enheten det mål om aktionsberedskapen som uppställts för riskrutan i fråga i minst 50 % procent av uppdragen, vilket är det uppsatta minimimålet för verksamheten. Dessutom ska räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid uppnås i minst 50 % av uppdragen.

Räddningsverksamhetens aktionsberedskap består av fem delfaktorer:

1. Personalens (kvalitet) kompetens och antal
2. Utrusningens mängd och kvalitet
3. På förhand utarbetade funktionella planer
4. Organisering av ledarskapet
5. Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid.

I räddningsverksamheten deltar på basis av skyldighet i lag:

- Polisen
- Prehospitala akutsjukvården
- Gränsbevakningsväsendet
- Försvarsmakten
- Övriga samarbetsmyndigheter enligt skilda avtal och planer

Områdets olyckshot och arrangemangen för räddningsverksamheten har klarlagts och bedömts i den för servicenivåbeslutet utarbetade promemorian. Räddningsverket har beredskap att sköta sina lagstadgade uppgifter i olika säkerhetssituationer som är dagliga situationer, störningssituationer i normala förhållanden och i undantagsförhållanden.

3.2.1 Beredskap för dagliga situationer

Det är inte helt entydigt att fastställa dagliga situationer. Planeringen inom Österbottens räddningsverk grundar sig på larmanvisningar (larmresponsplanering) för att vi inom aktionsberedskapstiden förmår att nå en olycksplats med den mest ändamålsenliga och prestationsdugliga resursen. Vid planeringen av larmanvisningarna för räddningsverksamheten beaktar man framförhållning, arbetssäkerhet och pålitlighet. Målet med de första åtgärderna är att rädda, släcka, göra bekämpningsåtgärder och hindra en farosituation från att utvecklas till mer omfattande i en olyckssituation.

Planeringen av räddningsverksamheten förutsätter planering av ledarskapsarrangemangen, räddningsväsendets formationer och planering av samarbete. På basis av larmanvisningarna som räddningsverket utarbetar kan nödcentralerna larma de närmaste ändamålsenliga prestationsförmågorna oberoende från vilket räddningsverks område dessa kommer.

Effektiv räddningsverksamhet förutsätter ett fungerande ledarskapssystem. Ledarskapssystemet måste planeras så att man med hjälp av det klarar att leda räddningsverksamheten och myndighetssamarbetet i alla säkerhetssituationer. Räddningsverket måste klara av att vid behov grunda en läges- eller ledningscentral. Ledningscentralen måste vid behov klara av att koordinera effektiv användning av räddningsväsendets och samarbetspartnerns resurser.

Enligt 34 § i räddningslagen leds räddningsverksamheten av en räddningsmyndighet. Räddningsledaren behöver inte vara på olycksplatsen, utan hen kan vid behov leda uppdraget i fråga på distans. Räddningsmyndigheten ska vara i kontakt med enheterna som larmats till situationsplatsen och vid behov bestämma en situationsledare. Situationsledaren leder verksamheten i olycksobjektet enligt de anvisningar som räddningsledaren ger. I exceptionella situationer där man inte får kontakt med räddningsmyndigheten kan räddningsverksamheten tillfälligt ledas av någon annan person i räddningsverkets tjänst eller av en person som hör till en avtalsbrandkår. Därvid fungerar ledaren för den första anländande formationen som tillfällig räddningsledare och situationsledare.

Räddningsväsendets lagstadgade vattenräddning på insjöar och havsområdet grundar sig på ytlivräddning som stöds av beredskap för vattendykning. I sjöräddningsuppdrag har räddningsmyndigheten en biträdande roll, sjöräddningsmyndigheten har ansvaret i sjöräddningsuppdrag. Räddningsverket deltar på begäran i räddningsuppdrag på havsområdet om skötseln av övriga lagstadgade uppgifter inte äventyras.

Vattenräddning indelas i tre beredskapsnivåer (I–III):

I Omedelbar vattendykningberedskap (24/7)

II Annan vattendykningssberedskap

III Ytlivräddningsberedskap

Ytlivräddning utgör räddning av människor, djur eller egendom som befinner sig på vattenytan eller omedelbart under vattenytan och bekämpning av skada som utförs utan vattendykningssapparat. Med vattendykning avses uppgifter som förutsätter vattendykningssapparat och vattendykningssutrustning för såväl räddning av egendom som bekämpning av miljöskador.

Vi eftersträvar funktionssäkerhet för stationsplatsens utrustning som motsvarar stationsplatsens prestationsförmåga enligt planerade verksamhetskrav.

För krävande räddnings- och bekämpningsuppdrag finns specialutrustning så att räddningsverksamheten kan utföras snabbt och effektivt. Vid placeringen av utrustningen beaktar man konstaterade hot och utmaningar i riskanalysen. Utrustning för större olycksituationer och räddningsverkets specialutrustning centraliseras och prestationsförmågan samlas från flera stationer.

Anskaffning av utrustning, service, reparationer och underhåll orsakar kostnader. Med omsorgsfullt planerad anskaffning av utrustning, förebyggande service och regelbunden kontroll av utrustningen uppnår man effektivare verksamhet och ekonomisk nytta. På grund av arbets säkerheten ska underhåll göras på utrustningen på det sätt som normerna kräver. I anskaffningen av utrustning följer man gällande anskaffningsplan och budget som uppdateras enligt uppkomna behov/utmaningar.

Nuläge

Personalen som producerar räddningsverkets lagstadgade tjänster består av personal som är heltidsanställd, visstidsanställd och av avtalsbrandkårister.

I nödcentralens datasystem (ERICA) upprätthåller räddningsverket anvisningar och uppgifter för att för att larma räddningsområdets resurser. Med hjälp av systemet larmar nödcentralen räddningsverkets resurs enligt prestationsförmågan. *Alarmeringen* grundar sig på en nationell anvisning om hantering av uppdrag inom räddningsväsendet.

Larmanvisningarna i ERICA som räddningsverket upprätthåller är sammanställda så att den närmaste ändamålsenliga och prestationsdugliga räddningsgruppen/-enheten larmas till en olycksplats utan att beakta gränser mellan räddningsverken.

På Österbottens räddningsverks område består den minsta formationen som larmas av personal som finns på stationen eller har dejour i stationsgruppen. En räddningsgrupp kan bildas så att personalen anländer till objektet i olika fordon.

Till en medelstor olycka (räddningspluton) larmas 2–3 räddningsformationer med nödvändig prestationsförmåga för larmresponsen. Till mer omfattande olyckor/storolycka (räddningskompani) larmas 4–6 räddningsformationer med nödvändig prestationsförmåga för larmresponsen.

Räddningsledaren bedömer och kan ändra uppdragets larmrespons i vilket skede som helst på basis av tilläggsinformation.

Brandstationernas prestationsförmåga och olycksplatsens tillgänglighet påverkar väsentligt vilka stationer som larmas till räddningsuppdragen och hur riskområden nås så snabbt som möjligt.

Ledning av räddningsverksamheten har säkerställts på alla nivåer med dejour och beredskap samt i larmanvisningarna. För ledning av räddningsverksamheten har man utarbetat en anvisning om räddningsverksamheten för sammanställning av räddningsverksamhetens formationer och ledningsarrangemang.

Med räddningsmyndighetsdejouren säkerställer man att det alltid är möjligt att ordna så att en räddningsmyndighet leder verksamheten. Dejourerande chef och brandmästare säkerställer att ledningen av räddningsverksamheten på räddningsområdet fortgår i alla olyckssituationer. Dejourerande brandmästaren upprätthåller en lägesbild för hela räddningsområdet.

Vattendykningens beredskap upprätthålls med utbildade vattendykare inom Vasa stationsgrupp (Annan vattendykningens beredskap, nivå 2). Vattendykningens beredskapen utnyttjas på hela räddningsverkets område. Vattendykare från närregionens räddningsverk larmas dessutom automatiskt enligt nödcentralens datasystem (ERICA).

Mål

Räddningsverket reagerar snabbt, effektivt och professionellt på dagliga olyckor/situationer med en larmrespons enligt prestationsförmågan.

Beslut

- Riskrutor I–III, minimimålet är att första enheten når rutans planerade aktionsberedskapstid i 50 % av de brådskande räddningsuppdragen. Dessutom förverkligas räddningsverksamhetens aktionsberedskap i 50 % av uppdragen.

- Ingen aktionsberedskapstid har bestämts för uppdrag i IV-riskrutorna. Ifall den kalkylerade tiden för att få hjälp är över 40 minuter framhäver vi med hjälp av säkerhetskommunikation den egna beredskapens betydelse för områdets boende/företag samt ökar från fall till fall (vid behov) tillsyn och rådgivning i riskobjekten.
- Det genomsnittliga målet för aktionsberedskapstiden i alla brådskande uppdrag är 15 min oberoende av riskklass.
- Ledningsberedskapen för dejourerande räddningsmyndighet omfattar hela räddningsområdet och upprätthåller lägesbilden.
- Dejourerande räddningsmyndighet grundar läges-/ledningscentral inom en timme enligt givna anvisningar.
- Områdets risker bemöter vi förutom med prestationsförmågan för de egna brandstationernas resurser även med att enligt avtal utnyttja stationer från närregionens räddningsområden.
- Beredskapen på 24/7 brandstationerna utnyttjas på hela räddningsområdet och när det gäller specialutrustning.
- Byggnad och förnyande av brandstationer främjas på basis av riskanalys och nödvändiga prestationsförmågor och för s.k. problemrutor.
Uppföljning av aktionsberedskapstiderna görs på årsnivå och nödvändiga åtgärder görs enligt riskruta för att uppnå en aktionsberedskapsnivå som är 50 %.
- Utvecklande av räddningspersonalens och avtalsbrandkårernas grundfärdigheter och funktionsförmåga styrs enligt målen för brandstationernas prestationsförmåga.
- När det är fråga om räddningspluton och större uppdrag, eftersträvar vi att ha beredskap med tre rökdykarpar och skyddspar för räddningsdykning inom en timme från att första räddningsgruppen har påbörjat räddningsverksamheten på en olycksplats. På motsvarande sätt är målet att ha ett arbetspar och skyddspar vid kemdykning.
- På basis av riskidentifiering (analys) upprätthåller vi beredskap för att utföra ytlivräddning på bestämda brandstationer/stationsgrupper; Nivå III (ytlivräddningsberedskap). På området för Vasa stationsgrupp upprätthålls; Nivå II (annan vattendykningensberedskap) som utnyttjas på hela räddningsområdet.
- Vi följer Seveso-direktivet för produktionsanläggningar om nationella skyldigheter för övningar och samarbete. Skyldigheterna styr räddningsverkets övningsplan för storo-lyckor.
- Bekämpningsverksamheten för olyckor med farliga ämnen utvecklas regionalt för att motsvara olyckshoten
- Aktiv uppföljning görs av hur räddningsverksamhetens tjänster verkställs och reagerar på identifierade brister från fall till fall enligt metoderna som presenteras i utvecklingsavsnittet.

- Oljebekämpningen utvecklas enligt ändringarna i räddningslagen i samarbete med Gränsbevakningsväsendet.

Utvecklande

Uppföljning av hur aktionsberedskapen fullföljs görs enligt risk- och problemrutor, och vid behov reagerar man och ändrar räddningsverkets verksamhetsätt. För nuvarande och eventuella kommande problemrutor effektivieras verksamheten i första hand från fall till fall med arrangemang för personal och prestationsförmåga, så att man klarar av att uppnå 50 % målet för rutan i fråga. Verksamhetsändringen kan innefatta en spetsenhet, hybridenhet, förflyttning av beredskap eller tyngdpunkten för brandstationens verksamhetsmodell. Kostnadseffekten på årsnivå uppskattas till 20 000–60 000 €/år.

Ifall man inte uppnår önskat resultat för aktionsberedskapstiden med åtgärderna som nämndes ovan är alternativet att bygga en brandstation på området. Så har man bland annat gjort på Vasa södra område. Brandstationsprojektet framskrider till planeringsskede och eventuellt till genomförande under servicenivåperioden 2021–2024. Kostnadseffekterna av brandstationernas finansiering kan inte uppskattas exakt, eftersom byggnadens storlek och verksamhetens omfattning påverkar brandstationens verksamhet på ett betydande sätt. Sidobrandstationens investeringspris för kommunen är cirka 1–3,5 miljoner €. Investeringspriset värderas i hyran och eventuell höjning av beredskapen ökar räddningsverkets kostnader.

Brandstationsnätverkets utrymmesbehov och deras skick utreds samt utvärderas med tanke på ordnande av verksamheten. I anslutning till verksamhetsutrymmesprojekten utvärderas genom att rikta personalinverkan till riskanalysen samt till så kallade problemrutor.

För storolycksobjekt (Seveso-objekt) som observerats i riskanalysen görs en plan där det noggrannare framkommer tidpunkt för samarbets-/storolycksövning och objektens övningsintervall. Samarbetsövningar ordnas 2–4 gånger årligen och uppskattningsvis används 0,3–0,6 årsverken för ändamålet.

Säkerheten i brandstationernas utrymmen utvecklas enligt säkerhetsmyndighetsnätverkets (TUVE) krav. Uppskattad kostnadsinverkan under servicenivåbeslutperioden är cirka 350 000 €.

Vi beaktar inverkan av lagstiftningsreformer, tolkningar och systemändringar för räddningsverksamheten och upprätthållande av beredskapen (ERICA KEJO). Kostnadseffekten är svår att uppskatta.

Kompetensen utvecklas genom att årligen utarbeta en utbildningsplan och ordna nödvändiga kurser och veckoövningar enligt den.

Vi bedömer brandstationernas prestationsförmåga, som utvecklas och inriktas enligt riskanalys och prestationsförmåga. (Bilaga 1).

Samarbetet med ansvarig myndighet i sjöräddningsuppdrag vidareutvecklas.

Uppskattad arbetsinsats för att utveckla beredskapen för dagliga olyckor är cirka 0,5 årsverke.

3.2.2 Beredskap för störningssituationer

Enligt Statsrådets beslut är en störningssituation ett hot eller en händelse som äventyrar samhällets livsviktiga funktioner eller strategiska uppgift, som förutsätter mer omfattande eller tätare samarbete eller kommunikation mellan myndigheter och övriga aktörer för att kontrollera läget.

Förenklat kan man konstatera att med störningssituation avses en situation där myndigheterna endast kan använda befogenheter som under normala förhållanden. Sådana är till exempel allvarliga naturkatastrofer såsom stormskador och att vattennivån plötsligt stiger samt strålningsolyckor. I synnerhet i omfattande störningssituationer kan man emellertid bli tvungen att rikta räddningsväsendets resurser till betydande uppgifter som är viktiga för säkerheten. Enligt 28 § i räddningslagen ska när omständigheterna kräver det uppgifterna sättas i prioritetsordning.

Räddningsverksamhetens uppgifter i störningssituationer inte avviker innehållsmässigt från vad de är i den dagliga verksamheten, men ledningsfunktionernas betydelse ökar.

Förutom räddningsverkets egna resurser förutsätter i synnerhet skötseln av och verksamheten vid omfattande störningssituationer ett fungerande ledningssystem, samarbete och planering av det med andra räddningsverk och myndigheter.

Eftersom räddningsväsendet har fortlöpande lednings- och verksamhetsberedskap dygnet runt är det ändamålsenligt att utnyttja dessa i situationer där en annan myndighet har huvudansvaret (Räddningsväsendets strategi 2025).

Enligt 50 § i räddningslagen kan räddningsmyndigheten ge handräckning som är förenlig med dess ansvarsområde för utförandet av en uppgift som i lag föreskrivits för en statlig eller kommunal myndighet. Räddningsverket kan till exempel upprätthålla tjänster i anslutning till lägesbilden.

Enligt anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet att beredskap för en storolycka innebär en helhet som består av minst en räddningssammanslutning som förmår arbeta oavbrutet. ”Enligt anvisningen om servicenivåbeslutets innehåll och struktur” - Beredskap för storolyckor kan grundas inom 2 timmar efter att första enheten tagit emot larmet.

I sitt beslut om servicenivå beslutar det lokala

Enligt § 46 1 mom. i räddningslagen är statliga och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten på det sätt som föreskrivs i 47 § samt att fungera vid olycks- och farosituationer så att räddningsverksamheten kan genomföras effektivt. Enligt bestämmelserna har till exempel socialväsendets myndigheter skyldighet att i samarbete med räddningsväsendet planera och genomföra inkvartering av personer som förlorat sitt hem i en eldsvåda så att räddningsverksamheten blir effektivt utförd ur offrens synvinkel.

Med stöd av 47 § i räddningslagen är myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten. Planeringen genomförs under ledning av räddningsverket och vid behov i samarbete med aktörerna som nämndes ovan.

Räddningsverket har rätt be om utredningar av sektorerna som deltar i planeringsarbetet om deras tillgängliga resurser för räddningsverksamheten.

Nuläge

Prestationsförmågorna som förutsätts för mer omfattande olycks-, farosituationer och exceptionella situationer (räddningspluton/-kompani) sammanställs från flera brandstationer. Sammanställningen har planerats i larmanvisningarna och i planerna för storolycka/exceptionella situationer.

Vid sammanställning av räddningssammanslutning utnyttjas andra sektorer såsom kommunernas lednings- och beredskapsgrupper samt frivilliga räddningstjänstens grupper.

I sammanställningen av räddningsformationer utnyttjar man beredskapen i grannräddningsverken. Avtal har ingåtts med Försvarmakten och Satakunta räddningsverk om bl.a. användning av resurser och ledning.

Med räddningsområdets lokala riskbedömning stöder man den av inrikesministeriet utarbetade nationella riskbedömningen. Förordning om räddningsväsendets planer (1368/2018). Räddningsverkets planer är delvis uppdaterade enligt förordningen. Prestationsförmågorna och larmanvisningarna enligt planerna har uppdaterats i nödcentralverkets datasystem (ERICA).

Under den gällande servicenivåbeslutperioden har man ordnat 2–4 övningar för storolyckor och störningssituationer årligen. De planerade övningarna grundar sig på externa räddningsplaner och planer för storolyckor.

Lednings- och lägescentralen finns på Vasa brandstation. I centralen har man enligt planen beredskap att sköta ledning, prioritering och delning av uppdrag till räddningsgrupper under störningssituationer. Lednings-/lägescentralen har inte fortlöpande beredskap. Den bildas på basis av anvisningen för höjning av beredskapen.

Mål

Räddningsverkets beredskap för störningssituationer har planerats och genomförts så att det under störningssituationer finns förutsättningar att fungera enligt den verksamhetsmodell som hoten och en larmrespons med prestationsförmåga förutsätter. Räddningsverket har tätt samarbete med andra myndigheter/aktörer för att sköta en störningssituation.

Beslut

- I beredskapen för en storolycka planeras resurserna enligt områdets hot och risker samt funktionsförmåga att motsvara minst en räddningsformation (två räddningskompanier).
- Enligt planen för störningssituationer och storolyckor grundas en räddningssammanslutning och dess ledningssystem inom två (2) timmar efter att första enheten har tagit emot larmet.
- Räddningsverket ordnar årligen 2–3 övningar för storolyckor och störningssituationer.
- Handräckning till en annan myndighet ges på det sätt som räddningslagen förutsätter. Räddningsverket deltar med personal och materiel i handräckningsuppdrag enligt det

som lagen förutsätter genom att noggrannare komma överens om det med samarbetsmyndigheterna.

- En arbetsinsats på 0,75 årsverken måste reserveras för räddningsväsendets beredskap för störningssituationer.

Utvecklande

Kontinuiteten av verksamheten på centrala brandstationer måste säkerställas i störningssituationer och undantagsförhållanden. Utredning av stationernas totala kostnad och utveckling. Kostnadseffekten i genomsnitt för en brandstation är cirka 15 000–25 000 €/station.

Planeringen för storolyckor och störningssituationer måste göras till en aktiv daglig verksamhet.

Läges- och ledningscentralens funktioner och utrymmen utvärderas och utvecklas att motsvara framtidens utmaningar. I utvecklingen observeras nationella linjeringar och den regionala helheten och samverkan med andra myndigheter. Funktioner och utrymmen utvärderas i samband med brandstationsbyggandet, och kostnadseffekten uppskattas förutom säkerhetsnätet (TUVE-nätet) dessutom för tekniska anordningar och anskaffning av annan utrustning till cirka **50 000–80 000 €**.

3.2.3 Beredskap för undantagsförhållanden

När undantagsförhållanden råder i räddningsverksamheten följs i regel principerna i planerna för den dagliga räddningsverksamheten och för krävande situationer. Under normala förhållanden avvikande befogenheter, skyldigheter och resurser ska emellertid beaktas i planeringen av räddningsverksamheten.

Enligt 3 § i beredskapslagen anses undantagsförhållanden vara:

1. ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållandena omedelbart efter angreppet
2. ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, om befogenheter enligt denna lag måste tas i bruk omedelbart för att avvärja verkningarna av hotet
3. sådana synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens försörjning eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner
4. en synnerligen allvarlig storolycka och förhållandena omedelbart efter den, samt

5. en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

Enligt 6 § i beredskapslagen är det statsrådet i samverkan med republikens president som konstaterar att undantagsförhållanden råder och riksdagen beslutar slutligen om ibruktagningsförordningen.

Räddningsväsendets beredskapsuppgifter för undantagsförhållanden har stadgats i både räddningslagen och beredskapslagen. Verksamheten ska enligt räddningslagen planeras och ordnas så att den är möjlig även vid undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (Räddningslagen 2 § 6, Beredskapslagen 12 §).

På samma sätt som man i normala förhållanden baseras på planering av beredskap för undantagsförhållanden genom bedömning av hot. Grunder för bedömningen fås bland annat i säkerhetsstrategin för samhället och av militära myndigheter. På basis av bedömning av hoten beslutar man om nödvändig av prestationsförmågan som består bland annat av ledningssystem, förmåga att skydda, varna och evakuera befolkningen, räddningsverkens egna resurser, resurser från andra räddningsverk, resurser av övriga myndigheter som deltar i räddningsverksamheten samt formationer som grundas på basis av beredskapslagen.

Betydelsen av utövande av befogenheter i en synnerligen allvarlig storolycka enligt beredskapslagen och omedelbart efter den har väsentlig betydelse för att de förlänger och utökar myndigheternas befogenheter. Å andra sidan förutsätter användning och genomförande av dem förordning genom statsrådet.

Beredskap för undantagsförhållanden omfattar även att sköta om den egna verksamhetens kontinuitet för att till exempel säkerställa tillgången till bränsle och reservdelar.

Nuläge

Evakueringsplan för befolkningen har gjorts. I kommunernas beredskapsplanering har beaktats utrymmesreserveringar och dagligvaruförsörjning för evakueringsarrangemang.

För ledningscentralverksamheten har man utarbetat Österbottens räddningsverks verksamhetsanvisning för ledningscentralen. Verksamhetsanvisningen berör både normala förhållanden och undantagsförhållanden.

Personalen som behövs för ledningsverksamheten larmas från räddningsverkets befäl och delvis även från manskapet med gruppalarmsformationer. Ledningsberedskapen höjs enligt behov om säkerhetssituationen förändras.

Mål

Räddningsverkets beredskap för undantagsförhållanden har planerats och verkställt så att det i undantagsförhållanden finns förutsättningar att fungera enligt den verksamhetsmodell som hoten och larmresponsen för prestationsförmågan förutsätter. Räddningsverket har tätt samarbete med andra myndigheter/aktörer för att sköta situationer med flera delaktiga myndigheter.

Beslut

- För att trygga den egna verksamhetens kontinuitet görs materialanskaffningar i enlighet med anskaffningsplanen som ingår i beredskapsplanen. Kostnadseffekt cirka 10 000–15 000 €/år
- Evakueringsplanen uppdateras under servicenivåbeslutsperioden.
- Under servicenivåbeslutperioden uppdaterar vi och ingår nödvändiga avtal för samarbete inom räddningsverksamheten.
- Räddningsverket utrustar räddningsformationerna som grundats för befolkningsskyddet och avsnittscentralens personal.
- Vi fortsätter samarbetet med organisationer som ordnar utbildning inom befolkningsskyddet.
- Uppskattad arbetsinsats för utvecklande av beredskapen för undantagsförhållanden är 1 årsverke.

Utvecklande

Räddningsverket upprätthåller en hotanalys och planer som förutsätts för evakuering och beredskap att förflytta befolkning som är i fara från faroområdet. Evakueringsplanen integreras med i kommunerna utarbetade planer eller planer som ska utarbetas för underhållet av den evakuerade befolkningen. Nyckelpersonerna i kommunerna inskolars i evakueringsplanens ändrade innehåll samt för att upprätthålla kunskapen i samband med personbyten.

Tyngdpunkten för utvecklingen är att övergripande trygga kontinuiteten i den egna verksamheten för de centrala brandstationerna.

Vi förbättrar även förutsättningarna att fungera i samverkan för att leda en situation med flera myndigheter och hantera situationen, och att dela räddningsväsendets lägesbild tvärssektoriellt i undantagsförhållanden.

3.2.4 Redskap och utrustning

Effektiv räddningsverksamhet kräver tillräcklig och högklassig utrustning. Med utrustningen på brandstationerna eftersträvar vi en aktionsberedskap med beaktande av grannräddningsverkens beredskap att klara av små dagliga olycksituationer. Specialutrustning som förutsätts för större olycksituationer och olika bekämpningsuppdrag koncentreras eller samlas upp från fler brandstationer. Utrustningens kontinuitet och användning av specialutrustning säkerställs med larm-anvisningar och genom att utnyttja utrustning från andra brandstationer.

Förnyande och utvecklande av utrustningen ska vara fortlöpande, så att vi kan arbeta med säker, pålitlig och modern utrustning som uppfyller dagens krav. En bra och ändamålsenlig, modern utrustning och skyddsutrustning är förutsättningar för effektivt och säkert arbete och motiverar hela personalen i sitt arbete. Goda förutsättningar för arbetet främjar även avtalsbrandkårister att fortsätta medverka i räddningsverkets verksamhet.

Personlig skyddsutrustning ska vara modern enligt gällande bestämmelser och förnyas vid behov. Enligt principerna för ren brandstation och bra underhåll av utrustningen kan vi minska exponering av cancererogena föreningar.

Vi förmår producera teknisk service även i normala förhållanden, störningssituationer, undantagsförhållanden och specialsituationer under dessa.

Nuläge

Räddningsverket och avtalsbrandkårerna har till största delen modern utrustning.

Skyddsutrustningen granskas årligen och förnyas vid behov.

Medelåldern för släckningsbilar som används av räddningsverket (inklusive FBK) var år 2019 cirka 16,1 år och medelåldern för tankbilar och tanksläckningsbilar var cirka 10,9 år. Räddningsverket har tillgång till två reservbilar som används vid behov om den egentliga larmutrustningen är på service eller användas på kurserna i släcknings- och räddningsarbete för att inte binda larmutrustning till utbildning.

Enligt budgeten har vi förnyat två bilar årligen i kategorin släckningsbilar, tankbilar och övriga tunga fordon. Det finns sammanlagt 64 tunga fordon, 69 lednings-, manskaps- och övriga småbilar och 41 båtar.

Mål

Med brandklädseln övergår vi till dräkter med hinna som konstaterats skydda bättre mot små partiklar, och fäster mer uppmärksamhet på hanteringen av utrustning och redskap efter släckningsuppdrag.

Arbetsgivaren ska bedöma om en arbetstagare exponerats för cancererogena ämnen, och göra en anmälan på en skild blankett till Arbetshälsoinstitutet. Exponeringarna registreras enligt anvisningarna i det elektroniska FireFit-systemet och vid enskilda stora exponeringar med en skild blankett.

Målet med cirkulerandet av fordonen är att brandkårerna har tillgång till så lämplig utrustning som möjligt sett till deras uppgifter. Dessutom beaktas fordonens skick och antalet körkilometrar.

Beslut

- Räddningsverkets fordonsutrustning som är i omedelbar beredskap förnyas så att släcknings- och tankbilar är i gott funktionsskick. Vi eftersträvar att hålla en medelålder på 15–20 år för fordonen. Antalet tankbilar och övrig reservutrustning bedöms kritiskt på basis av aktionsberedskapen och tillgängligheten. Utrustningen cirkuleras från brandstationer med mycket verksamhet till brandstationer med mindre verksamhet. Den årliga kostnadseffekten för anskaffning av tunga fordon är cirka 260 000–600 000 €.
- Fordon och övrig utrustning som är föråldrad och opålitlig angående skicket tas ur bruk.
- Ett ändamålsenligt program anskaffas för att upprätthålla hela redskaps- och utrustningsbeståndet.
- Om en arbetstagare exponerats för cancererogena ämnen görs en bedömning, och anmälan görs på en skild blankett till Arbetshälsoinstitutet. Exponeringarna registreras enligt anvisningarna i det elektroniska FireFit-systemet och vid enskilda stora exponeringar med en skild blankett.

Utvecklande

Räddningsverket har tillräcklig mängd lämpliga båtar för räddningsverksamhetens uppdrag. I förnyandet av båtarna ska man beakta ändamålsenlighet och att hanteringen av båten inte medför nya utmaningar angående behörighetskraven för båtförare och maskinister, emellertid även så att båtutrustningen grundar sig på den lokala oljebekämpningsplanen.

I mån av möjlighet eftersträvar vi att genomföra ren brandstation tänkandet på olika brandstationer.

Specialutrustning

Nuläge

I Vasa och Närpes finns en hävare med integrerad stege i beredskap som larmas enligt närhetsprincipen till olyckor på området där det behövs stöd för arbete på hög höjd.

På brandstationen i Vasa har man placerat en röjningsbil och olika typer av redskapscontainers som man kan stöda räddningsverksamheten med på hela området i olika typer av olyckor.

För menförestider har vi skaffat två hydrokoptrar som gör det möjligt att stöda räddningsverksamheten i svåra förhållanden på vattenområden på hela området.

Beslut

Tillgången till specialutrustning är tryggad och enheterna larmas till en olycksplats enligt larmresponsplanen genom att iaktta prestationsförmågan och närhetsprincipen på hela verksamhetsområdet.

Utvecklande

Anskaffning av specialutrustning granskas och planeras enligt riskbedömningen.

Service

Utrustning som används för räddnings- och inspektionsverksamheten kräver även service och underhåll. Hela personalen svarar för service och underhåll av redskap och utrustning.

Nuläge

Räddningsverket har ett gällande serviceavtal med Scania dit det för närvarande har anslutits 51 fordon. För övriga fordon används lokala verkstäder och egen servicepersonal. Service av tryckluftsapparater och slangar har koncentrerats till fem brandstationer. Service och tidsbestämda granskningar av höghöjdsutrustning och även service av personlig skyddsutrustning sköter man självständigt.

Beslut

Räddningsverket upprätthåller service- och reparationstjänsterna på nuvarande nivå och vidareutvecklar det att betjäna hela räddningsområdet.

Utvecklande

Bedömning och granskning av hur service- och reparationstjänsterna fungerar görs för att säkerställa kontinuiteten.

3.2.5 Räddningsväsendets anvisningar och planer

Enligt 28 § 1 mom. i räddningslagen ska räddningsväsendet ha en servicenivå som motsvarar lokala behov och olycksrisker.

Enligt 29 § 1 mom. i räddningslagen ska i servicenivåbeslutet för räddningsväsendet redogöras för vilka faror som finns i området, bedömas vilka risker de medför, fastställas verksamhetsmål och tillgängliga resurser samt servicen och servicenivån. I planeringen ska beaktas alla sådana hot och risker de orsakar som kan ha en inverkan på räddningsområdet.

Räddningsområdets hot och risker som bedöms på basis av dem bestämmer vilka planer räddningsverket borde utarbeta och vad de ska innehålla.

Enligt 28 § 2 mom. i räddningslagen ska de uppgifter som åläggs räddningsverket i 27 § 2 mom. planeras och fullgöras så att de kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål.

Enligt 30 § 1 mom. i räddningslagen ska räddningsverket göra upp en plan för anskaffning och leverans av släckvatten (släckvattenplan) i samarbete med de kommuner som hör till räddningsområdet, de vattentjänstverk enligt lagen om vattentjänster (119/2001) som bedriver verksamhet inom räddningsområdet och de vattenverk som levererar vatten till dessa.

Med stöd av 47 § i räddningslagen är myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i sam-

band med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten. Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden görs dock upp under ledning av Gränsbevakningsväsendet.

I räddningslagen stadgas dessutom om skyldigheten att göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren (48 §) och räddningsmyndigheternas skyldighet att planera sin verksamhet i undantagsförhållanden (2 §) och förberedelser att sköta befolknings-skyddsuppgifter (64 §). Om dessa ges noggrannare bestämmelser genom statsrådets och inrikesministeriets förordningar.

Planeringsgrunderna som föreskrivits räddningsverken är rätt så täckande, men gällande lagstiftning innehåller inte allmänna författningar om en nödvändig planeringshelhet, planernas struktur eller deras innehåll. Planerna borde utforma en samordnad helhet som omfattar åtminstone följande delområden:

- allmänna arrangemang för räddningsverksamheten
- räddningsverksamheten i krävande situationer.

Räddningsväsendets planer styrs av inrikesministeriets förordning (1368/2018).

Nuläge

Österbottens räddningsverk har bland annat följande anvisningar och planer:

- Räddningsverkets beredskapsplan
- Evakueringsplan
- Externa räddningsplaner 3 st.
- Släckvattenplan
- Planer för storolyckor
  - Krävande situationer/enligt olyckstyp
- Verksamhetsanvisning för ledningscentralen
- Anvisning om räddningsverksamheten
- Oljebekämpningsplan
- Anvisning för höjning av beredskapen
- Kommunikationsanvisning

En samarbetsplan har utarbetats i samarbete med myndigheter som deltar i räddningsverksamheten med handräckning.

De uppgjorda planerna är uppdaterade, men torde kräva en granskning och uppdatering enligt inrikesministeriets förordning 1368/2018.

För räddningsväsendets planer har bestämts ansvarspersoner enligt delområde. Ansvarspersonerna för planerna uppdaterar planerna. I utarbetandet utnyttjas räddningsverkens partnerskapsnätverk och grannräddningsverken.

Planerna uppdateras genast om omständigheterna, hoten och riskbedömningen väsentligt ändrar.

Mål

Österbottens räddningsverks planer uppdateras så satt strukturen är enligt inrikesministeriets anvisning (1363/2018). Planerna måste motsvara lokala hot. Ett åtgärdskort utarbetas även av de färdiga planerna för att underlätta den operativa ledningen.

Beslut

- Planerna uppdateras omedelbart ifall omständigheterna eller riskbedömningen väsentligt ändrar. Annars granskas/uppdateras planerna minst en gång per år.
- Under servicenivåbeslutsperioden granskas och uppdateras alla befintliga anvisningar för räddningsverksamheten och beredskapen, åtgärdskort och planer.
- Under servicenivåbeslutsperioden uppdaterar räddningsverket beredskapsplanen för att säkerställa verksamhetens kontinuitet.
- För att utarbeta och samordna planerna utnyttjar man räddningsverkens partnerskapsnätverk och vid behov även grannräddningsverken.
- För att upprätthålla, uppdatera och etablera räddningsväsendets anvisningar och planer behövs en arbetsinsats på cirka 2 årsverken.

Utvecklande

En gemensam struktur skapas för planerna som omfattar planernas olika delområden och åtgärdskortet. De färdiga planerna utgör ett betydande delområde för att utveckla ledningsverksamhetens kvalitet och räddningsverkets självbedömning.

Planernas sakkunnigbedömning och samordnande med grannräddningsverken utökas.

3.2.6 Oljebekämpning

Allmänt

Österbottens räddningsverk svarar för bekämpning av oljeskador på landområden och vid kusten (gränsen vid öppet hav). Gränsbevakningen kan vid behov ta ledningsansvaret i en omfattande olycka eller av någon annan speciell orsak.

Vid en oljeskada genomförs bekämpningsåtgärderna enligt gällande oljebekämpningsplan. I bekämpningsverksamheten deltar flera samarbetspartner som man har kommit överens om samverkan med. Österbottens räddningsverks oljebekämpningsberedskap kan anses vara rimlig.

Räddningsverket har gjort en indelning enligt läckagemängden till små, medelstora och stora läckage.

Små läckage, Nivå 1 läckage på under 200 liter kan i regel skötas med principen närmaste enheter. Utrustningsmässigt (räddningsfordon) är det en aning oenhetligt, det vill säga att det nödvändigtvis inte finns likadana redskap i räddningsbilarna.

Medelstora läckage, Nivå 2 (200–5000 liter), 7 oljebekämpningssläpvagnar har anskaffats för bekämpningen som kalkylmässigt når området under 30 minuter.

Stora läckage, Nivå 3 läckage på 5–30 m³ och Nivå 4 till havs med läckage på över 50 m³, utrustandet pågår. Utrustningen placeras i containers och lager.

Nuläge

Österbottens räddningsverk har en gällande oljebekämpningsplan. Oljebekämpningsplanen grundar sig på områdets riskidentifiering. Anskaffningsplanen som ingår i planen gäller ända till år 2024. När servicenivåbeslutet skrivs finns det ingen säkerhet om stödet av oljeskyddsfonden för anskaffningar ska fortsätta, så det är en utmaning att uppskatta de totala kostnaderna för investeringar/anskaffningar.

Dagliga olyckor sköts med den normala räddningsorganisationen med närmaste ändamålsenliga prestationsförmåga. Medelstora och stora olyckor sköts med redskap enligt responsplaneringen och kravet för prestationsförmågan.

Mål

Räddningsverket förmår att följa principerna i oljebekämpningsplanen och förmår att utveckla sin beredskap enligt planen i fråga. I oljebekämpningsplanen har man linjerat en målnivå och en

plan för att nå detta mål. Målnivån baserar sig på områdets riskidentifiering och gjorda slutsatser.

Beslut

- Räddningsverkets oljebekämpningsplan uppdateras med jämna mellanrum att motsvara rådande omständigheter.
- Driftskostnaderna riktas i en årlig budget och verksamhetsplan.
- Investeringsbesluten för oljebekämpningsutrustning behandlas och fastställs årligen i samband med budgetbehandlingen.
- Den uppskattade nödvändiga arbetsinsatsen är cirka 6 årsverken för planering av oljebekämpning, uppgifter, övningar och utrustning samt underhåll av redskap.

3.3 Beredskap

3.3.1 Räddningsverkets beredskap

I 12 § i beredskapslagen (1552/2011) stadgas om myndigheternas skyldighet att vidta förberedelser. Enligt författningen ska bl.a. kommunerna, samkommunerna och kommunernas övriga sammanslutningar ska genom beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden.

Beredskapsplaneringsskyldigheten som berör räddningsväsendet stadgas även i 64 § i räddningslagen (379/2011). Räddningsväsendets myndigheter ska ha beredskap att sköta sin verksamhet i undantagsförhållanden med tillräckliga planer och med på förhand gjorda förberedelser. Med förberedelserna ska man bl.a. sköta om att reservera personal för uppgifter i undantagsförhållanden, utbilda skyddsverksamhetens lednings- och specialpersonal, sköta om att grunda och upprätthålla lednings-, övervaknings- och larmsystem, göra förberedelser för evakuering och sköta om motsvarande åtgärder.

Nuläge

Räddningsverkets räddningschef svarar för koordinering och styrning av beredskapsplaneringen som hör till räddningsväsendet med hjälp av beredskapschefen.

Mål

Målet med förberedelser och beredskapsplanering är att skapa förutsättningar för att räddningsverkets serviceproduktion ska fortsätta och att höja beredskapen även vid allvarliga störningssituationer i normala förhållanden och i de undantagsförhållanden som avses i 3 § i beredskapslagen. Utförande av beredskapsplaneringsuppgifter hör främst till befattningsbeskrivningen för räddningsverkets befäl.

Beslut

Räddningsverkets beredskapsplan är uppdaterad och stöder verksamheten.

Utvecklande

Varje serviceprocess utvecklar kontinuiteten för sin egen verksamhet i alla säkerhetssituationer (normala förhållanden, störningssituationer, undantagsförhållanden).

3.3.2 Reserveringar

Beredskap för undantagsförhållanden kräver att kommunerna och räddningsväsendet gör reserveringar av personal, utrymmen, fordon och material. Med reserveringar som görs på förhand säkerställer man tillgången till nödvändiga resurser i undantagsförhållanden.

Enligt 64 § i räddningslagen ska varje myndighet sköta om att anslå den personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter i undantagsförhållanden. Om register för beredskapsuppgifter stadgas i 92 § i räddningslagen. Reserveringarna görs i samarbete med Försvarsmaktens lokala regionkansli. Reservering av personal grundar sig på förordningen om befrielse att fullgöra värnplikt (269/1977).

Nuläge

För bestämmande och genomförande av nödvändiga reserveringar svarar varje organisation självständigt på basis av sina egna uppgifter och behov.

För reservering av fordon är mottagande organisation av reserveringar fortfarande öppen. Räddningsverkets verksamhetsutrymmen är i räddningsväsendets bruk även i undantagsförhållanden. Uppgifter om utrymmen som förutsätts för evakueringar upprätthålls i evakueringsplanen.

Mål

Kommunerna och räddningsverket har uppdaterade och ändamålsenliga reserveringar som stöder verksamheten i undantagsförhållanden. Kommunerna svarar för att reserveringarna är uppdaterade för sin egen organisation.

Beslut

- Räddningsverkets personal-, utrymmes- och fordonsreserveringar uppdateras med tre års mellanrum.
- Räddningsverket erbjuder kommunerna sakkunnighjälp i anslutning till reserveringarna, cirka 0,1 årsverken.

Utvecklande

Planer utarbetas för räddningsverkets skyddsformationer, sammansättning och reservering av nödvändig personal för evakuering (organisationscentral, utdelningsplatser, mottagningscentraler och -platser, samlingscentraler och -platser).

3.3.3 Larmsystem för varning av befolkningen

Enligt 27 § i räddningslagen ska det lokala räddningsverket på sitt område sköta om varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta. För denna uppgift upprätthåller räddningsverket ett system för varning av befolkningen som grundar sig på fasta larmanordningar. Systemet för varning av befolkningen utnyttjas för att varna befolkningen i sådana olyckor och hotsituationer som förutsätter att befolkningen ska söka skydd inomhus. Sådana situationer kan t.ex. vara olyckor med farliga ämnen eller stora eldsvådor som orsakar tjock rökbildning. Systemet för varning av befolkningen utnyttjas även för att varna befolkningen och söka skydd i skyddsrum vid undantagsförhållanden i anslutning till militär verksamhet. Vid behov kan vi utnyttja systemet för varning av befolkningen antingen regionalt, lokalt eller genom att använda en enskild larmanordning.

Räddningsmyndigheten kan även utfärda ett varningsmeddelande i situationer där befolkningen måste varnas om en fara som hotar liv eller hälsa eller när det föreligger fara för betydande skada eller förstörelse av egendom. Ett varningsmeddelande förmedlas i radio och tv på finska och svenska. Varningsmeddelande ges även när farosituationen är över.

Nuläge

Fasta elektroniska anordningar för varning av befolkningen som förutom ljudsignalen även kan förmedla röstmeddelanden används på riskområde I och II. På glesbygden och områden med radioskugga utnyttjas förutom de fasta larmanordningarna anordningar som enkelt kan monteras på fordon. Räddningsverket svarar för kostnader som orsakas av anskaffning och upprätthållande fasta larmanordningar och fordonsmonterade anordningar.

Mål

Målet är att hörbarheten för anordningar för varning av befolkningen på räddningsverkets område täcker 90 % av befolkningen på I-riskområden och 80 % på II-riskområden. Som kompletterande system utnyttjas högtalar- och larmanordningssystem som monteras fordon. För att målen ska förverkligas förutsätter det att man enligt den utarbetade utvecklingsplanen skaffar två nya larmanordningar årligen. Skicket och funktionen på det befintliga systemet för varning av befolkningen följs upp varje månad i anslutning till provlarmen som verkställs. Om det upptäcks funktionsstörningar i systemet eller i enskilda larmanordningar görs nödvändiga reparationer. För övrigt följer man en utarbetad serviceplan gällande service och underhåll.

Beslut

- Räddningsverket upprätthåller ett system för varning av befolkningen som grundar sig på fasta och mobila larmanordningar.
- Ett underhållsprogram utarbetas för underhåll av larmanordningarna och underhållet verkställs enligt planen. Räddningsverket svarar även för upprätthållande av systemet.
- För anskaffning av fasta och mobila system för varning av befolkningen reserveras årligen medel i budgeten enligt utvecklings- och underhållsplanen för larmanordningarna.

Utvecklande

Räddningsverket upprätthåller och uppdaterar planen för att utveckla och anskaffa larmanordningar för varning av befolkningen enligt områdets riskanalys.

Räddningsverket följer aktivt utvecklingen av systemen för varning av befolkningen och varningsmeddelanden.

3.3.4 Befolkningsskyddsverksamhet

Enligt 2 § i räddningslagen ska räddningsväsendets myndigheter även sköta om befolkningsskyddet inom sin bransch som bestäms i Genevekonventionerna (FördrS 8/1955) och i genevekonventionernas tilläggsprotokoll (FördrS 82/1980).

Enligt 32 § i räddningslagen är en del av räddningsverksamhet som räddningsverket svarar för att varna och skydda befolkningen. De viktigaste uppgifterna är att upprätthålla systemen som är avsedda för varning av befolkningen, tillsyn och styrning av det konstruktiva befolkningsskyddet och planering av evakuering.

Syftet med skyddsrummen är att skydda mot joniserande strålning, giftiga ämnen, ras av byggnad och inverkan av vapen. Byggande och tillsyn som berör skydden finns inkluderade i räddningslagen och i statsrådets förordning om skyddsrum. Det konstruktiva befolkningsskyddet påverkas även av IM 30.11.2007 godkända befolkningsskyddsstrategin.

I räddningsverkets kommuner finns 12 strålningsövervakningsstationer som hör till Strålsäkerhetscentralens strålningsövervakningssystem (USVA). Övervakningsstationerna täcker hela räddningsverkets område. Förutom de fasta mätstationerna innehåller räddningsverkets utrustning i normala förhållanden och även skyddsmaterialet utrustning som kan medtas för mätning av strålning.

Planerings- och beredskapsskyldigheterna för evakuering finns inkluderade i 64 § i räddningslagen. Förutom i räddningslagen behandlas även arrangemang i anslutning till evakuering i undantagsförhållanden även i 17 kap. i beredskapslagen. Även i externa räddningsplaner för objekt som medför särskild fara som nämns i 48 § i räddningslagen måste man beakta arrangemang i anslutning till evakuering av befolkningen.

Nuläge

Räddningsverket upprätthåller befolkningsskyddsregister. Vi ger utlåtande om byggplaner för skyddsrum, genomför ibruktagningsinspektioner av skyddsrum och deltar även i annan styrning och tillsyn av konstruktivt befolkningsskydd.

Vi övervakar att skyddsrummen underhålls ändamålsenligt och utför allmänna inspektioner av skyddsrummen i samband med brandsynerna.

I övervakningen av extern strålning följer vi anvisningar av IM och Strålsäkerhetscentralen (STUK). Hur strålningsövervakningen verkställs presenteras noggrannare i räddningsverkets beredskapsplan.

Mål

Räddningsverkets uppdaterade befolkningsskyddsregister upprätthålls och utvecklas i samarbete med kommunerna.

Räddningsverket skaffar och upprätthåller egen utrustning för strålningsmätning så att de på ledningsplatserna (distrikt/avsnitt) enligt skyddsverksamhetens områdesindelning och med räddningsformationerna är möjligt att följa stråldoserna och dosraterna.

Vi kommer speciellt att i samarbete med regionens kommuner utveckla evakueringsplanen som krävs för hotmodeller i normala förhållanden och störningssituationer.

Beslut

- Räddningsverkets befolkningsskyddsregister uppdateras.
- Räddningsverket svarar för anskaffning, granskning, service och underhåll av strålningsmätare för den egna verksamheten.
- Räddningsverket upprätthåller en hotanalys och planer som förutsätts för evakuering och beredskap att förflytta befolkning som är i fara från faroområdet.

Utvecklande

- Kurser för skötare av skyddsrum som ger kunskap om upprätthållande och istandsättande av skyddsrum ordnas i samarbete med SPEK.
- Rådgivning och upplysning för skyddsrum ges i anslutning till brandsyner.
- Evakueringsplanen integreras i underhållsplaner för evakuerad befolkning som utarbetats eller ska utarbetas i kommunerna.
- Evakueringsplaneringen omfattar alla hotmodeller och säkerhetssituationer: normala förhållanden, störningssituationer och undantagsförhållanden.

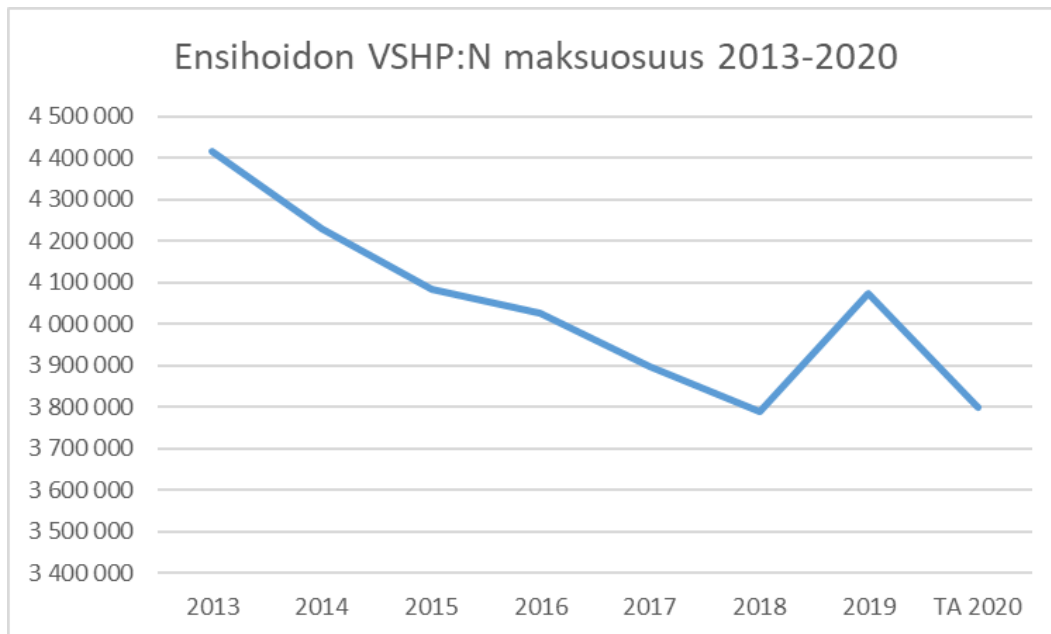
4. Övriga uppgifter

4.1 Prehospitala akutsjukvårdstjänster

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och Social- och hälsovårdsministeriets förordning om prehospital akutsjukvård (585/2017) ska sjukvårdsdistriktets samkommun ordna prehospitala akutsjukvården på sitt område. En samkommun för ett sjukvårdsdistrikt kan organisera den prehospitala akutsjukvården inom hela sitt område eller en del av det genom att sköta verksamheten själv, genom att ordna vården i samarbete med räddningsväsendet i området eller med en annan samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller genom att anskaffa servicen från någon annan serviceproducent. Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt fattar beslut om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården.

Nuläge

Räddningsverket sköter om prehospitala akutsjukvården enligt 39 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) på grundval av ett samarbetsavtal med Vasa sjukvårdsdistrikt. Avtalet gäller tillsvidare med en uppsägningstid på ett år. Samarbetsavtalet omfattar prehospitala akutsjukvårdstjänster på bas- och vårdnivå, första insatsen och arbetspar för prehospitala akutsjukvårdens fältchef. Enheterna för första insatsen och prehospital akutsjukvård är placerade på regionens brandstationer.

Utvecklingen av sjukvårdsdistriktets betalningsandel under åren 2013–2020

Under räddningsverkets tidigare servicenivåbeslut 2014–2020 har prehospitala akutsjukvården utvecklats enligt sjukvårdsdistriktets servicenivåbeslut och samarbetsavtalet genom att beakta de totala kostnaderna. Vi har bland annat utvecklat:

- Ordandet av en förman till Jakobstads central för prehospital akutsjukvård (Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets räddningsverk),
- Effektiverande av verksamheten genom att upphöra med Vasas dagambulans (ERP132) och utökande av beredskapen för prehospital akutsjukvård i Närpes (ERP324), ibruktagningsenhet för specialsituationer (ERP081),
- utrustat tre (3) reservambulanser fullständigt,
- grundande av arbetspar (L50) på vårdnivå för fältchefen (2,2 årsverken),
- och ordnat med mobila testningsenheter i Covid -19 läget.

Mål

Räddningsverkets mål är att medverka för att ordna prehospitala akutvårdstjänster som grundar sig på samarbetsavtalet med Vasa sjukvårdsdistrikt. Ett centralt mål är att vara nära människan och nå en nödlägespatient tillräckligt snabbt.

Beslut

- Vi fortsätter med prehospitala akutvårdstjänsten enligt samarbetsavtalet som gäller tills vidare och enligt den budget som sjukvårdsdistriktet fastställer.
- Resurserna som används för prehospital akutsjukvård är 102 årsverken för den egentliga verksamheten som förutom räddningsmännens arbetsinsats inkluderar stöd- och förvaltningstjänster.

Utvecklande

Räddningsverket följer upp hur lagstiftningen som berör prehospitala akutsjukvården och sote-reformen påverkar förutsättningarna att fortsätta samarbetet och reagerar enligt det på arrangemangen för att producera prehospitala akutvårdstjänsten.

4.2 Internationell verksamhet

Tidigare har en VEKA-specialkommandogrupp fungerat inom Österbottens räddningsverk. Gruppens verksamhet grundade sig på att utveckla och utbildas till att avvärja krävande olyckor, så att det skulle ha öppnat möjlighet att bland annat delta i internationell verksamhet. VEKA-verksamheten fick uppleva en betydande förändring när MIRG-verksamheten (Maritime Incident Response Group) utvecklades i Finland i enlighet med internationella lagstiftningar och

verksamhetsmetoder. Verksamheten styrdes till räddningsverken i Helsingfors och Åbo. Efter det koordinerades den internationella räddningsverksamheten på ett nytt sätt.

Internationell räddningsverksamhet att bistå med hjälp till utlandet eller ta emot hjälp som grundar sig på avtal mellan stater och lagstiftning när beredskapen i det egna landet inte är tillräcklig.

I Finland är det inrikesministeriet som svarar för att koordinera och upprätthålla den internationella hjälpen. Räddningsinstitutet svarar för utbildning av experter, rekrytering och logistik.

Nuläge

Österbottens räddningsverk har några personer som har deltagit i olika utbildningsdelar på Räddningsinstitutet för internationell räddningsverksamhet. Österbottens räddningsverk har en kontaktperson och en ersättare för uppföljning och koordinering av internationell verksamhet.

Mål

Målet är att utveckla en verksamhetsmodell som gör det möjligt att ge och ta emot hjälp. Och dessutom skapa en HNS-plan (Host Nation Support) och etablera den som en del av arrangemangen för räddningsverksamheten i eventuella störningssituationer och i undantagsförhållanden

Beslut

- Räddningsverkets personal kan delta i utbildning och uppgifter för civil krishantering om krishanteringscentralen svarar för utbildningens kostnader och för deltagande personals kostnader.
- Om man anser att utbildningen har betydelse för att förbättra räddningsverkets beredskap kan räddningsverket delvis delta i utbildningskostnaderna.
- Personer utbildade för verksamheten kan delta i internationella uppdrag genom att krishanteringscentralen ansvarar för kostnaderna.
- Samarbetet utvecklas och upprätthålls på Kvarkenområdet mellan myndigheter i Finland och Sverige. (MIRG Åbo/Helsingfors och KBV samt helikoptern i Umeå)
- Påbörjande av Host Nation Support (HNS) verksamhet för att ta emot internationell hjälp i störningssituationer och i undantagsförhållanden.

Beslut om resurser som används i internationell verksamhet

För utvecklande och påbörjande av internationell verksamhet måste reserveras cirka 0,1 årsverken.

Utvecklande

Att möjliggöra Host Nation Support (HNS) verksamhet i eventuella störningssituationer eller undantagsförhållanden.

4.3 Stöd för kommunernas beredskap och beredskapsplanering

Enligt 27 § i räddningslagen stöder räddningsverket beredskapsplaneringen i en kommun som hör till räddningsområdet, om detta har överenskommit med kommunen. Vid överenskommelse om stöd för beredskapsplaneringen måste man observera lagen om regionförvaltningsverken (896/2009), enligt den är en av RFV:s uppgifter att stöda kommunernas beredskapsplanering och samordna beredskapen i regionen. Dessutom måste man observera 47 § i räddningslagen som ålägger kommunerna att delta i planeringen av räddningsverksamheten och vid behov även i räddningsverksamheten. Räddningsverket har skyldighet att styra och samordna denna planering (64 § i Räl).

Nuläge

Inget avtal har ingåtts mellan Österbottens räddningsverk och kommunerna i anslutning till samarbete om beredskapsplanering och beredskap. Räddningsverket stöder som sakkunnig kommunernas beredskap och beredskapsplanering. Beredskapsplaneringsläget i regionens kommuner är varierande.

Kommunerna har utsett kontaktpersoner för beredskap och beredskapsplanering för att regelbundet ha kontakt. Räddningsverkets beredskapschef fungerar som kontaktperson och sakkunnig i beredskaps- och skyddsrumspaneringen för kommuner, företag och sammanslutningar. Räddningsverket har utsett en person och en ersättare att fungera som räddningsverkets kontaktperson i varje kommuns ledningscentral.

Mål

Räddningsverket eftersträvar att stöda och handleda kommunerna i beredskapsplaneringen i synnerhet med de allmänna delarna. Stödet genomförs enligt kommunernas behov genom att bl.a. ordna planeringsmöten och arbetsseminarier.

För att utveckla kommunernas beredskap och beredskapsplanering stöder man kommunerna bl.a. i deras interna övningar, krisledningsutbildningar och i övriga störningssituationer och riktade utbildningar för undantagsförhållanden.

Räddningsverket bistår i att skapa och upprätthålla lägesbilden och stöder kommunens ledningsgrupps arbete i storolyckor, störningssituationer och undantagsförhållanden.

Beslut

- Räddningsverket stöder kommunernas beredskapsplanering på det sätt som överenskoms med kommunerna. Beredskapschefen fungerar som kontaktperson och sakkunnig i beredskapsplaneringen som hör till kommunernas ansvar.
- Vi stöder kommunerna i deras interna övningar, utbildningar i anslutning till beredskap och krisledning och i övrig riktad utbildning.
- Målen för att stöda kommunernas beredskap bestäms årligen enligt kommunernas behov.
- Inverkan av stöd för kommunernas beredskap är 0,4 årsverken.

Vi utser räddningsverkets kontaktpersoner för kommunernas ledningscentraler i undantagsförhållanden.

Utvecklande

Samarbetet med beredskap och förberedelse utvecklas med kommuner, företag och sammanslutningar genom att bilda t.ex. samarbetsforum.

Räddningsverket har utsett kontaktpersoner till kommunernas ledningscentraler som årligen måste upprätthålla och utveckla sin kompetens. Det kan ske genom att de deltar i ledningsgruppens eller motsvarande möten för beredskapsplaneringen, övningar och/eller räddningsverkets interna utbildning.

Vi eftersträvar att utveckla samverkan mellan kommunerna exempelvis med att stöda beredskap över kommungränserna i anslutning till att starta utvecklingsprojekt och genomföra regionala övningar.

POHJANMAAN PELASTUSLAITOS

ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVRK

SERVICENIVÅBESLUT 2021-2024

Bilaga 1: PROMEMORIA - RISKANALYS

Direktionen för Österbottens räddningsverk 3.6.2020, § 10

INNEHÅLL

1.	ALLMÄN INFORMATION OM ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVERK	5
1.1.	Administrativt beslutsfattande inom räddningsverket	5
1.2.	Regionen och särdrag.....	5
1.3.	Finlands nationella riskbedömning.....	7
1.4.	Österbottens regionala riskbedömning.....	8
2.	Riskrutur på Österbottens räddningsområde.....	9
2.1.	Grunder i bedömning av hot	9
2.2.	Bestämmande av riskklasser	9
2.3.	Olyckor som bestämmer riskklass	12
2.4.	Riskrutur 2020-	14
3.	Utvecklingen av olycksriskerna, deras antal och orsaker	20
3.1.	Antalet larmuppdrag inom räddningsväsendet.....	20
3.2.	Antalet uppdrag enligt olyckstyp	22
3.3.	Uppdragens temporala variation	25
3.4.	Antalet uppdrag i jämförelse med andra räddningsområden	26
3.5.	Olycksskador.....	28
4.	VERKSAMHETSMILJÖN	30
4.1.	Planer för planläggning och markanvändning	30
4.2.	Bygga miljön på räddningsområdet.....	32
4.3.	Befolkningsstruktur och andelen äldre.....	33
4.4.	Brandrisker på bostadsområden	34
4.5.	Hysesboende.....	35
4.6.	Trafik och trafikolyckor	35
5.	AKTIONSBEREDSKAP OCH TILLGÄNGLIGHET	38
5.1.	Begreppet aktionsberedskapstid.....	38
5.2.	Aktionsberedskap 2015-2019	39
5.3.	Hur aktionsberedskapsmålen har förverkligats i riskrutorna	40
6.	OBJEKT OCH OLYCKSTYPER SOM KRÄVER SPECIELL GRANSKNING.....	44
6.1.	Enskilda objekt	44
6.2.	Riskobjekt som orsakar fara för en storolycka	45
6.3.	Transport av farliga ämnen.....	46
6.4.	Oljeskador.....	47
7.	Risikanalys för undantagsförhållanden	49

Definitioner (Inrikesministeriet 2012)

Enhet består av person eller personal, fordon och utrustning och den klarar av att arbeta självständigt.

Räddningsgrupp består av ledare, minst tre och högst sju personer samt en grupp som utformas av fordon och utrustning enligt uppdraget.

Räddningspluton består av en ledare, minst två och högst fem räddningsgrupper.

Räddningskompani består av en ledare, en stab som bistår räddningsledaren samt minst två och högst fem räddningsplutoner.

Räddningssammanslutning består av en ledare, en ledningscentral och minst två räddningskompanier med stödformationer.

Väntetid på hjälp är tiden mellan att nödcentralen tar emot nödanmälan och att den effektiva räddningsverksamheten inleds.

Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid är tiden mellan att den första enheten tar emot larmet till att en räddningsgrupp inleder den effektiva räddningsverksamheten.

Riskruta består av 1 km x 1 km stort område.

Riskklass bestäms för varje riskruta. Riskklassen bestäms för varje ruta med hjälp av en regressionsmodell på basis av uppskattad risknivå och inträffade olyckor i riskklassen.

Med olyckor som bestämmer riskklass avses byggnadsbränder och risker för byggnadsbränder, trafikmedelsbränder, övriga bränder, trafikolyckor, ras/risker för ras, explosioner/explosionsrisker, olyckor med farliga ämnen och brådskande uppdrag för att

Inledning

Syftet med denna motiveringspromemoria är att ge bakgrundsinformation om de saker som det fattas beslut om i servicenivåbeslutet. I bakgrundsmaterialet granskas mera ingående grunderna för de saker som tas upp i beslutet. Enligt de anvisningar som inrikesministeriet utarbetat ska riskanalysen och indelningen av riskområden bifogas servicenivåbeslutet som en väsentlig motiveringsdel. I detta dokument presenteras grunderna för de beslut som ingår i servicenivåbeslutet. Motiveringspromemorian innehåller inga beslut.

Enligt 28 § i räddningslagen (379/2011) ska räddningsväsendet ha en servicenivå som motsvarar lokala behov och olycksrisker. När servicenivån bestäms ska även verksamheten under undantagsförhållanden beaktas. Olycksriskerna bestäms med hjälp av riskanalys. Riskanalysen består av bedömning av riskerna och analys av verksamhetsmiljön. Inrikesministeriets publikation Anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (21/2012) ger anvisningar om bedömning av hot.

Riskbedömningen består av tre delar och anpassas till lämpliga delar med tillsynsplanen. En del av riskbedömningen är att dela in räddningsområdet i riskklasser. Riskrutor indelas i riskklasser och används för att bestämma räddningsverksamhetens aktionsberedskap. Räddningsverksamhetens resurser dimensioneras så att man kan fungera effektivt i en olyckssituation. Till riskbedömningen hör också sådana olyckstyper och identifiering av enskilda riskobjekt där det behövs specialarrangemang. Uppföljning av utvecklingen för olycksrisker, antalet olyckor och orsaker; och på basis av dem gjorda slutsatser om behövliga åtgärder är den tredje delen i riskbedömningen.

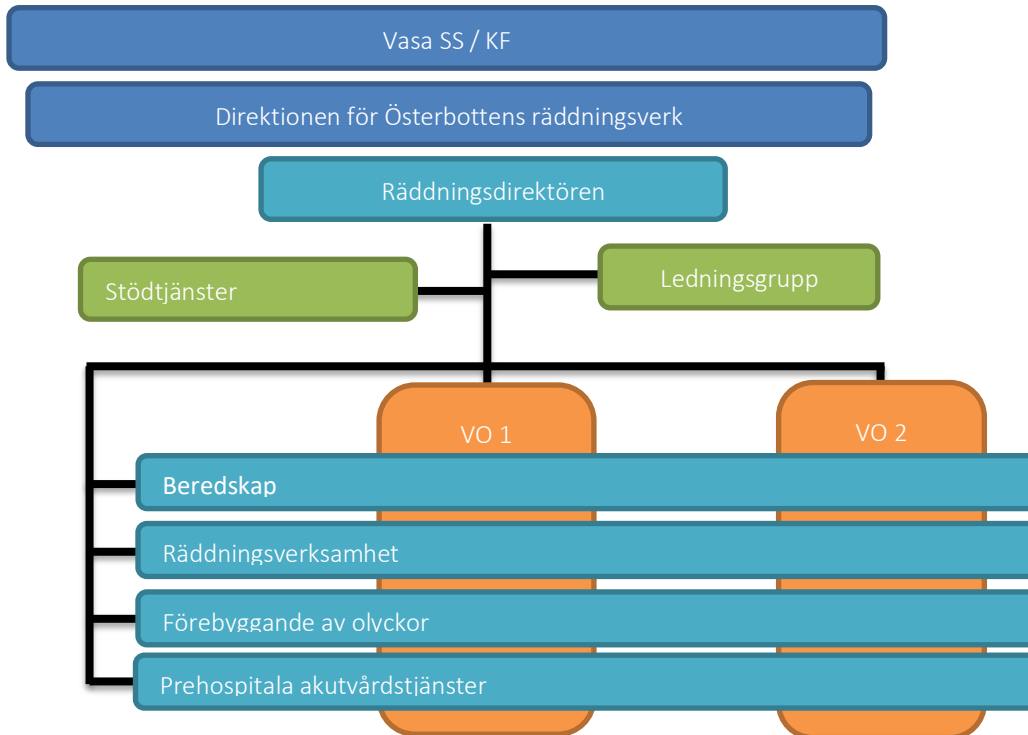
De uppgifter som åläggs räddningsverket i ska planeras och fullgöras så att de kan skötas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt och så att behövliga åtgärder vid olyckor och tillbud kan vidtas effektivt och utan dröjsmål (28 § i räddningslagen 379/2011). Riskanalys är ett viktigt verktyg för att uppnå detta mål.

1. ALLMÄN INFORMATION OM ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSVERK

1.1. Administrativt beslutsfattande inom räddningsverket

Arrangemangen för räddningsväsendet har överenskommits i ett samarbetsavtal mellan Österbottens räddningsverk och kommunerna. Räddningsverkets verksamhet är en del av Vasa stads organisation där det fungerar som ett självständigt affärsverk. Räddningsverkets direktion fungerar som ett organ under stadsstyrelsen i Vasa. Räddningsdirektören leder verksamheten i räddningsverket och under direktören står kretsbrandchefer och chefer för verksamhetsområdena.

Bild 1 Österbottens räddningsverks organisation

1.2. Regionen och särdrag

Österbottens räddningsverk är ett affärsverk som ägs av kommunerna, verksamhetsområdet omfattar tolv av landskapets femton kommuner. Österbottens räddningsverk utformas av följande kommuner: Pedersöre kommun, Nykarleby, Vörå, Korsholm, Vasa, Storkyro, Laihela, Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestad.

Området består av landskapet Österbotten förutom Jakobstad, Larsmo och Kronoby. Räddningsområdets areal utan vattenområden är cirka 6 811 km² och arealen på räddningsområdets vattenområden (söt- och havsvatten) är cirka 9 377 km² (Lantmäteriverket 1.1.2019). Områdets geografiska längd är 220 km och bredd som bredast 50 km.

Österbottens räddningsverks område gränsar till Södra Österbottens, Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets samt Satakunta räddningsverks områden. I väst gränsar regionen till Kvarken.

Regionens befolkningsmängd (31.12.2019) är 149 392 (Finlands officiella statistik (FOS), 2020) och befolkningstätheten är i medeltal 22 personer per kvadratkilometer. I kommunerna som hör till Österbottens räddningsverk har befolkningsmängden ökat i 3 kommuner och minskat i 9 kommuner. På fyra år har regionens befolkningsmängd minskat med 1 022 personer.

I tabellen nedan (Tabell 1) har presenterats områdesinformation om Österbottens räddningsverk (indelningen av vatten- och landområden), folkmängd kommunvis, förändringar i folkmängd (Som jämförelse för folkmängd har använts statistik från 2015) samt invånartäthet.

Tabell 1 Befolkningsstatistik och kommunernas areal i regionen och befolkningstäthet 1.1.2019 (Källa: Finlands officiella statistik (FOS) och Lantmäteriverket).

	Väkiluku / Folkmängd				Pinta-ala / Areal 1.1.2019				Väestötiheys
			Muutos Förändring		Maata Land km ²	Makea vesi Sötvatten km ²	Merivettä Havsvatten km ²	Yhteensä Totalt km ²	Befolkningstäthet hlö/km ² (maa) pers/km ² (land)
	31.12.2019	31.12.2015	hlö/pers.	%					
Isokyrö - Storkyro	4 522	4 785	-263	-5,8 %	354	3	0	357	12,8
Kaskinen - Kaskö	1 246	1 285	-39	-3,1 %	11	0	165	175	117,2
Korsnäs	2 077	2 201	-124	-6,0 %	236	4	1 185	1 425	8,8
Kristiinankaupunki - Kristinestad	6 486	6 793	-307	-4,7 %	683	15	981	1 679	9,5
Laihia - Laihela	8 017	8 090	-73	-0,9 %	505	3	0	508	15,9
Maalahti - Malax	5 475	5 545	-70	-1,3 %	522	4	1 429	1 955	10,5
Mustasaari - Korsholm	19 448	19 302	146	0,8 %	849	17	2 312	3 179	22,9
Närpiö - Närpes	9 479	9 387	92	1,0 %	978	8	1 349	2 334	9,7
Pedersören kunta - Pedersöre	11 081	11 129	-48	-0,4 %	794	32	0	826	14,0
Uusikaarlepyy - Nykarleby	7 464	7 564	-100	-1,3 %	733	5	938	1 675	10,2
Vaasa - Vasa	67 636	67 619	17	0,03 %	365	5	206	575	185,5
Vöyri - Vörå	6 461	6 714	-253	-3,9 %	782	9	709	1 500	8,3
Yhteensä / Totalt	149 392	150 414	-1 022	-0,7 %	6 811	104	9 273	16 188	21,9

Näringsstrukturen i Österbotten är mångsidig och småföretagartraditionen stark. Industrin är till största delen koncentrerad till energiteknologin, metallbranschen, jordbruket, skogsindustrin och båtbyggeri. Dessutom är växthusodlingen något av ett varumärke för Österbotten. Österbottens räddningsverks närhet till havet är ett av områdets särdrag.

Österbottens räddningsverks närhet till havet är ett av områdets särdrag. På området fungerar tre stora hamnar: Vasa, Kaskö och Kristinestad. Hamnarna är viktiga för näringslivet, eftersom en stor del av industrins produkter transporteras ut i världen via dem. För hamnarnas del kan vi konstatera att trafiktätheten ökar i Vasa hamn.

Österbottens räddningsverks verksamhetsområde är starkt tvåspråkigt. Av befolkningen är 49 % finskspråkiga och 45,8 % svenskspråkiga. Andelen utlänningar utgör 5,2 % av befolkningen. Av kommunerna på området är majoritetsspråket finska i Vasa, Laihela, Storkyro och Kaskö. I övriga kommuner är majoritetsspråket svenska. (Statistikcentralen 2020)

1.3. Finlands nationella riskbedömning

Finlands nationella riskbedömning görs med tre års mellanrum. Inrikesministeriet har publicerat Finlands nationella riskbedömning 2018 (Inrikesministeriets publikationer 2019:5). I bedömningen av risker kartläggs olika risker som kan utgöra ett hot mot människor, miljön, egendom, kritiska system och tjänster som myndigheterna måste ha beredskap för i sin verksamhet.

Bakgrund till den nationella riskbedömningen är en civilskyddsmekanism i Europeiska unionen. Den ålägger alla medlemsländerna att regelbundet bedöma risker som kan ge upphov till att be om hjälp för räddningsväsendet av andra länder. Samtidigt med den nationella riskbedömningen har man utarbetat regionala riskbedömningar där man noggrannare beaktar risker eller störningssituationer i regionerna. Syftet är att den riksomfattande riskbedömningen utformas av både en nationell och regional riskbedömning. (Inrikesministeriet 2019)

Den nationella riskbedömningen omfattar numera alla beaktade riskmodeller i samhällets säkerhetsstrategi. Med riskmodell i den nationella riskbedömningen avses en beskrivning av eventuella störningar i säkerhetsmiljön.

Bild 2 Hotmodeller enligt den nationella riskbedömningen (Inrikesministeriet 2019, 22).

Centrala risker ur räddningsverkets verksamhetssynvinkel är omedelbara risker som riktas mot den inre säkerheten. Följande hotmodeller har bedömts vara de allvarligaste omedelbara inverkningarna på den inre säkerheten (Inrikesministeriet 2019, 70):

- Användning av militära maktmedel
- Massinvandring

- Terrordåd mot samhällets strukturer eller stora folksamlingar
- Allvarliga störningar i kommunikationsnät och -tjänster
- Marin flersektorolycka
- Allvarlig kärnkraftsolycka i Finland eller Finlands närområden

1.4. Österbottens regionala riskbedömning

Österbottens regionala riskbedömning gjordes första gången år 2018. Syftet med riskbedömningsprocessen var att koncentrera sig på regionalt betydande risker (8–20 st.). Att behärska riskerna förutsätter verksamhet som avviker från det normala och deras inverkan på lokal nivå skulle vara betydande.

Österbottens räddningsverk har koordinerat och sammanställt riskbedömningsprocessen och regionens beredskapskommitté har fungerat som sakkunnig och styrgrupp. Beredskapskommittén har haft representation från räddningsverket, regionförvaltningsverket (FBC/Poler), närings-, trafik- och miljöcentralen, gränsbevakningsväsendet, sjukvårdsdistriktet och polisen. Beredskapskommittén och räddningsverket har identifierat och bedömt betydande hot och störningssituationer med tanke på regionen.

Den regionala riskbedömningen omfattar nio scenarion som fått en siffra för sannolikhet och inverkan och ett risktal på basis av dem. Dessutom har man behandlat fem andra scenarion utan risktal. (Österbottens räddningsverk 2018.)

2. RISKRUTOR PÅ ÖSTERBOTTENS RÄDDNINGSSOMRÅDE

2.1. Grunder i bedömning av hot

I klassificering av riskrutor görs bedömningen av hot i regel ur infallsvinkeln daglig olycksrisk. Räddningsväsendet ska ha en servicenivå som motsvarar lokala behov och olycksrisker. Nödvändiga åtgärder i olycks- och farosituationer ska utföras utan dröjsmål och effektivt (Statsrådet 2011, 29 §). I Anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (Inrikesministeriet 2012) ges grundläggande anvisningar om att bestämma räddningsverksamhetens servicenivå.

Bedömningen av hot anpassas i tillämpliga delar med tillsynsplanen. I Österbottens räddningsverks tillsynsplan har bestämts hur riskerna har bedömts och hur tillsynsverksamheten har planerats för företag och inrättningar samt bostadsbyggnader. I synnerhet risker i företag och inrättningar som finns utanför riskkoncentrationer måste beaktas och minskas på annat sätt än med räddningsverksamhetens beredskap, såsom med handledning, tillsyn och säkerhetskommunikation. Att till exempel förse en byggnad med automatisk släckanläggning kan en enskild aktör själv effektivt minska brandrisken.

Bedömning av hot indelas i tre delar i anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet. Indelningen i anvisningen har även följts i bedömning av hot i detta kapitel. Grunden för att bedöma hot enligt anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet är att det finns en stark samverkan mellan våningsyta och befolkning och olyckor. Med hjälp av riskanalys kan räddningsväsendet planeras effektivt när man på basis av statistikmaterialet kan bedöma var det är mest sannolikt att det inträffar olyckor.

2.2. Bestämmande av riskklasser

Som grund för bestämmande av riskklasserna används en risknivå som fastställts med en regressionsmodell. Regressionsmodellen grundar sig på invånarantal, våningsyta och deras samverkan (Inrikesministeriet 2012, 7). Enligt forskningen har man kunnat påvisa att det finns en betydande korrelation mellan befolkningstäthet och olyckor samt våningsyta och olyckor (Inrikesministeriet 2003, 7–8). Sambandet mellan olyckor i anslutning till befolkningstäthet, våningsyta och brådskande olyckor framkommer på bilderna nedan.

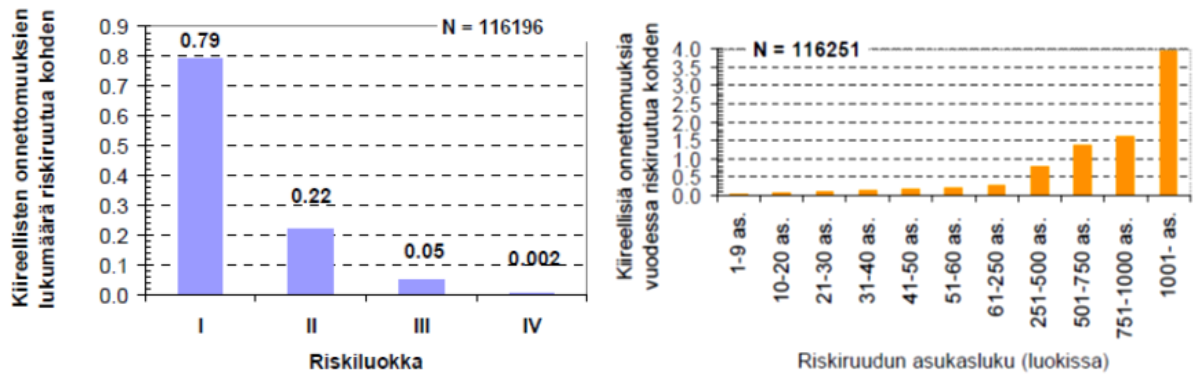

Bild 3 Olyckstäthet i olika rutor av olika riskklass och antalet brådskande olyckor per riskruta när riskrutorna är indelade i klasser på basis av invånarantalet under åren 2005–2008 (Tillander m.fl. 2010, 23 och 26)

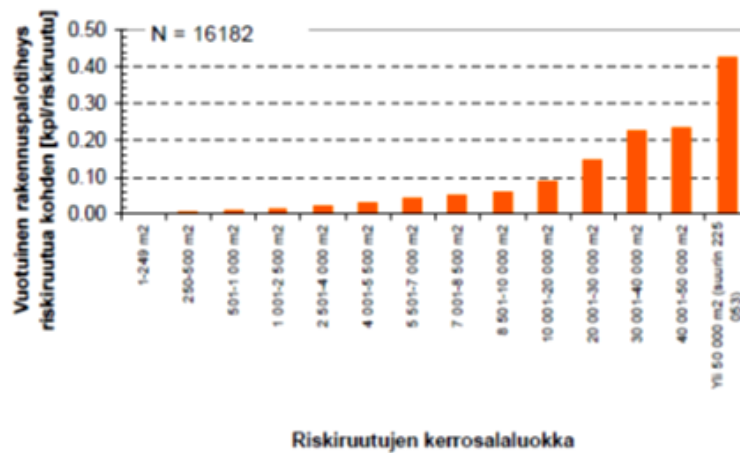

Bild 4 Antalet byggnadsbränder per riskruta, då riskrutorna är indelade på basis av våningsytan 2005–2008 (Tillander m.fl. 2010, 27).

I rutematerialet som inrikesministeriet tillställt har räddningsverkets område indelats i riskrutor. En riskruta innehåller statistikcentralens information om bland annat invånarna och den bebyggda miljön. Med regressionsmodellen görs en prognos för risknivån i varje ruta på 1 km x 1 km. Som informationskällor för risknivån används Statistikcentralen och Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

$$\log(y) = \alpha + \beta_1 \log(x_1 + 1) + \beta_2 \log(x_2 + 1) + \beta_3 \log(x_1 + 1) \log(x_2 + 1)$$

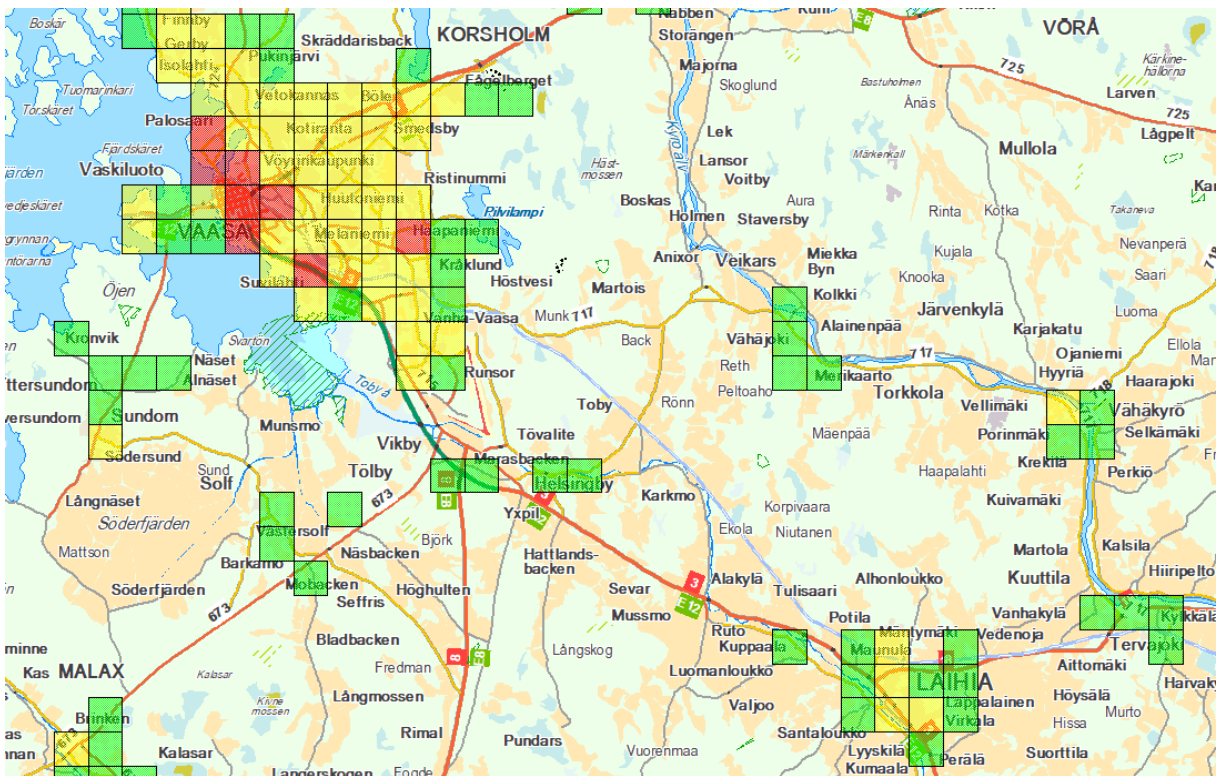
Riskklassen för en ruta har räknats med formeln där y = antalet byggnadsbränder, log(x1+1) = naturlig logaritm (av invånarantal+1) och log(x2+1) = naturlig logaritm (av våningsyta+1). Våningsytan är ursprungligen i kvadratmeter. α = modellens standardterm, β1, β2 och β3 = regressionskoefficienter.

Riskiluokkien määrittely Bestämmande av riskklass	Riskiluokka	Väri Färg
Riskitaso / Risknivå		
riskitaso / risknivå ≥ 1	1	punainen röd
0,25 ≤ riskitaso / risknivå < 1	2	keltainen gul
0,1 ≤ riskitaso < 0,25	3	vihreä grön
riskitaso / riskklass < 1	4	väriltön färglös

Bild 5 Riskrutematerialet består av 1 km x 1km stora rutor (Inrikesministeriet 2012, 6). Bakgrundskarta: LMV

MML Bild 6 Exempel på riskrutor i riskklass 1–3 enligt regressionsmodellen. Bakgrundskarta: LMV

2.3. Olyckor som bestämmer riskklass

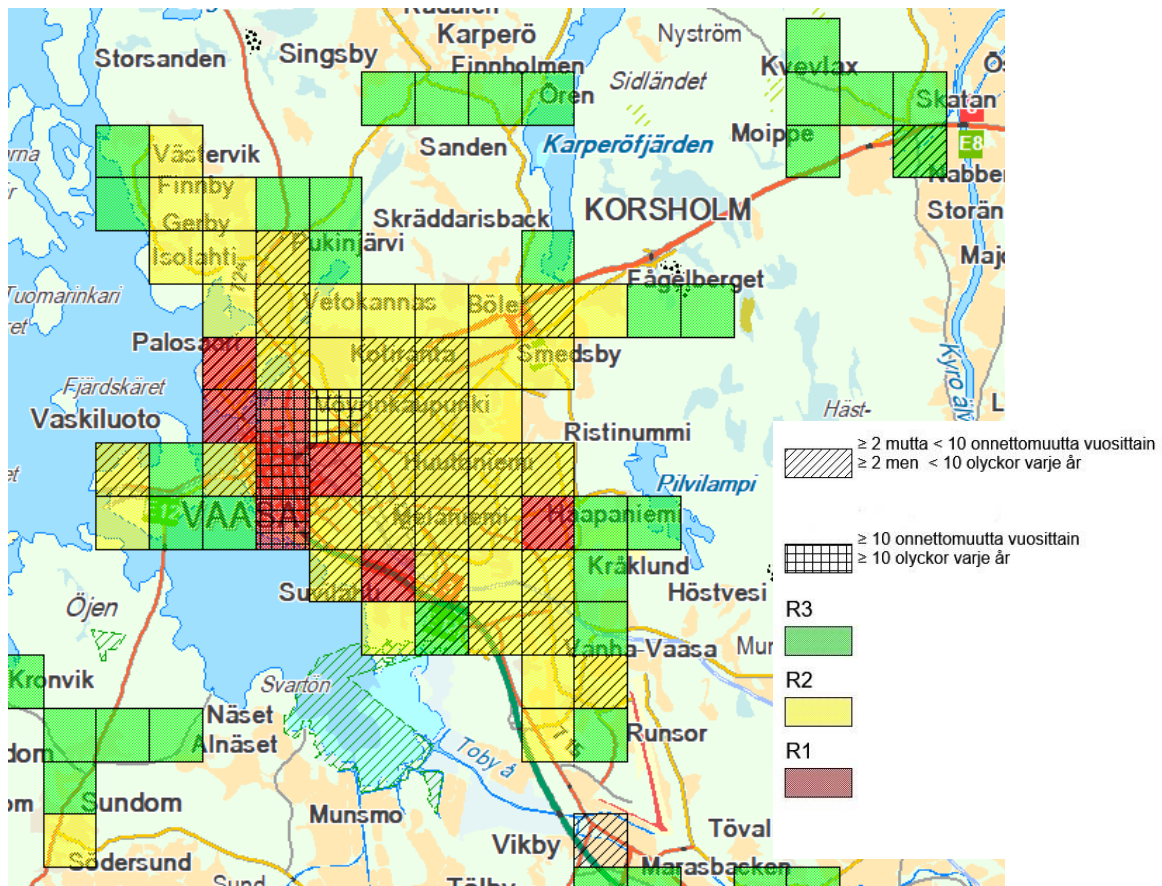
Utöver den risknivå som bestämts med regressionsmodellen bedömer räddningsverket skilt de riskrutor i vilka medeltalet för de olyckor som definierar riskklassen är fler än två per år under en femårs uppföljningsperiod (Bild 7).

Med olyckor som bestämmer riskklass avses byggnadsbränder och risker för byggnadsbränder, trafikmedelsbränder, övriga bränder, trafikolyckor, ras/risker för ras, explosioner/explosionsrisker, olyckor med farliga ämnen och brådskande uppdrag för att rädda människor.

Alla rutor där man på basis av antalet olyckor kan få en högre riskklass, bedöms enskilt. Av alla riskrutor (16 374) var det endast i 8 riskrutor där antalet olyckor inte motsvarade regressionsmodellens riskklass. Enligt regressionsmodellen hör rutorna i fråga till en lägre riskklass.

Onnettomuudet Olyckor	Määritelmä Definition
Riskiluokka / Riskklass	
Luokka 1 Klass 1	Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan I En riskruta där det inträffat minst 10 olyckor som definierar riskklassen per år under en femårsperiod kan höjas till riskklass I
Luokka 2 Klass 2	Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään kaksi mutta vähemmän kuin 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan II En riskruta där det inträffat minst två men högst tio olyckor som definierar riskklassen per år under en femårsperiod kan höjas till riskklass II

Bild 7 Riskrutor på basis av regressionsmodellen och inträffade olyckor. Bakgrundskarta: LMV

Från fall till fall bedömdes höjning av riskklass på basis av olyckor som bestämt riskklassen under åren 2014–2018 på basis av (RLMO). Alla rutor som på basis av olycksantalet skulle höra till en högre riskklass granskades noggrannare var för sig.

Ifall en enskild olyckstyp eller ett enskilt objekt orsakar merparten av olyckorna i rutan, måste saken åtgärdas med andra metoder än höjning av riskklassen. Som ett exempel kan nämnas gatu- eller vägkorsningar där det inträffar mer trafikolyckor än normalt utan allvarliga personskador. Trafikolycksrisken kan inte minskas genom att höja räddningsväsendets aktionsberedskap. Risken kan emellertid minskas genom att förbättra trafikarrangemangen. Räddningsmyndigheten kan informera ansvariga myndigheter om sådana observationer. Ifall merparten av olyckorna som inträffar i en ruta är i enskilda objekt, ska saken i första hand åtgärdas med olycksförebyggande metoder, såsom tillsyn, handledning och säkerhetskommunikation.

I tabellen nedan (Tabell 2) framkommer riskrutor som granskats på basis av olyckor som bestämmer riskklass. Höjning av riskklass görs med följande kriterier:

Höjning till riskklass I när RLMO ≥ 10 och

- Egendoms- eller personskador överstiger medeltalet i riskklass I rutor för egendoms- eller personskador.

- Ifall över hälften av olyckorna i rutan som bestämmer riskklass är trafikolyckor måste det årligen ha inträffat allvarliga personskador i rutan.

Höjning till riskklass II när $2 \geq \text{RLMO} < 10$ och

- Egendoms- eller personskador överstiger medeltalet i riskklass II rutor för egendoms- eller personskador.
- Ingen höjning görs om över hälften av olyckorna som bestämmer rutans riskklass är trafikolyckor.

Medeltalet av egendoms- och personskador (döda eller allvarligt skadade) i riskrutorna var följande på basis av olyckor åren 2014–2018:

- Egendomsskadorna i riskklass I var i medeltal 358 800 € och personskadorna 1,63.
- Egendomsskadorna i riskklass II var i medeltal 91 300 € och personskadorna 0,28.

På basis av olyckor som bestämmer riskklass höjdes inte riskklassen i en enda riskruta. Det betyder att risknivån enligt regressionsmodellen motsvarar bra inträffade olyckor under granskningsperioden 2014–2018.

Tabell 2 Granskning av riskrutornas riskklass på basis av olyckor åren 2014–2018.

ID-nro ID-nummer	Kunta Kommun	Asukaslukumäärä Invånarantal	Kerrosala yhteensä [m ²] Väningsyta totalt	Risitaso Risknivå	Rakennuspaloja/vuosi Byggnadsbränder/år	Liikenneonnettomuuksia/vuosi Trafikolyckor/år	Muut kiireelliset/vuosi Övriga bråkande/år	Onnettomuudet yhteensä/vuosi Olyckor sammanlagt/år	Liikenneonnettomuuksien osuus [%] Andel trafikolyckor	Riskiluokka Riskklass	Omaisuu vahingot yht. [€] Egendomsskador totalt	Kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet Omkomma och allvarligt skadade	Riskiluokan korotus Höjning av riskklass
275570	905	1314	131 598	0,85	1,6	10,2	2,2	14,0	73 %	2	6 700	0	Ei/Nej
265462	399	255	18 525	0,17	0,0	3,0	0,2	3,2	94 %	3	0	2	Ei/Nej
272872	905	30	15 865	0,14	0,0	1,8	0,8	2,6	69 %	3	26 600	0	Ei/Nej
312085	599	155	17 787	0,16	0,4	1,4	0,8	2,6	54 %	3	60 160	0	Ei/Nej
270175	499	2	615	0,01	0,0	2,2	0,2	2,4	92 %	4	1 000	0	Ei/Nej
246540	545	100	18 418	0,16	0,2	0,8	1,2	2,2	36 %	3	150	1	Ei/Nej
266821	152	276	26 460	0,22	0,2	2,0	0,0	2,2	91 %	3	114 400	3	Ei/Nej
278956	499	132	11 521	0,11	0,0	1,4	0,8	2,2	64 %	3	500	1	Ei/Nej

2.4. Riskrutor 2020–

I detta kapitel presenteras information om riskrutor inom Österbottens räddningsverk. Riskrutorna är resultat av regressionsmodellen och verkliga inträffade olyckor. På räddningsområdet finns sammanlagt cirka 16 374 riskrutor varav cirka 9 350 finns på havsområdet. I följande tabeller granskas områdets risker på basis av olika variabler.

Uppgifterna i riskrutematerialet om boende och våningsyta anges enligt läget 31.12.2018. Genom att följa verksamhetsmiljöns utveckling eftersträvar man att bli medveten om eventuella riskrutor där det finns väsentliga förändringar i förhållande till statistikmaterialet. Till exempel inverkningarna i riskrutorna av ett nytt industri- eller bostadsområde beaktas initialt fastän en ökning av befolkningmängden eller våningsytan inte syns ännu i statistikcentralens material (se kapitel 4.1. Planer för planläggning och markanvändning).

Förändringarna i riskrutorna jämfört med föregående riskrutematerial presenteras i tabellen nedan (Tabell 3). Variablerna i riskrutematerialet för befolkningmängd och våningsyta anges enligt läget 31.12.2014. Det föregående riskrutematerialet togs i bruk i början av år 2017 och uppgifterna i en ruta korrigerades från början av 2014. Det nuvarande riskrutematerialet används från början av år 2020.

Tabell 3 Jämförelse av förändringar i nuvarande (2020) och föregående (2017) riskruteklasser.

Kunta Kommun	ID-nro ID-nummer	Uusi	Uusi	Vanha
		riskitaso Ny risknivå	riskiluokka Ny riskklass	riskiluokka Gammal riskklass
Kristiinankaupunki	212 106	0,28	2	3
Kristiinankaupunki	214 125	0,26	2	3
Kristiinankaupunki	214 798	0,25	2	3
Närpiö	228 973	0,27	2	3
Närpiö	228 976	0,36	2	3
Närpiö	229 651	0,26	2	3
Vaasa	270 165	0,25	2	3
Vaasa	271 524	0,27	2	3
Vaasa	274 216	0,26	2	3
Mustasaari	275 573	0,25	2	3
Vaasa	276 921	0,31	2	3
Pedersöre	310 056	0,25	2	3
Pedersöre	310 057	0,28	2	3
Kristiinankaupunki	213 451	0,13	3	4
Närpiö	235 053	0,10	3	4
Isokyrö	265 480	0,10	3	4
Mustasaari	276 926	0,11	3	4
Mustasaari	279 629	0,12	3	4
Uusikaarlepyy	303 969	0,12	3	4
Vaasa	270 851	0,10	4	3

I nästa tabell (Tabell 4) och på bilden (Bild 8) presenteras riskrutor per kommun i klass 1–3. Riskrutor i riskklass 1 finns endast i Vasa. Riskrutor i riskklass 2–4 finns i alla kommuner på räddningsverkets område. Invånarantalet per kommun i tabellens riskrutor är inte samma som kommunens invånarantal, eftersom det även kan finnas invånare från en annan kommun i riskrutan. Vi har bedömt att en riskruta hör till den kommun som den geografiskt till största del hör till.

Tabell 4 Riskrutor för varje kommun inom Österbottens räddningsverk.

Riskiruođut kunnittain Riskrutor kommunvis	Asukasľuku Invånarantal 31.12.2018	Riskiruođujen lukumäärä / osuus riskiruođuista Antal riskrutor / andel av riskrutorna					
		1	%	2	%	3	%
Isokyrö - Storkyro	4 446		0 %	1	1 %	10	6 %
Kaskinen - Kaskö	1 201		0 %	3	4 %	6	4 %
Korsnäs	2 098		0 %	1	1 %	4	2 %
Kristiinankaupunki - Kristinestad	6 568		0 %	5	6 %	15	9 %
Laihia - Laihela	8 002		0 %	4	5 %	10	6 %
Maalahti - Malax	5 475		0 %	1	1 %	12	7 %
Mustasaari - Korsholm	18 698		0 %	8	10 %	25	15 %
Närpiö - Närpes	9 485		0 %	6	8 %	11	7 %
Pedersöre - Pedersöre	11 031		0 %	4	5 %	24	15 %
Uusikaarlepyy - Nykarleby	7 459		0 %	3	4 %	11	7 %
Vaasa - Vasa	67 911	8	100 %	39	50 %	29	18 %
Vöyri - Vörå	6 537		0 %	3	4 %	8	5 %
Yhteensä / Sammanlagt [lk, %]	148 911	8	100 %	78	100 %	165	100 %

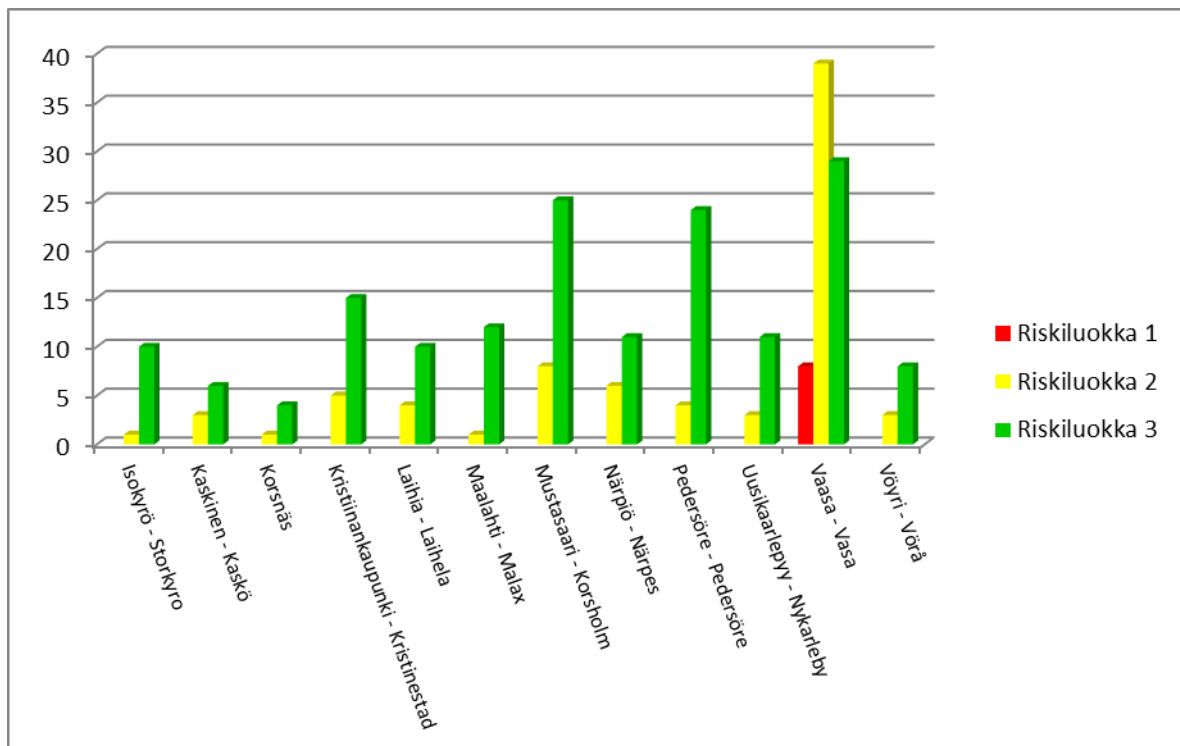

Bild 8 Antalet riskrutor per kommun i riskklasserna 1–3.

I tabellen nedan (Tabell 5) presenteras hur befolkning och våningsyta placerar sig i riskrutor av riskklass 1–4. Riskrutor i riskklass 1 och 2 representerar endast ett litet geografiskt område, men innehåller emellertid en betydande del av befolkningen (52 %) och den bebyggda miljön (54 % av våningsytan).

Tabell 5 Sammanlagda uppgifter om Österbottens räddningsverks riskrutor enligt riskklass.

Väestö ja kerrosala riskiruuduissa	Pinta-ala		Väestö / Befolkning		Kerrosala / Våningsyta	
Befolkning och våningsyta i riskrutorna	Yta		31.12.2018		31.12.2018	
Riskiluokka / Riskklass	km ²	%	lkm	%	k-m ²	%
1 (8 riskiruutua)	8	0,05	22 773	15,3	2 422 285	16,6
2 (78 riskiruutua)	78	0,5	54 249	36,4	5 414 388	37,1
3 (165 riskiruutua)	165	1,0	26 282	17,6	2 933 590	20,1
4 (16 123 riskiruutua)	16 123	98,5	45 607	30,6	3 810 785	26,1
Yhteensä / Sammanlagt (16374 riskiruutua)	16 374	100	148 911	100	14 581 048	100

Under åren 2015–2019 lokaliserades sammanlagt 3 770 olyckor som bestämmer riskklass i riskrutor inom Österbottens räddningsverks område. I tabellen (Tabell 6) framkommer att det i rutor av riskklass 1 inträffar flest olyckor per riskruta. Nästan hälften av olyckorna som bestämmer riskklassen inträffar i riskrutor av riskklass 4. Av olyckor som inträffat i riskrutor av klass 4 är 1 198 st. (64 %) trafikolyckor (se 4.6 Trafik och trafikolyckor).

Tabell 6 Olyckor enligt riskklass som bestämmer Österbottens räddningsverks riskklass.

Riskiluokan määrittävät onnettomuudet	Lukumäärä	Osuus	Keskim./ruutu/vuosi
Olyckor som fastställer riskklassen 2015-2019	Antal	Andel	Medeltal/ruta/år
Riskiluokka	kpl / st	%	kpl / st
1 (8 riskiruutua)	408	11 %	10,2
2 (78 riskiruutua)	934	25 %	2,4
3 (165 riskiruutua)	546	14 %	0,7
4 (16123 riskiruutua)	1 882	50 %	0,02
Yhteensä / Sammanlagt	3 770	100 %	0,2

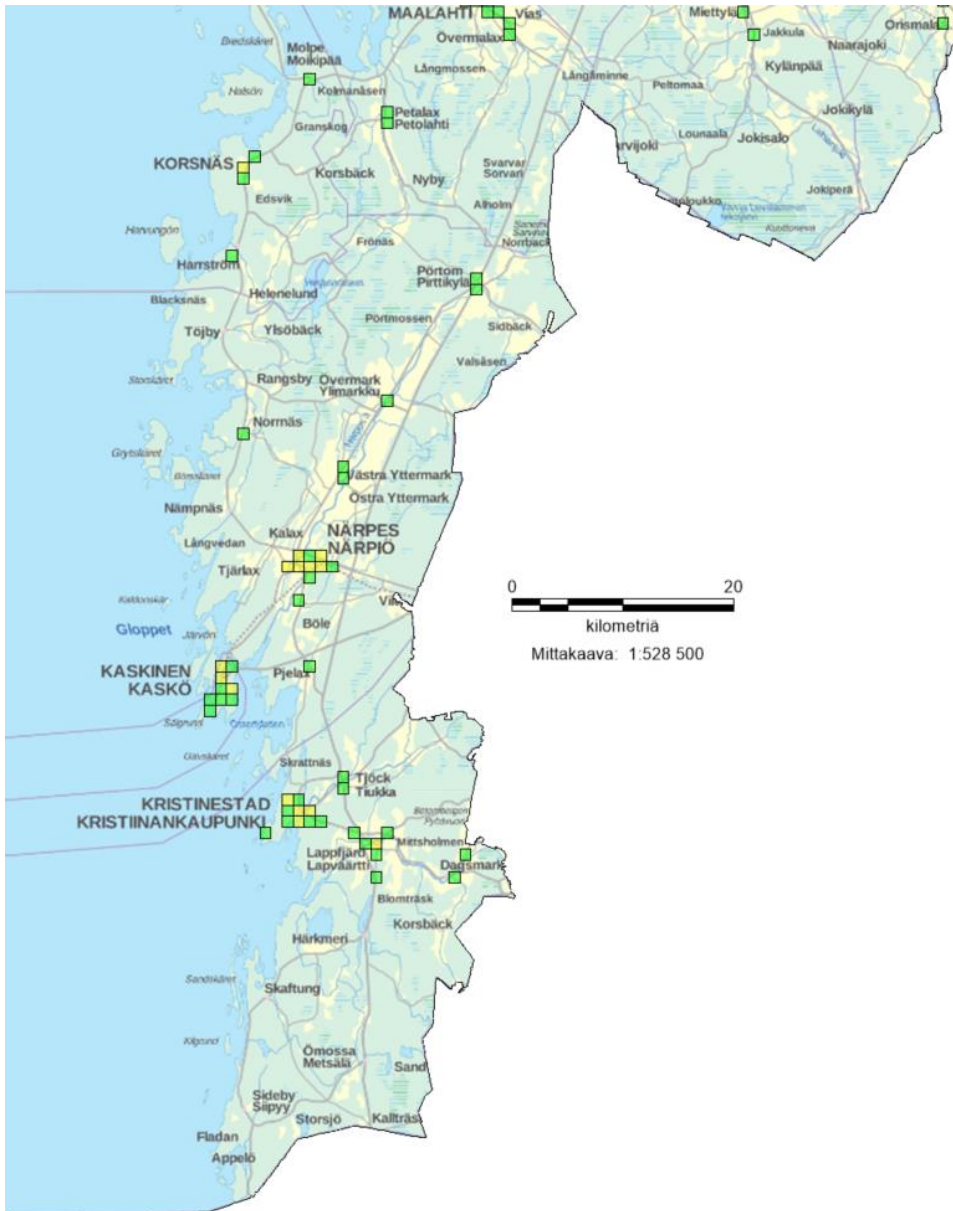

Bild 9 Riskrutor i riskklasserna 1–3 på del (1/2) av räddningsområdet. Bakgrundskarta: LMV

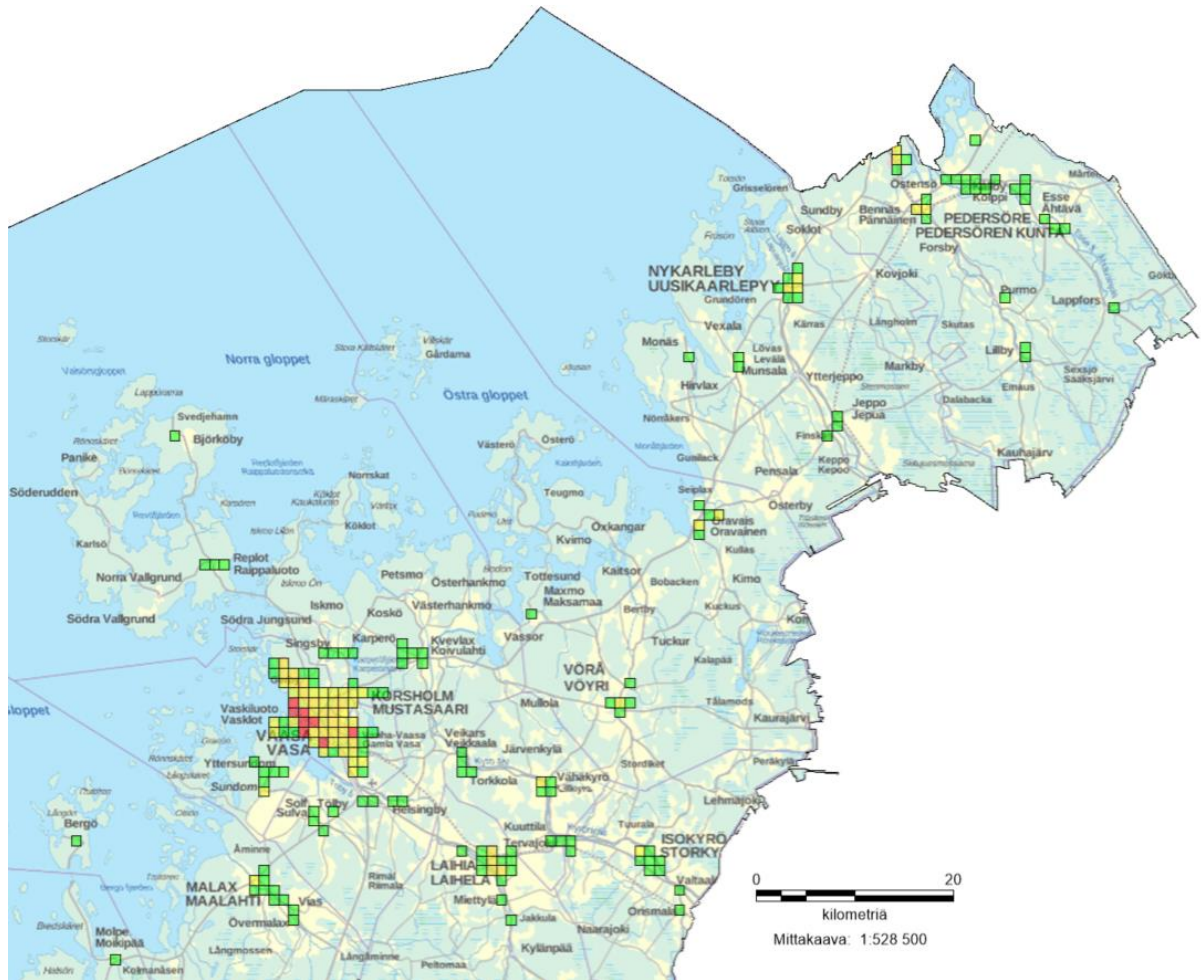

Bild 10 Riskrutor i riskklasserna 1–3 på del (2/2) av räddningsområdet. Bakgrundskarta: LMV

3. UTVECKLINGEN AV OLYCKSRISKERNA, DERAS ANTAL OCH ORSAKER

Enligt 43 § i räddningslagen ska räddningsverket följa upp hur olycksriskerna, antalet olyckor och olycksorsakerna utvecklas. I servicenivåbeslutet har utretts och beskrivits hur utvecklingen av antalet olyckor och orsaker följs upp och hur informationen utnyttjas i utvecklandet av räddningsväsendets service. I detta kapitel görs en olycksöversikt för åren 2015–2019. Källa för olycks- och uppdragsuppgifterna är räddningsväsendets resurs- och olycksstatistiksystem (PRONTO).

3.1. Antalet larmuppdrag inom räddningsväsendet

Under perioden 1.1.2015–31.12.2019 registrerades 13 661 uppdrag på Österbottens räddningsverks område som det har ifyllts en olycksredogörelse för (Tabell 7). Antalet uppdrag som klassades som brådskande var 10 368 och olyckor som bestämde riskklass 4 138. Variationsbredden för antalet uppdrag mellan åren var 2 455 (2015 och 2017) och 3 171 st. (2018), den största skillnaden mellan åren var alltså 716. I medeltal var det 2 732 uppdrag årligen under tidsperioden. Det stora antalet uppdrag i januari 2019 berodde på de skadebekämpningsuppdrag som stormen Aapeli orsakade. Det stora antalet uppdrag i juli 2018 beror antalet markbränder på grund av den exceptionellt torra sommaren. Genom att granska femårsperioden var det fler larmuppdrag i början av året och under sommarmånaderna än annars.

Tabell 7 Antal uppdrag inom räddningsväsendet 2015–2019 årligen och månatligen.

Kuukausi						Yhteensä
Månad	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
1	227	288	208	207	477	1 407
2	168	155	179	187	203	892
3	190	165	177	232	173	937
4	170	173	156	205	235	939
5	187	203	223	267	230	1 110
6	219	235	196	349	232	1 231
7	213	222	198	403	248	1 284
8	246	336	239	327	263	1 411
9	176	174	242	318	210	1 120
10	242	204	226	239	282	1 193
11	205	199	210	241	211	1 066
12	212	226	201	196	236	1 071
Yhteensä						
Totalt	2 455	2 580	2 455	3 171	3 000	13 661

Fördelningen av uppdrag per kommun under åren 2015–2019 presenteras i tabellen (Tabell 8). Numerärt var det flest uppdrag i Vasa och Korsholm. Kaskö och Korsnäs hade minst uppdrag. När antalet uppdrag ställs i relation till kommunernas invånarantal var det flest uppdrag i Kristinestad och Korsnäs och minst i Vasa och Pedersöre kommun. På räddningsområdet är det i medeltal 18,3 larmuppdrag årligen per tusen invånare. I stapeldiagrammet har antalet larmuppdrag satts i relation till kommunernas invånarantal (Bild 11).

Tabell 8 Antal uppdrag inom räddningsväsendet 2015–2019 årligen och månatligen.

Kunta Kommun	2015	2016	2017	2018	2019	Yhteensä Totalt
Isokyrö - Storkyro	100	134	122	118	119	593
Kaskinen - Kaskö	33	22	34	60	38	187
Korsnäs	57	46	75	77	70	325
Kristinankaupunki - Kristinestad	184	197	179	243	214	1 017
Laihia - Laihela	106	146	121	135	122	630
Maalahti - Malax	129	108	126	166	188	717
Mustasaari - Korsholm	269	299	265	345	385	1 563
Närpiö - Närpes	200	217	186	281	229	1 113
Pedersöre	121	154	171	211	182	839
Uusikaarlepyy - Nykarleby	149	177	147	227	190	890
Vaasa - Vasa	933	941	870	1 094	1 038	4 876
Vöyri - Vörå	174	139	159	214	225	911
Yhteensä - Totalt	2 455	2 580	2 455	3 171	3 000	13 661

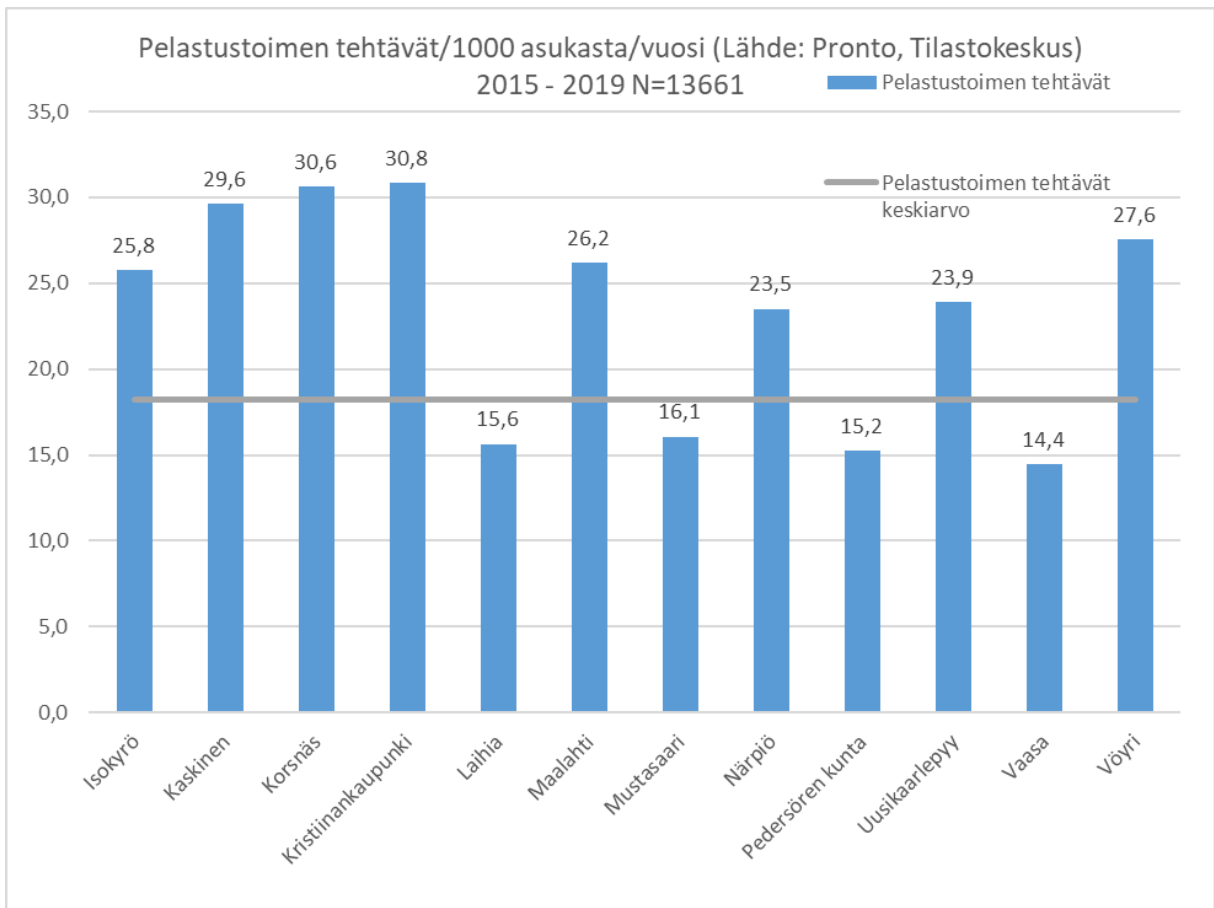
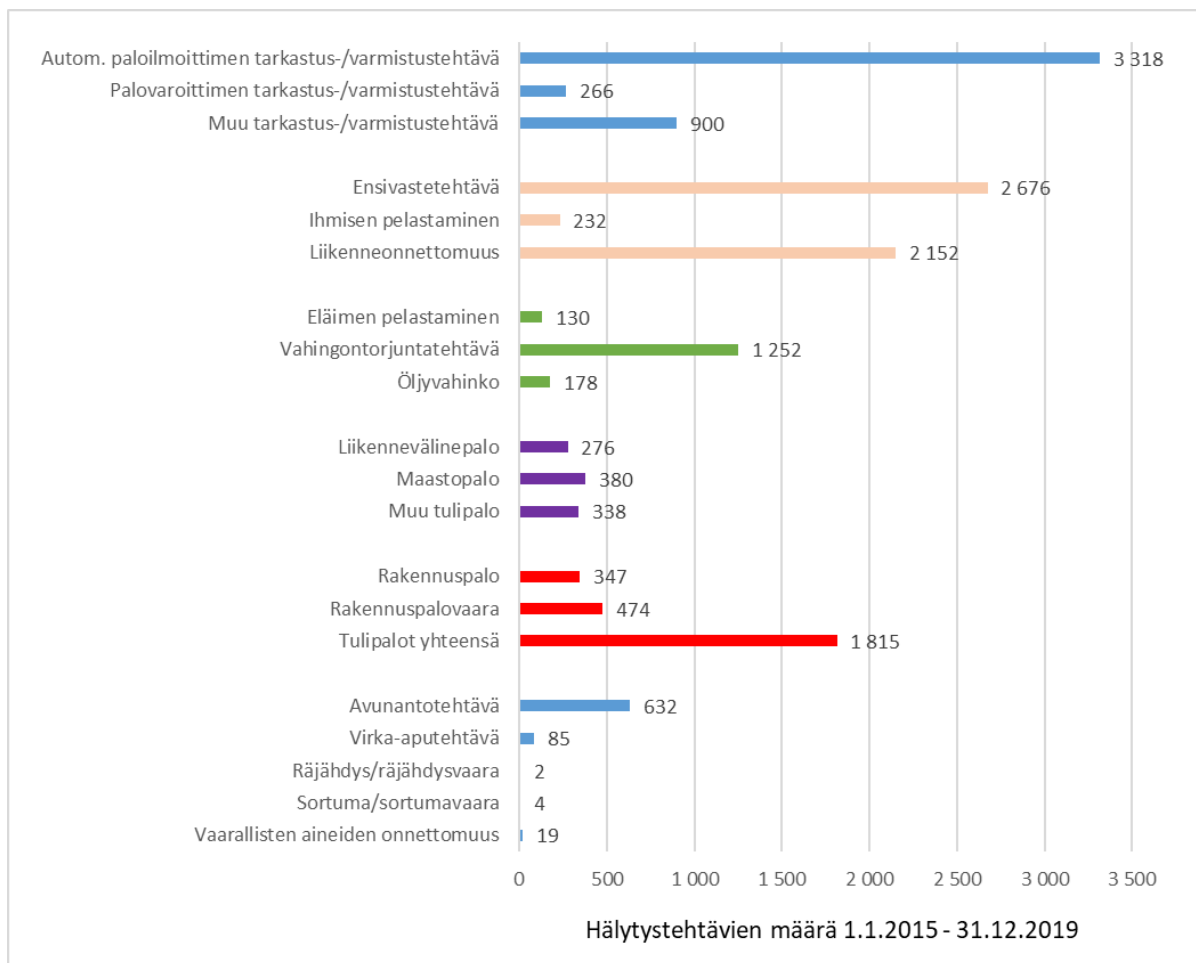

Bild 11 Räddningsväsendets uppdragsantal i medeltal årligen för varje kommun/1000 invånare.

3.2. Antalet uppdrag enligt olyckstyp

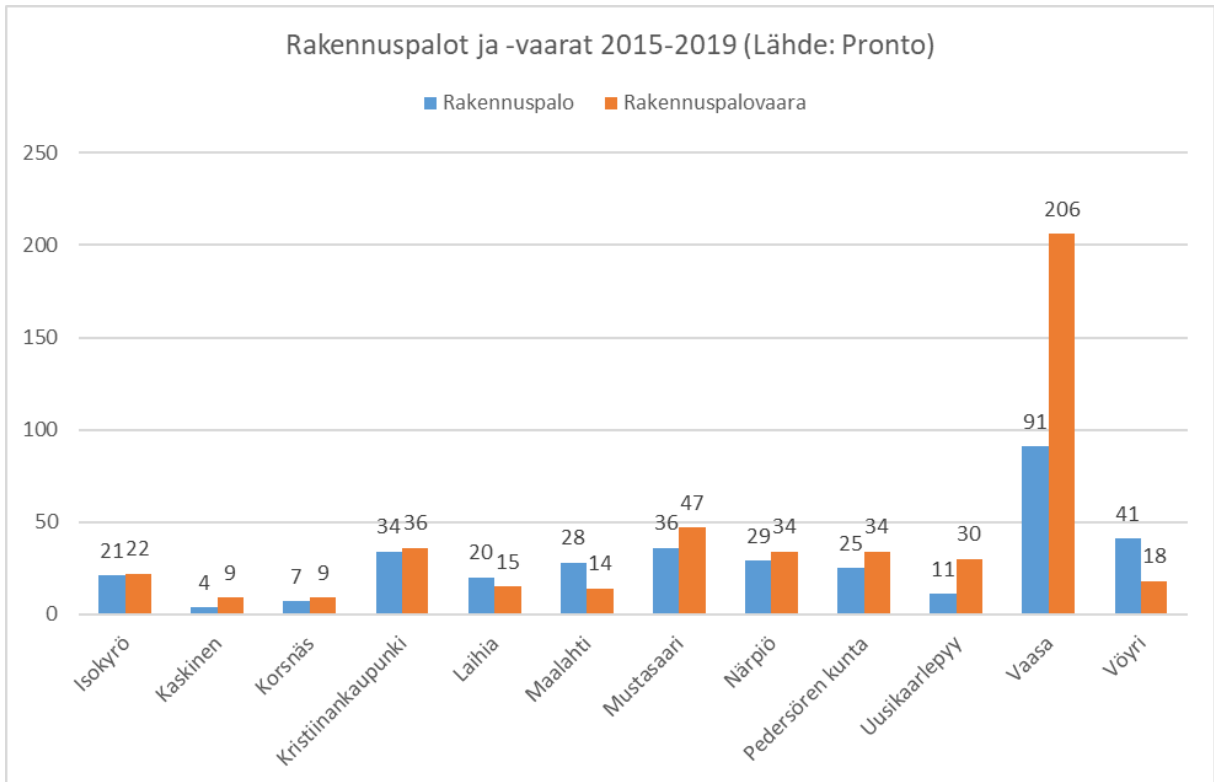
I följande bild (Bild 12) presenteras antalet larmuppdrag enligt olyckstyp under tiden 1.1.2015–31.12.2019. Det som mest sysselsatte räddningsväsendet i Österbotten var antalet kontroll- och bekräftelseuppdrag av automatisk brandlarmanläggning och övriga kontroll- och bekräftelseuppdrag, vars antal under fem år var sammanlagt 3 318. Det motsvarar 24 % av alla uppdrag. Första insatsen uppdragen var näst flest (2 676). Uppdrag inom prehospitäl akutsjukvården har inte beaktats i denna granskning annat än för första insatsen uppdragen. Det registrerades även rikligt med trafikolyckor och skadebekämpningsuppdrag. Under femårsperioden var det sammanlagt 34 byggnadsbränder. Det var sammanlagt 1 815 bränder, som förutom byggnadsbränder omfattar trafikmedelsbränder, markbränder, övriga bränder och risker för byggnadsbrand.

Bild 12 Antalet uppdrag enligt olyckstyp åren 2015–2019.

Antalet olyckor är som en slags mätare för olycksrisken. Genom att följa upp hur olyckstyperna fördelas på området får man en mätare om situationen på området ur olycksrisksynvinkel. Givetvis är det även andra faktorer som hänför sig till olycksrisken såsom orsakade skador (se 3.5 Olycksskador). På bilden nedan (Bild 13) presenteras en kommunvis jämförelse mellan byggnadsbränder och risker för byggnadsbrand under åren 2015–2019.

Bild 13 Fördelningen av byggnadsbränder och risker för byggnadsbränder enligt kommun år 2015–2019.

Genom att relatera antalet olyckor till invånarantalet får man en annan metod att åskådliggöra hur en olyckstyp fördelas på området. En jämförelse på basis av kommunernas invånarantal har gjorts enligt invånarantalet år 2019. I följande bild (Bild 14) jämförs byggnadsbränder och risk för byggnadsbränder och deras relativa andel per 1 000 invånare. Flest byggnadsbränder i relation till invånarantalet är det i Vörå, Kristinestad, Malax och Storkyro. I fråga om risker för byggnadsbrand urskiljs Kaskö med en betydande större mängd. Antalet trafikolyckor i relation till invånarantalet presenteras på följande bild (Bild 15). Flest trafikolyckor i relation till invånarantalet är det i Vörå, Nykarleby och Malax.

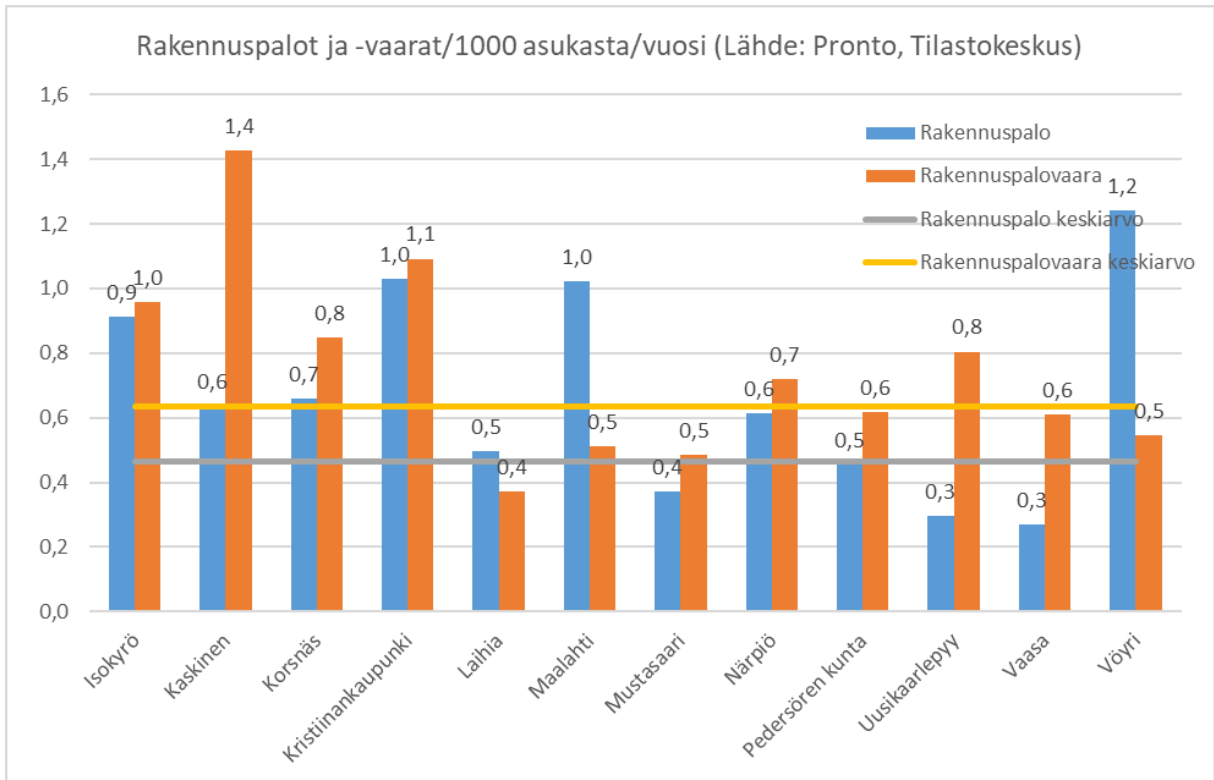

Bild 14 Byggnadsbränder och risker för byggnadsbränder i relation till invånarantalet enligt kommun år 2015–2019.

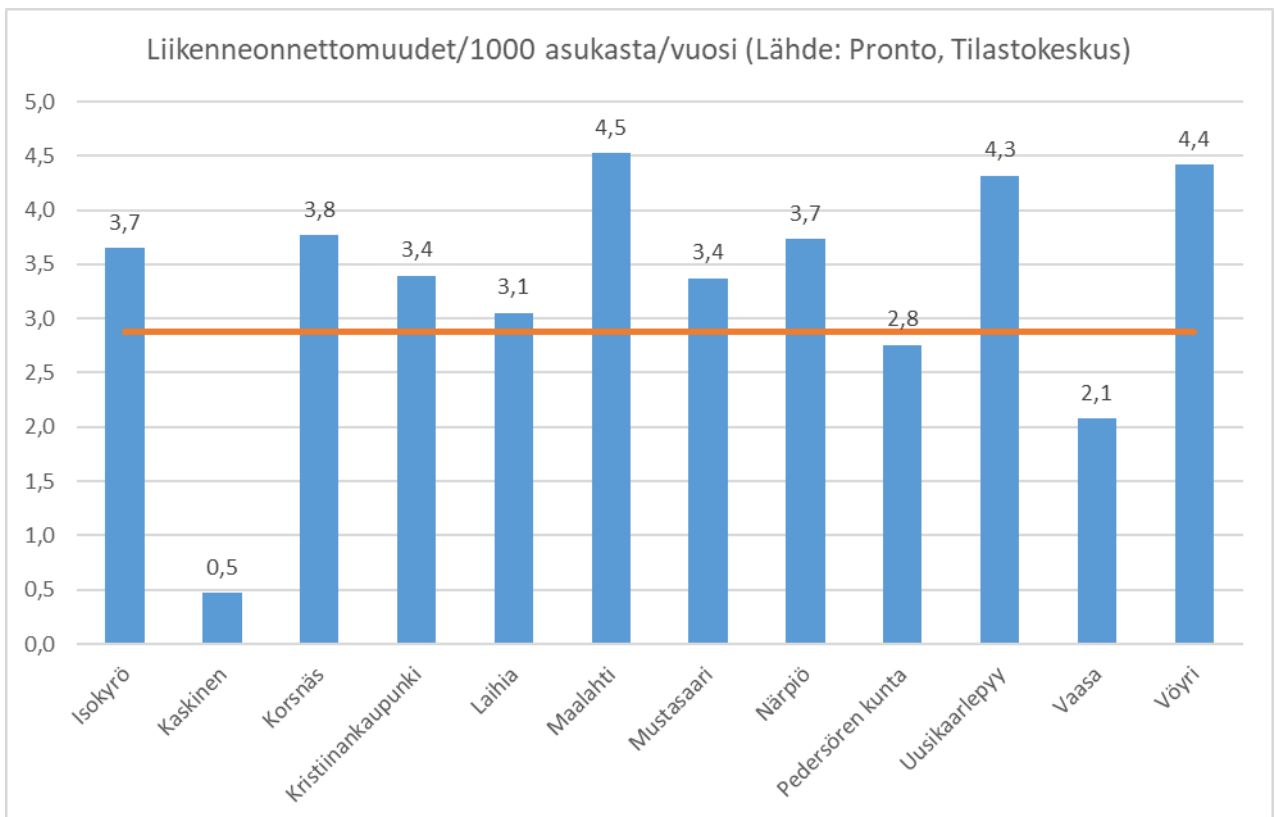

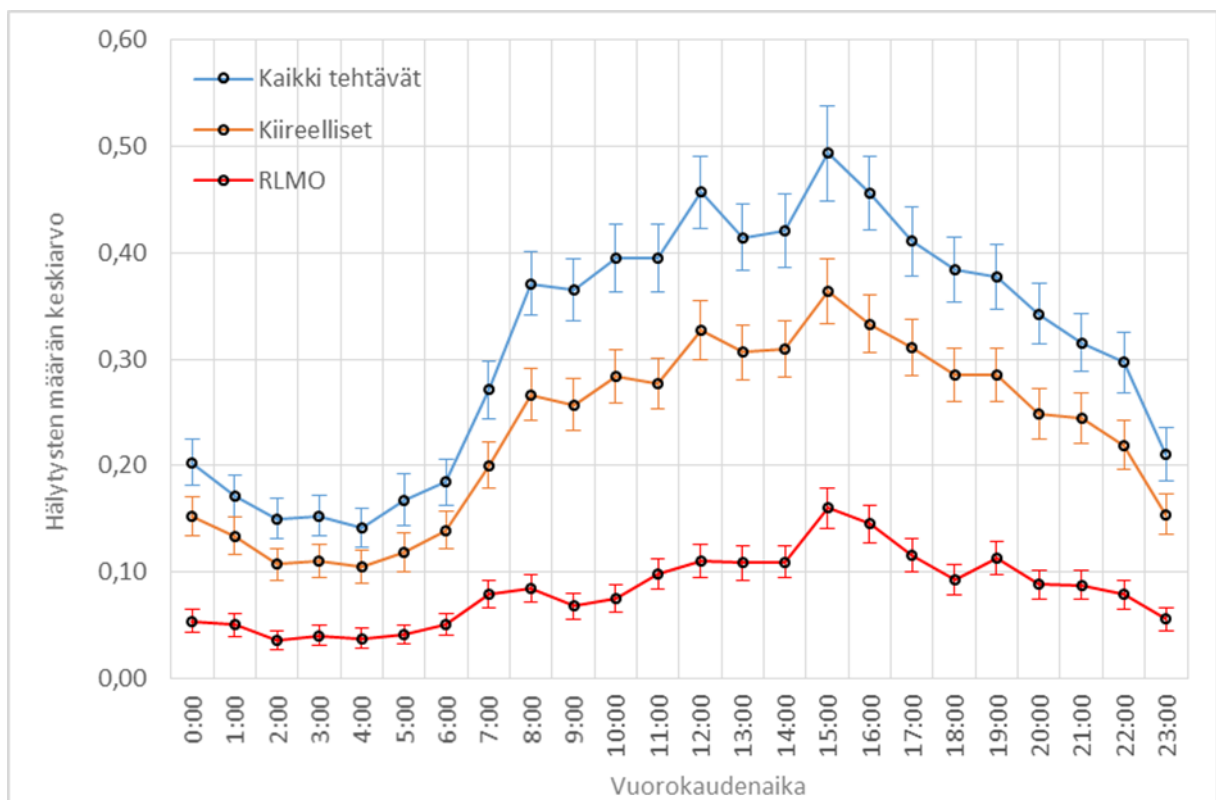
Bild 15 Trafikolyckor i relation till invånarantalet enligt kommun år 2015–2019.

3.3. Uppdragens temporala variation

Räddningsväsendets uppdrag varierar under olika tidsperioder. På bilden (Bild 16) presenteras hur uppdragen varierar på Österbottens räddningsverks område enligt dygn och timme. Granskningsperioden är fem år 2012–2016. Då man granskar uppdragsvariationen på timnivå var antalet uppdrag i medeltal 0,31/timme. Medianen för uppdragen på timnivå var 0 och maximivärdet för en enskild timme var 24 uppdrag.

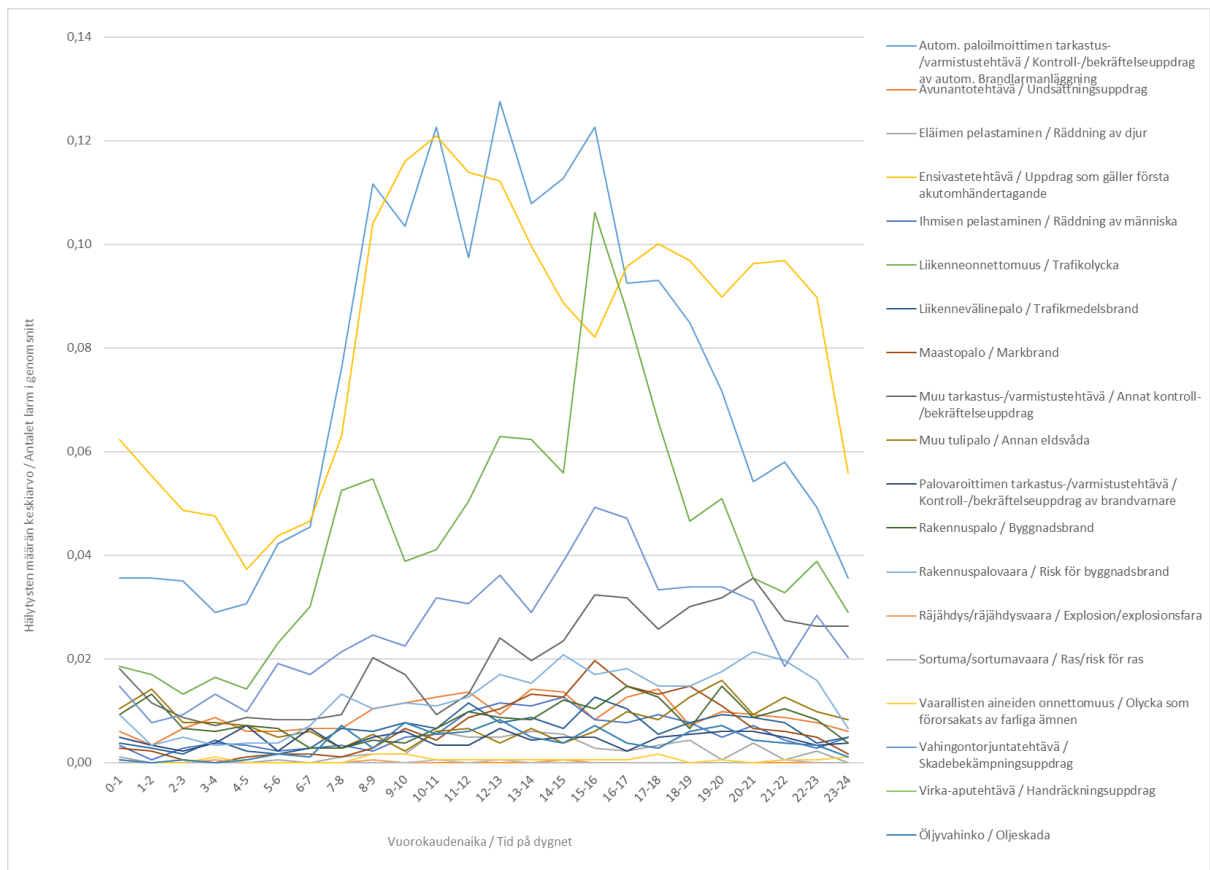
På bilden har förutom alla uppdrag även presenterats hur brådskande uppdrag och olyckor som bestäms enligt riskklass varierar enligt timme. Variationen av det absoluta antalet uppdrag enligt tiden på dygnet är minst för olyckor som bestäms enligt riskklass. Variationen per dygn är emellertid förhållandevis av samma storleksklass i alla tre grupperna.

Bild 16 Antalet uppdrag i medeltal per timme och 95 % konfidensintervall 2012–2016.

På bilden (Bild 17) presenteras olika medeltal av antalet uppdrag enligt olyckstyp per dygn och timme. Alla olyckstyper presenteras på samma värdeskala. På bilden kan man notera att av alla räddningsväsendets uppdrag var det helt klart mest första insatsen uppdrag (gul) och kontroll- och bekräftelseuppdrag av automatisk brandlarmanläggning (blå). Det var flest första insatsen uppdrag vid 10-tiden, 0,12 uppdrag i timmen. Flest kontroll- och bekräftelseuppdrag av automatisk brandlarmanläggning har det förekommit vid 12-tiden, 0,13 uppdrag i timmen. På bilden framhävs även trafikolyckor med grönt, som inträffade på eftermiddagen vid 15-tiden i medeltal 0,11 i timmen.

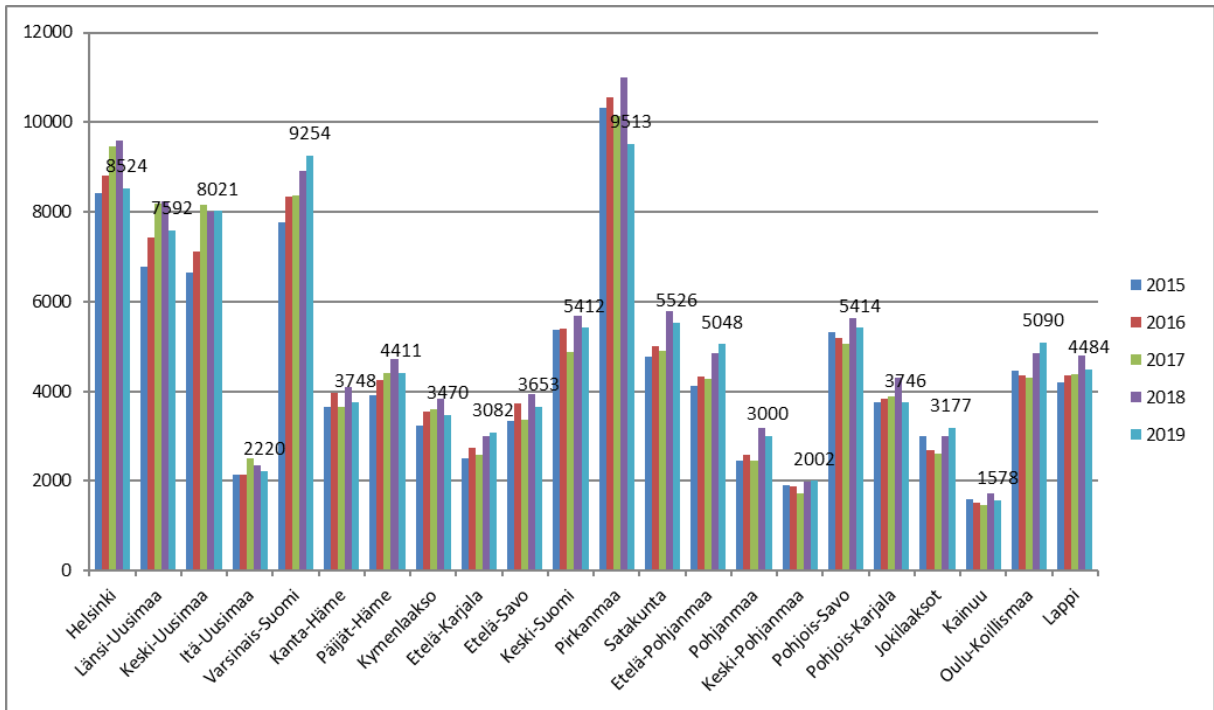
Bild 17 Medeltalet av antalet uppdrag för olika olyckstyper per timme år 2012–2016.

3.4. Antalet uppdrag i jämförelse med andra räddningsområden

Vid jämförelse av antalet uppdrag inom räddningsväsendet framkommer att antalet räddningsuppdrag i stort sett följer räddningsverkens storlek (invånarantal). På bilden (Bild 18) presenteras antalet uppdrag i alla räddningsverk under åren 2015–2019. Talet på bilden anger antalet uppdrag år 2019. Birkalands räddningsverk hade flest uppdrag år 2019, sammanlagt 9 513. Österbottens räddningsverk hade 3 000 uppdrag. Under en granskningsperiod på fem år 2015–2019 varierade antalet uppdrag i räddningsverken, 7 878 (Kajanaland) och 51 514 (Birkaland).

Vid jämförelse av antalet uppdrag inom räddningsverken placerar sig Österbottens räddningsverk på 19:e plats, endast tre räddningsverk har mindre uppdrag. Jämfört med de andra räddningsverken i Österbotten hade Södra Österbottens räddningsverk märkbart fler uppdrag och Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdets räddningsverk hade mindre antal uppdrag.

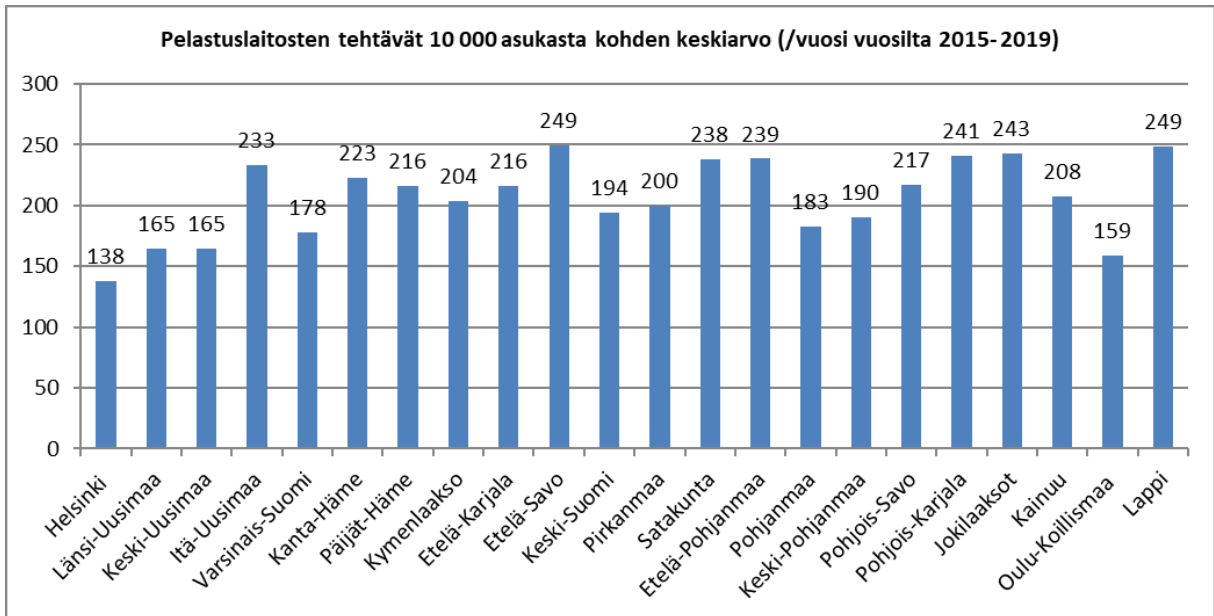

Bild 18 Antalet larmuppdrag inom räddningsverken år 2015–2018.

Vid jämförelse av räddningsverkens uppdrag mellan varandra måste man förenhetliga uppdrag och invånarantal. Då ser man en proportionell olyckstäthet på räddningsverkens områden. Vid jämförelse av antalet uppdrag mellan räddningsverken används uppdraget i relation till 10 000 invånare. I jämförelsen används folkmängden från år 2019. Jämförelsen i fråga visar att Helsingfors hade det lugnt med 138 uppdrag per 10 000 invånare. Jämförelsen i fråga visar att Södra Savolax och Lappland hade 249 uppdrag per 10 000 invånare. Österbottens räddningsverk placerar sig på 17:e plats med 183 uppdrag per 10 000 invånare. I jämförelse med övriga österbottniska räddningsverk har både Södra Österbottens och Mellersta Österbottens och Jakobstadsområdet räddningsverk fler uppdrag i relation till invånarantalet än Österbottens räddningsverk.

Bild 19 Antalet larmuppdrag inom räddningsverken i relation till 10 000 invånare år 2015–2019.

3.5. Olycksskador

Räddningsledaren bedömer skador som uppstått i en olycka när hen utarbetar olycks- och byggnadsredogörelse (PRONTO). Uppgifterna som presenteras i detta kapitel är grova uppskattningar som har gjorts på basis av tillgänglig information om olyckor på Österbottens räddningsverks område åren 2015–2019. Observera att antalet som räddningsverket har uppskattat inte är officiella siffror. Olycksskador är emellertid en central del av riskanalysen, så i detta sammanhang presenteras de på allmän nivå utan att ta upp skador i enskilda fall (Tabell 9–11).

Tabell 9 Olycksskador årligen på Österbottens räddningsverks område.

Vuosi År	Kuolleita Omkomna	Vakavasti	
		loukkaantuneita Allvarligt skadade	Omaisusvahingot Egendomsskador [M€]
2019	6	18	9,5
2018	15	29	4,8
2017	21	20	5,5
2016	7	18	4,9
2015	14	21	4,2
Yhteensä - Totalt	63	106	28,9

Tabell 10 Olycksskador enligt olyckstyp på Österbottens räddningsverks område.

Onnettomuustyyppi Olyckstyp 2015 - 2019	Kuolleita Omkomna	Vakavasti loukkaantuneita Allvarligt skadade	Omaisusvahingot Egendomsskador [M€]
Liikenneonnettomuus Trafikolycka	32	88	-
Ihmisen pelastaminen Räddning av människa	14	9	-
Avunantotehtävä Undsättningsuppdrag	8	5	-
Rakennuspalo Byggnadsbrand	3	2	25,0
Virka-aputehtävä Handräckningsuppdrag	3	2	-
Liikennevälinepalo Trafikmedelsbrand	1	-	2,3
Vahingontorjuntatehtävä Skadebekämpningsuppdrag	1	-	-
Muu tarkastus-/varmistustehtävä Annat kontroll-/bekräftelseuppdrag	1	-	-
Rakennuspalovaara Riski för byggnadsbrand	-	-	0,7
Muu tulipalo Annan eldsvåda	-	-	0,8
Maastopalo Markbrand	-	-	0,1
Yhteensä - Totalt	63	106	28,9

Tabell 11 Olycksskador enligt olyckstyp på Österbottens räddningsverks område.

Onnettomuustyyppi Olyckstyp 2015 - 2019	Kuolleita Omkomna	Vakavasti loukkaantuneita Allvarligt skadade	Omaisusvahingot Egendomsskador [M€]
Isokyrö - Storkyro	4	8	1,2
Kaskinen - Kaskö	0	0	0,1
Korsnäs	4	2	0,3
Kristiinankaupunki - Kristinestad	4	5	1,5
Laihia - Laihela	1	5	2,3
Maalahti - Malax	2	6	1,7
Mustasaari - Korsholm	14	9	2,6
Närpiö - Närpes	3	13	1,1
Pedersöre	5	14	2,5
Uusikaarlepyy - Nykarleby	4	9	0,6
Vaasa - Vasa	14	24	8,5
Vöyri - Vörå	8	11	6,6
Yhteensä - Totalt	63	106	29,0

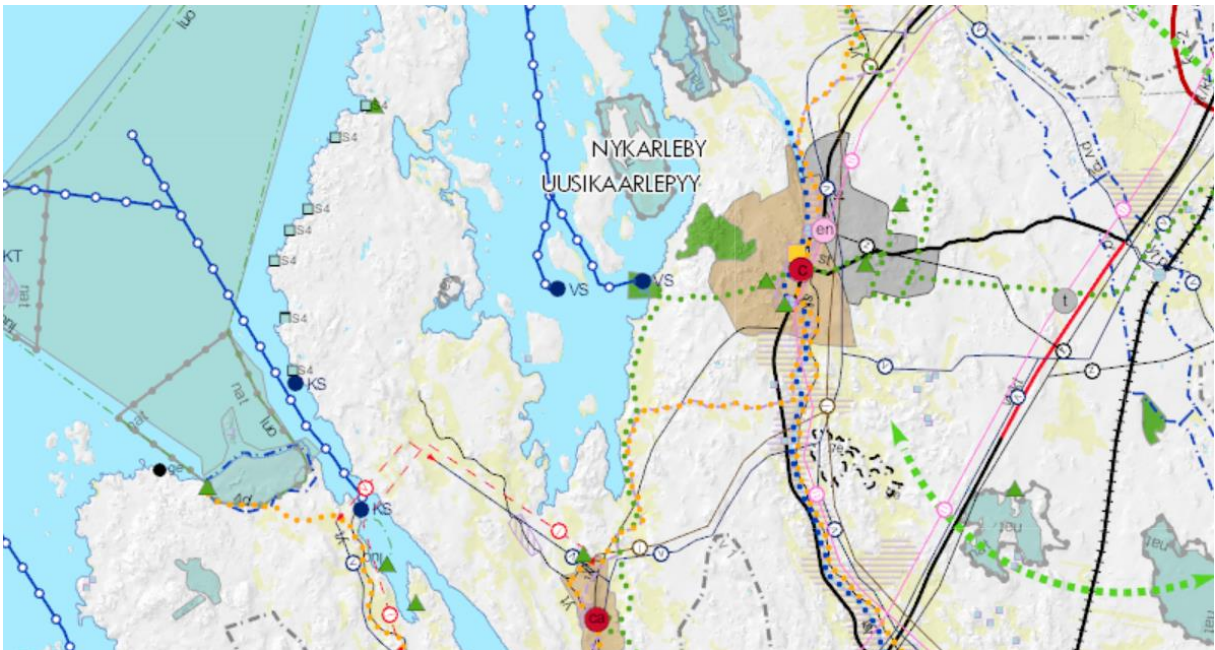
4. VERKSAMHETSMILJÖN

4.1. Planer för planläggning och markanvändning

Den byggda miljön har en central roll i bedömningen av räddningsväsendets hot. I bedömningen av hot- och riskutvecklingen beaktar räddningsverket i synnerhet områdets planer för markanvändning och deras verkställighetstidtabell. Räddningsverket är aktiv sakkunnig när olika planer för markanvändning och olika nivåer av planläggning utarbetas och eftersträvar att använda uppgifterna även i räddningsväsendets planering. Med planläggningen får räddningsverket en bild av regionens utveckling och funktioner som placeras i regionen. År 2019 gav räddningsverket sammanlagt 57 sakkunnigutlåtanden om planläggning.

Planerna för markanvändning påverkar räddningsverkets verksamhet i framtiden bland annat förebyggande brandsäkerhet, placeringen av brandstationer och deras manskap och placering av specialutrustning på brandstationerna.

Landskapsplanen är en plan på långsikt för regionens utveckling. Österbottens räddningsverks område finns i sin helhet på influensområdet för Österbottens landskapsplan. Målet för den nya landskapsplanen är att Österbotten är en konkurrenskraftig region år 2040 där befolkningen mår bra i en god livsmiljö. Det är meningen att Österbottens landskapsplan 2040 ska godkännas på våren 2020. Ett utdrag ur landskapsplanen presenteras nedan (Bild 20).

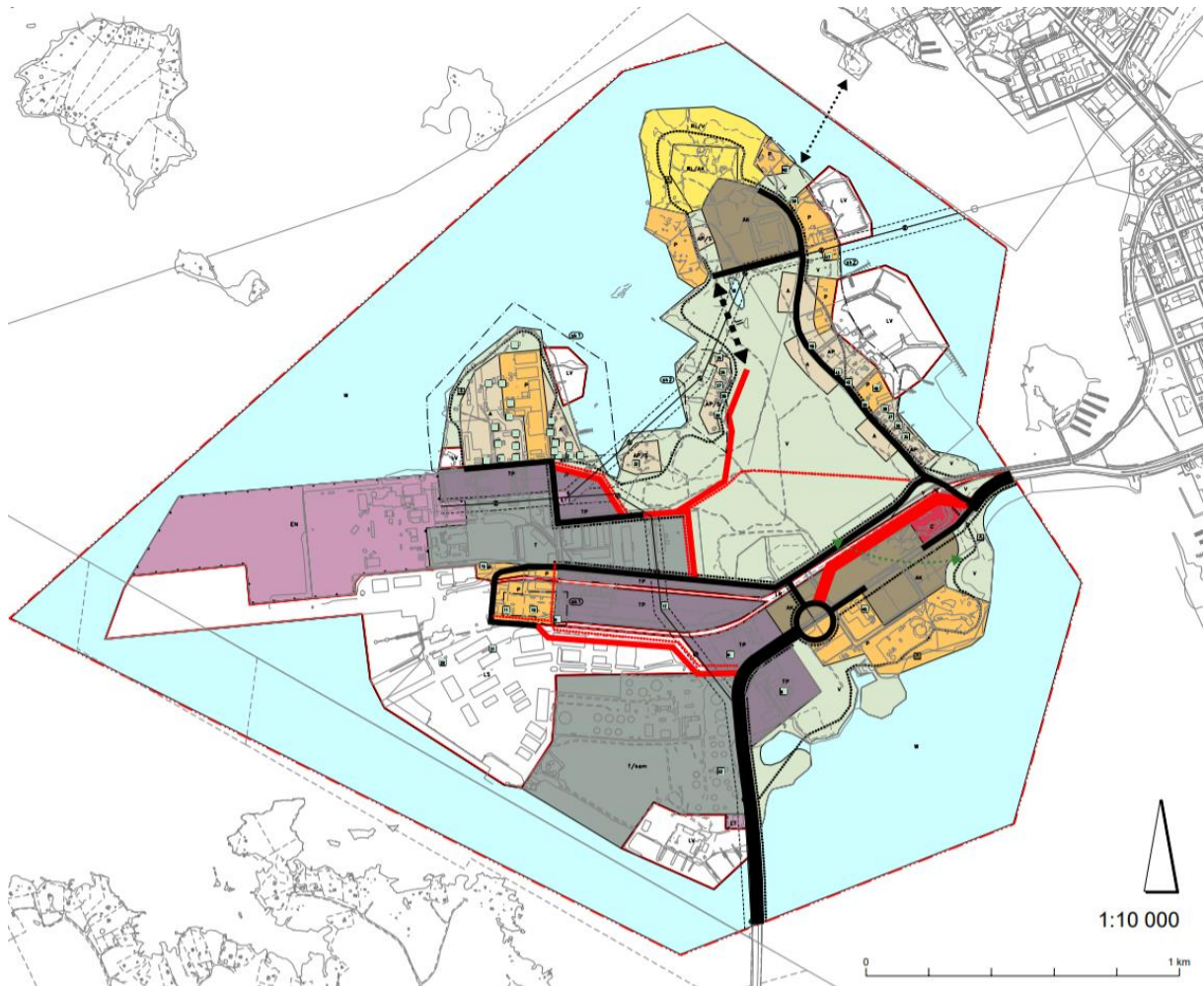
Bild 20 Utdrag ur Österbottens landskapsplan 2040.

Generalplanen är en allmän plan om kommunens markanvändning. Dess syfte är att styra och samordna samhällets olika funktioner såsom bebyggelse, allmän styrning av placering av service och arbetsplatser och

rekreationsområden. Med generalplanen löser man principerna för eftersträvd utveckling, och generalplanen styr utarbetandet av regionens detaljplaner. (https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ia_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Yleiskaavoitus)

Exempel på aktuellt generalplanearbete är delgeneralplanen för Vasklot (Bild 21). Det huvudsakliga målet med delgeneralplanen är hålla utvecklingen av Vasklot som ett enhetligt område som en del av Vasas stadsområde genom att samordna områdets intressen och användningsändamål (Vasas planläggning 2020). Utvecklingen av industri, boende och logistik på detta område leder till att det uppstår åtminstone en riskruta av riskklass 1 på Vasklot.

Bild 21 Exempel på generalplan (Delgeneralplan för Vasklot skissversion 2).

I detaljplanen bestäms områdets kommande användning: vad förvaras, vad får man bygga, vart och på vilket sätt. I planen anvisas till exempel byggnadernas placering, storlek och användningsändamål (https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ia_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Asemakaavoitus). På basis av uppgifterna i detaljplanerna (byggnadsytor, våningsytor och användningsändamål) kan räddningsverket förutse förändringar i riskrutorna. Räddningsväsendets tjänster kan utvecklas och preciseras redan innan det har inträffat en enda olycka på området.

4.2. Bygda miljön på räddningsområdet

Byggnadsbeståndet som beaktats i räddningsväsendets riskrutematerial (Statistikcentralen uppdrag 19H2338) presenteras i tabellen nedan (Tabell 12). Byggnadsuppgifterna i det nyaste materialet är från 31.12.2018 och byggnadsuppgifterna i det förra jämförelsematerialet är från 31.12.2014. Byggnadsbeståndet omfattar inte lantbruksbyggnader, fritidshus och inte "övriga byggnader" förutom när det finns bebodda bostäder eller verksamhetsutrymmen i byggnaderna i fråga.

Tabell 12 Byggnadsbeståndet i riskrutematerialet för Österbottens räddningsområde (Statistikcentralen).

Käyttötarkoitus Användningändamål	Rakennusten lkm [kpl] Antal byggnader [st]	Kerrosala yht. Våningsyta totalt [m2]	Muutos Förändring 2018 - 2014 [m2]
Asuinrakennukset Bostadsbyggnader	44 121	8 777 061	412 391
Vapaa-ajan asuinrakennukset Fritidsbostadshus	312	22 862	-7 867
Liikerakennukset Affärsbyggnader	1 143	942 773	108 192
Toimistorakennukset Kontorsbyggnader	380	410 153	-21 684
Liikenteen rakennukset Trafikbyggnader	3 793	498 242	53 184
Hoitoalan rakennukset Vårdbyggnader	314	376 965	39 831
Kokoontumisrakennukset Byggnader för samlingslokaler	688	325 558	36 604
Opetusrakennukset Undervisningsbyggnader	292	563 282	-12 303
Teollisuusrakennukset Industribyggnader	2 125	1 892 719	149 573
Varastorakennukset Lagerbyggnader	1 226	710 082	113 856
Palo- ja pelastustoimen rakennukset Byggnader för brand- och räddningsväsendet	74	30 187	1 350
Maatalousrakennukset Lantbruksbyggnader	37	18 215	-9 875
Muut rakennukset Övriga byggnader	119	12 949	-4 749
Yhteensä Sammanlagt	54 624	14 581 048	858 503

Till antalet inträffar det flest byggnadsbränder i bostäder. Det förekommer även mycket byggnadsbränder i produktions- och lagerutrymmen. Minst antalet byggnadsbränder sker i vårdinrättningar, inkvarteringsutrymmen och arbetsplatsutrymmen. I följande tabell presenteras antalet byggnadsbränder på Österbottens räddningsverks område under åren 2015–2019 (Tabell 13).

Tabell 13 Antalet byggnadsbränder enligt användningssätt 2015–2019.

Rakennuksen tai palo-osaston käyttötapa Byggnadens eller brandcellens användningssätt	Rakennuspalojen lkm [kpl] Antal byggnadsbränder		Osuus Andel [%]
		[st]	
Asunnot ja vapaa-aajan asunnot			
Bostäder och fritidsbostäder	186		53 %
Autosuojat			
Bilgarage	27		8 %
Hoitolaitokset			
Vårdinrättningar	4		1 %
Kokoontumis- ja liiketilat			
Samlings- och affärsutrymmen	18		5 %
Majoitustilat			
Inkvarteringsutrymmen	2		1 %
Tuotanto- ja varastotilat			
Produktions- och lagerutrymmen	109		31 %
Työpaikkatilat			
Arbetsplatsutrymmen	3		1 %
Yhteensä			
Sammanlagt	349		100 %

4.3. Befolkningsstruktur och andelen äldre

Funktionsförmågan försvagas vanligen med åldern och till exempel att ta sig ut när en eldsvåda inträffar försvåras. Det mest problematiska med tanke på brandsäkerheten är försvagad iakttagelseförmåga, uppfattningsförmåga och rörelseförmåga. Nedsatt funktionsförmåga kan orsaka farosituationer i dagliga situationer. (www.pelastustoimi.fi)

Räddningsverket följer upp andelen äldre på räddningsverkets område för att kunna bedöma utvecklingen av olycksrisker som beror på nedsatt funktionsförmåga. Befolkningsstrukturen på Österbottens räddningsverks område år 2019 och i slutet av jämförelseåret 2015 presenteras i tabellen (Tabell 14). Ur tabellen framgår att det endast är åldersklasserna över 64 år som ökar. I slutet av år 2019 var andelen över 64 år 23 % av befolkningen.

Tabell 14 Befolkningsstruktur enligt ålder på Österbottens räddningsverks område (Finlands officiella statistik).

	Väestö / Befolkning			
			Muutos Förändring	
	31.12.2019	31.12.2015	hlö/pers.	%
0 - 14	25 239	25 788	-549	-2,2 %
15 - 24	17 715	18 714	-999	-5,6 %
25 - 44	36 721	36 841	-120	-0,3 %
45 - 64	35 297	37 070	-1 773	-5,0 %
65 - 74	18 852	17 432	1 420	7,5 %
75 -	15 568	14 569	999	6,4 %
Yhteensä / Totalt	149 392	150 414	-1 022	-0,7 %

Befolkningsprognosen för Österbottens räddningsverks område visar att andelen äldre kommer att öka ytterligare åren 2030 och 2040. I tabellen presenteras åldersstrukturen på Österbottens räddningsverks område åren 2030 och 2040.

Tabell 15 Befolkningsprognosen (2019) befolkningsstruktur enligt ålder 2030 och 2040 på Österbottens räddningsverks område (Finlands officiella statistik).

	Väestöennuste / Befolkningsprognos			
	Vertailu Jämförelse / 2019		Vertailu Jämförelse / 2019	
	31.12.2030	%	31.12.2040	%
0 - 14	21 304	84 %	20 145	80 %
15 - 24	18 780	106 %	15 513	88 %
25 - 44	35 164	96 %	34 391	94 %
45 - 64	34 796	99 %	35 431	100 %
65 - 74	16 352	87 %	15 437	82 %
75 -	21 922	141 %	23 600	152 %
Yhteensä / Totalt	148 318		144 517	

4.4. Brandrisker på bostadsområden

Räddningsverket har tillgång till material om brandrisker på bostadsområden som är en produkt av projektet Bedömning av brandrisker på bostadsområden. Projektet genomfördes år 2011 i samarbete mellan Räddningsinstitutet och inrikesministeriet.

Att bestämma brandrisken på bostadsområden grundar sig på att kombinera uppgifter om bostadsområden av en privat aktör och uppgifter registrerade i räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik (PRONTO). I variablerna som berör bostadsområden har man beaktat skaderisker som hör till räddningsväsendets uppgiftsområde och sådan information som har betydelse i anslutning till befolkning, hushåll och byggnader. Räddningsverken kan utnyttja profileringen av brandrisken för bostadsområden när de planerar tillsyn som berör bostadsområden och annat olycksförebyggande arbete. (Tillander m.fl. 2012, 7)

Österbottens räddningsverk utnyttjar brandriskmaterialet för bostadsområden för att inrikta säkerhetskommunikationen och planera tillsynen. På basis av materialet är det möjligt att identifiera olika behov för att utveckla brandsäkerheten på bostadsområden.

4.5. Hyresboende

Hyresboende har en statistisk koppling till personskador i byggnadsbränder och risker för byggnadsbränder. En hyresboende löper cirka dubbelt så stor risk att dö i en eldsvåda än en ägarboende. (Kokki & Jäntti 2009, 48.)

På Österbottens räddningsverks område fanns sammanlagt 69 661 hushåll år 2018. Största andelen hyresboende på Österbottens räddningsverks område finns i Vasa. I tabellen presenteras hyresboendeläget i räddningsverkets kommuner (Tabell 16).

Tabell 16 Andelen hushåll och boendeformer (Statistikcentralen).

Kunta Kommun	Asuntokuntien lukumäärä, 2018	Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2018	Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2018
Isokyrö - Storkyro	2 146	91,9	16,7
Kaskinen - Kaskö	658	70,1	19,3
Korsnäs	927	95,0	15,0
Kristiinankaupunki - Kristinestad	3 192	89,6	17,4
Laihia - Laihela	3 526	88,0	17,0
Maalahti - Malax	2 553	94,8	15,9
Mustasaari - Korsholm	8 086	89,2	11,6
Närpiö - Närpes	4 198	83,2	17,5
Pedersöre	3 934	94,1	11,4
Uusikaarlepyy - Nykarleby	3 208	81,5	19,0
Vaasa - Vasa	34 345	37,1	41,2
Vöyri - Vörå	2 888	91,3	16,3
Yhteensä - Totalt	69 661		

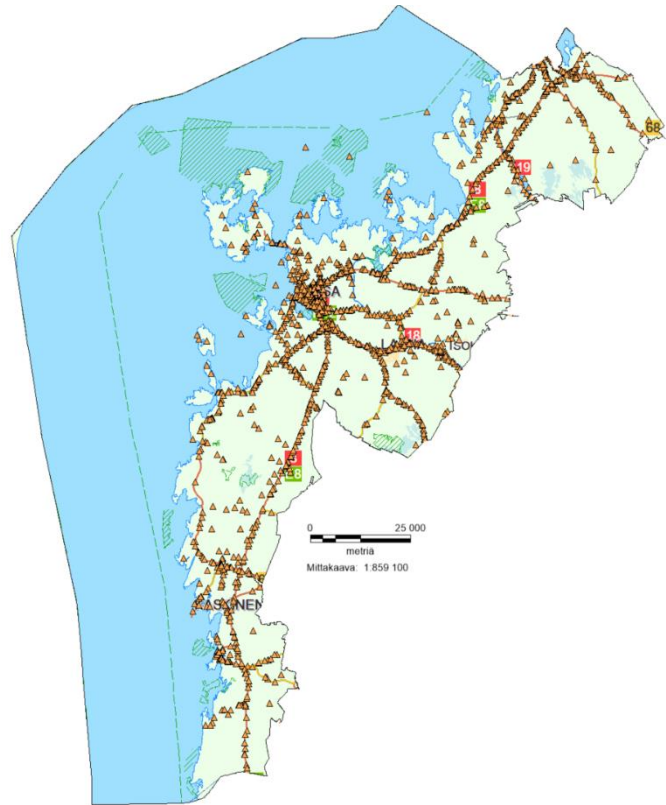
4.6. Trafik och trafikolyckor

Då man granskar räddningsväsendets uppdragsmängder utgör trafikolyckor en betydande olyckstyp (kapitel 3.2). Åren 2015–2019 inträffade 2 152 trafikolyckor på Österbottens räddningsverks område dit räddningsväsendets enheter blev larmade. Trafikolyckorna står för 16 % av det totala larmuppdragsantalet. Räddningsverket främjar trafiksäkerheten genom att delta i trafiksäkerhetsarbetet tillsammans med ansvarssektorerna. Trafik- och kommunikationsverket Traficom främjar fungerande trafiksystem och säkerhet samt påskyndar utvecklingen av det digitala samhället (www.traficom.fi). NTM-centralen, Trafikskyddet, Polisen och kommunerna är centrala samsamarbetssektorer för att förbättra trafiksäkerheten.

Åren 2014–2018 larmades räddningsverket till 2 053 trafikolyckor. Av dessa olyckor förekom inte personskador i 1 094 uppdrag (53 %). Således uppstod det personskador i mindre än hälften av trafikolyckorna som räddningsväsendets enheter larmades till. På basis av Österbottens räddningsverks olycksrapporter (PRONTO) omkom 33 personer i trafikolyckor i 29 olika olyckor och 105 skadades allvarligt i 90 olika olyckor. Den officiella trafikolycksstatistiken som Statistikcentralen publicerat innehåller trafikolyckor som lett till personskador som Polisen fått vetskap om och som anmälts till Statistikcentralen (Finlands officiella statistik, 2020).

Enligt statistiken inträffade 858 trafikolyckor som ledde till personskador i landskapet Österbotten (inte samma som Österbottens räddningsverks område). Det finns en liten minskning i antalet olyckor, men en motsvarande minskning finns inte i antalet döda (Tabell 17.)

Bild 22 Trafikolyckor år 2014–2018 (PRONTO). Bakgrundskarta: LMV

Tabell 17 Trafikolyckor som lett till personskada i landskapet Österbotten (Statistikcentralen, 2020).

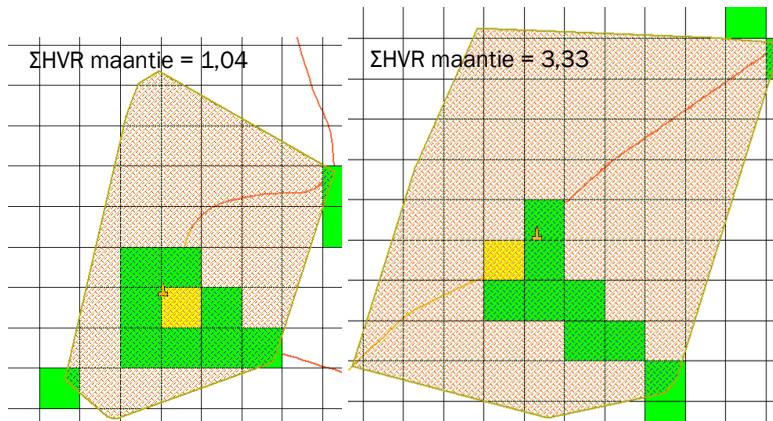
Vuosi År	Onnetto		Vakavasti		Lievästi
	muudet Olyckor	Kuolleet Omkomna	loukkaantuneet	Allvarligt skadade	Lindrigt skadade
2014	182	9	19		200
2015	184	6	13		200
2016	170	9	21		175
2017	171	12	12		193
2018	151	10	15		152

Räddningsverket har möjlighet att utnyttja ett material som modellerar personskada-olycksrisk på landsväg. Personskada-olycksriskmodellen grundar sig på TARVA-programmet (Bedömning av inverkan på säkerheten med verkningskoefficienter), som förutspår antalet personskador och olyckor för olika vägvägningsnitt. Rutorna har på basis av riskbedömningen indelats i klasser med syftet att visualisera resultaten på kartan och urskilja de rutor i materialet där risken för personskador är högst. (Paajanen, Hakkarainen & Tillander, 2014.)

Modellen för personskada-olycksrisk på landsväg grundar sig på olyckor i vägnätet under åren 2008–2012 (alla vägar, förutom privata vägar och gator). Modellen beaktar alltså inte ändringar i vägnätet som gjorts efter år 2012, men är fortfarande användningsbar på största delen av Österbottens räddningsverks område.

På Österbottens räddningsverks område finns fem riskrutor i högsta riskklassen och 173 riskrutor i riskklass 2 beträffande personskada-olycksrisk. Räddningsverket utnyttjar även informationen om personskada-olycksrisk för övriga riskrutor. Personskada-olycksrisk kan adderas för ett visst område (t.ex. räddningsenheternas tillgänglighetsområden) och dra slutsatser för t.ex. materialanskaffningar. I exemplet nedan är personskada-olycksriskens summa 1,04 (vänster) och 3,33 (höger). Personskada-olycksrisk på landsväg är i praktiken trefaldig på den andra räddningsenhetens tillgänglighetsområde (Bild 23).

Bild 23 Exempel på räddningsenhetens tillgänglighetsområden, riskrutor och summan av personskada-olycksrisk på landsväg.

5. AKTIONSBEREDSKAP OCH TILLGÄNGLIGHET

5.1. Begreppet aktionsberedskapstid

Räddningsväsendets resurser ska planeras och ordnas så att riskrutorna som bestämdes i kapitel 3 kan nås tillräckligt snabbt. I inrikesministeriets publikation Planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (Inrikesministeriet 2012) ges allmänna principer för att ordna aktionsberedskapen.

Räddningsverksamhetens formationer består av personal och utrustning. Räddningsverksamhetens formationer är enhet, räddningsgrupp, räddningspluton, räddningskompani och räddningssammanslutning. Räddningsverksamhetens formationer har

Räddningsverksamhetens aktionsberedskap består av fem delfaktorer: personalantalet

Alarmeringstid, d.v.s. nödcentralens aktionsberedskapstid, är tiden från och med nödanmälan Räddningsverket kan inte påverka alarmeringstiden. Väntetid på hjälp är tiden mellan att nödcentralen tar emot nödanmälan och att den effektiva räddningsverksamheten inleds. Väntetiden på hjälp är tiden mellan att nödcentralen tar emot nödsamtalet och att den effektiva räddningsverksamheten inleds. <

Med tiden fram till de första åtgärderna avses tiden fram till förfrågan och den första Om tillförlitlig information om de faktiska tiderna saknas används en uppskattad tid på fem (5) minuter i riskområde I, fyra (4) minuter i riskområde II och två (2) minuter i

Starttid är den tid som inleds från att första enheten mottagit larmet och slutar när första enheten har startat. Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid är tiden mellan att den första enheten tar emot larmet och att en räddningsgrupp inleder den

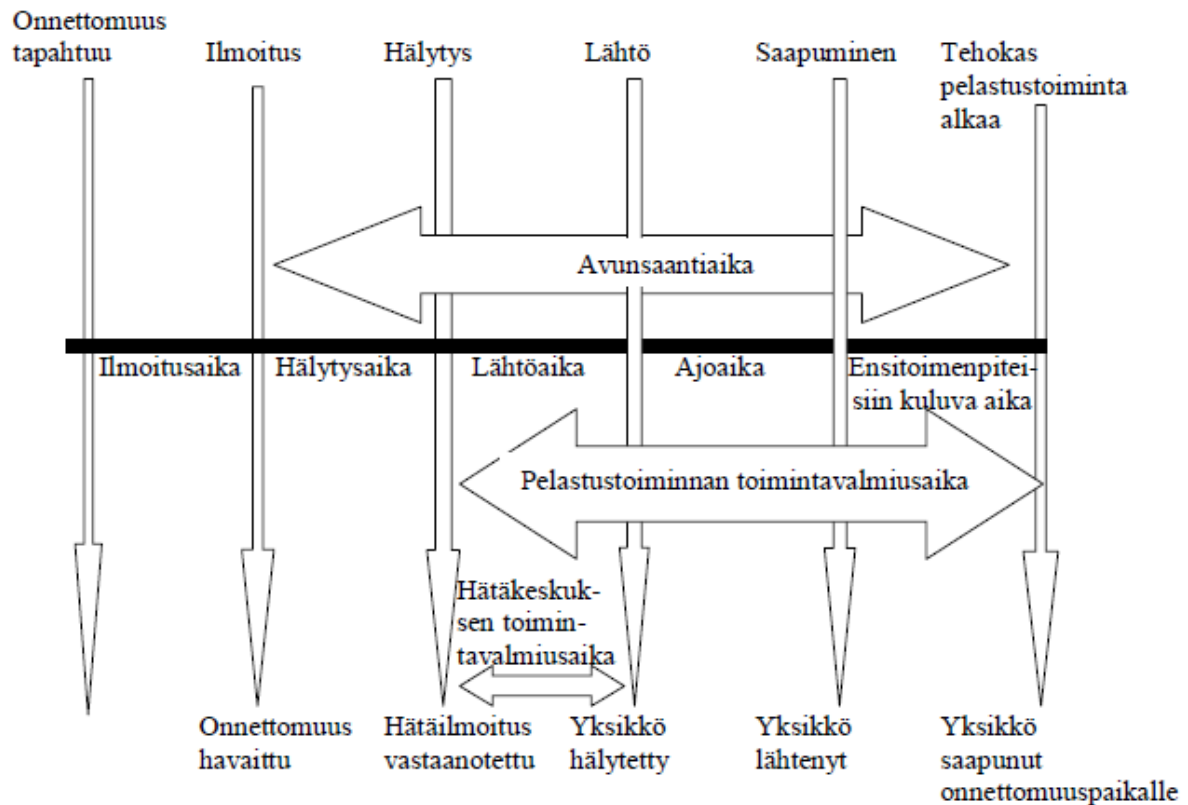

Bild 24 Aktionsberedskapsbegrepp (Inrikesministeriet 2012, 13).

5.2. Aktionsberedskap 2015–2019

Vid granskning av aktionsberedskapen bedömer man hur räddningsverkets aktionsberedskap har förverkligats i relation till målen. Bedömningen görs enligt planeringsanvisningen för aktionsberedskapen på basis av för första enheten vid objektet och räddningsverksamhetens aktionsberedskap.

Aktionsberedskapen för den första enheten beräknas påbörjad från när första enheten har mottagit larmet och slutar när första enheten anländer till olycksplatsen. I olycksdatasystemet PRONTO beräknas tiden i praktiken från tiden för den första larmade enheten till tiden för första enheten vid objektet. Med den här tiden måste man beakta att det kan endast vara en person i enheten.

Med räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid avses tiden mellan att den första enheten tar emot larmet och att en räddningsgrupp inleder den effektiva räddningsverksamheten (Inrikesministeriet 2012, 6). Inom den här tiden finns således minst 4 personer på olycksplatsen och första åtgärderna har gjorts. Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid mäts endast i olyckor som bestäms enligt riskklass. I tabellerna nedan (Tabell 18 och Tabell 19) presenteras aktionsberedskapstiderna medeltal och medianer enligt riskklassen vid tidpunkten när en olycka inträffade. Uppdrag där starttiden är över 30 minuter och uppdrag där första enhetens aktionsberedskapstid är över 60 minuter har lämnats bort från kalkylerna i Tabell 18. Antagligen är det fråga om registreringsfel för dessa uppdrag som ger missvisande medeltal.

Tabell 18 Aktionsberedskapstidernas medeltal enligt riskklass vid tidpunkten för händelsen under åren 2015–2019 (PRONTO).

Keskisarvot Medeltal 2015 - 2019	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika Aktionsberedskapstid för första enheten		Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid	
	mitattu kpl uppmätt st	min:sek	kpl st	min:sek
Riskiluokka tapahtumahetkellä Riskklass vid händelsetidpunkten				
1	1 204	05:34	292	10:13
2	2 243	07:14	671	11:11
3	1 623	08:26	487	12:14
4	2 871	12:49	1 606	16:04
Kaikki tehtävät/Alla uppdrag	7 941	08:49	3 056	13:50

Tabell 19 Aktionsberedskapstidernas medianer enligt riskklass vid tidpunkten för händelsen under åren 2015–2019 (PRONTO).

Mediaanit Medianer 2015 - 2019	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika Aktionsberedskapstid för första enheten		Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid	
	mitattu kpl uppmätt st	min:sek	kpl st	min:sek
Riskiluokka tapahtumahetkellä Riskklass vid händelsetidpunkten				
1	1 207	05:13	292	10:02
2	2 249	06:47	672	10:41
3	1 627	07:51	489	11:28
4	2 901	11:22	1 624	14:34
Kaikki tehtävät/Alla uppdrag	7 984	07:59	3 077	12:21

5.3. Hur aktionsberedskapsmålen har förverkligats i riskrutorna

Enligt anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (Inrikesministeriet 2012) är minimimålet att den första enheten i minst 50 procent av brådskande räddningsuppdragen uppnår den aktionsberedskapstid som uppställts som mål för respektive riskruta. Dessutom ska räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid uppnås i minst 50 % av uppdragen. Aktionsberedskapsmålen presenteras i följande tabell (Tabell 20).

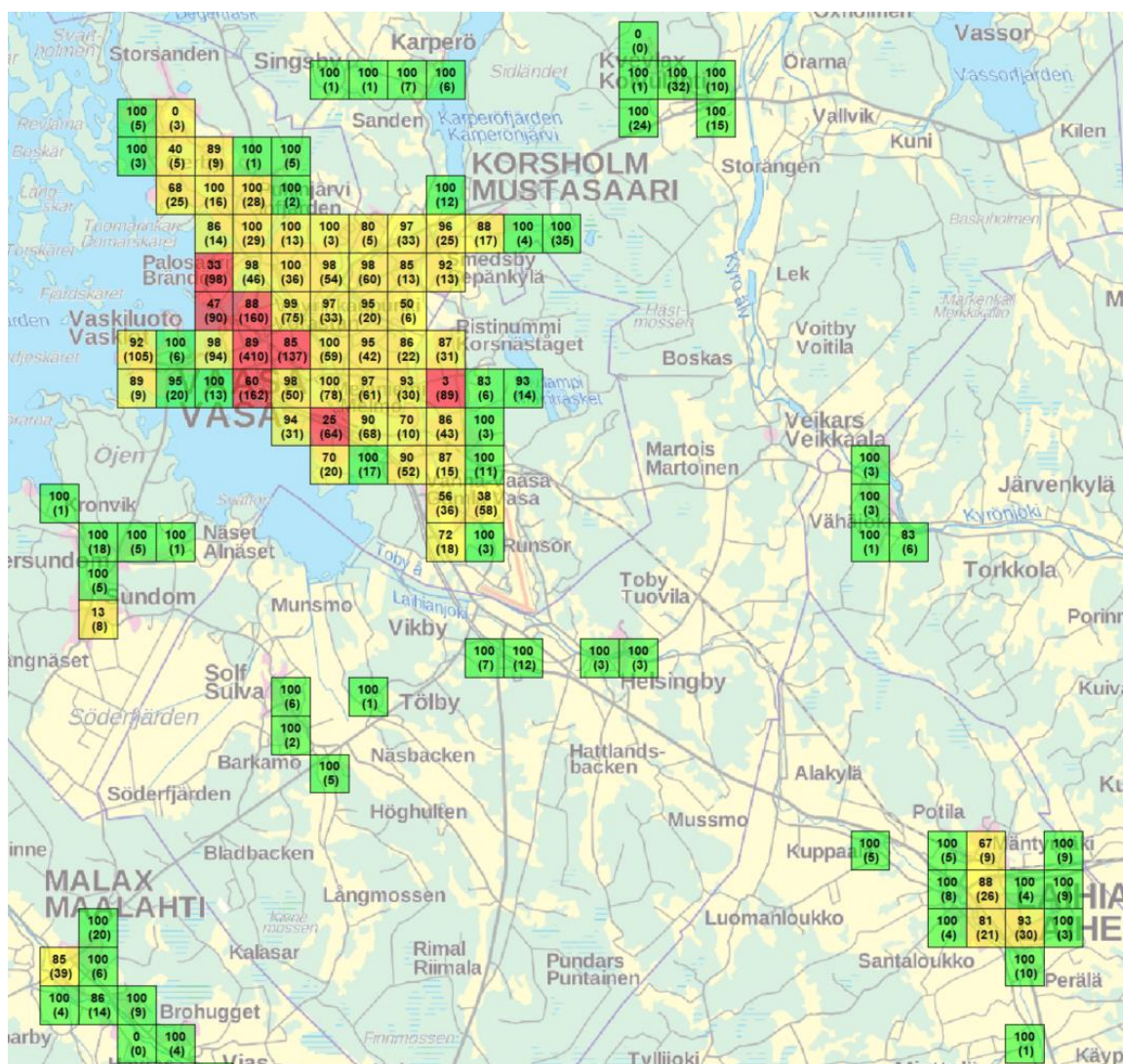
Tabell 20 Aktionsberedskapsmål (Inrikesministeriet 2012).

Riskiluokka	1.yksikön toimintavalmiusaika [min]	Ensitoimen- piteisiin kuluva aika [min]	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika [min]
I	6	5	11
II	10	4	14
III	20	2	22
IV			

För varje riskruta har beräknats hur den första enhetens aktionsberedskapsmål och räddningsverksamhetens verkliga aktionsberedskapstid förverkligas. Granskningen grundar sig på räddningsverksamhetens brådskande uppdrag åren 2015–2019. Första insatsen uppdrag beaktas inte i granskningen.

Uppföljning av hur aktionsberedskapsmålen uppfylls görs kvartals- och årsvis. Det är även ändamålsenligt att göra uppföljning för längre tidsintervall. I bilden nedan presenteras en tillgänglighetsgranskning som grundar sig på information från olycksuppdrag. Hur aktionsberedskapsmålen har uppfyllts presenteras enligt riskrutans riskklass i nuläget. Aktionsberedskapstiden för första enheten har uppmätts åren 2015–2019 i sammanlagt 1 758 riskrutor (riskklasserna 1–3, 244 rutor) där det förekommit minst ett brådskande uppdrag. Räddningsverksamhetens aktionsberedskapstider har uppmätts i 435 (riskklasserna 1–3, 131 rutor) olika riskrutor där det har inträffat minst en olycka som bestäms av riskklass och det har varit en brådskande resurs med fyra personer i objektet.

Bild 25 Tillgänglighetsgranskning för rutor i riskklasserna I–III samt hur tillgänglighetsmålen uppfyllts (2015–2019) enligt aktionsberedskapen för första enheten. Det undre talet inom parentes anger antalet uppdrag för vilka tiden i fråga har mätts. Bakgrundskarta: LMV

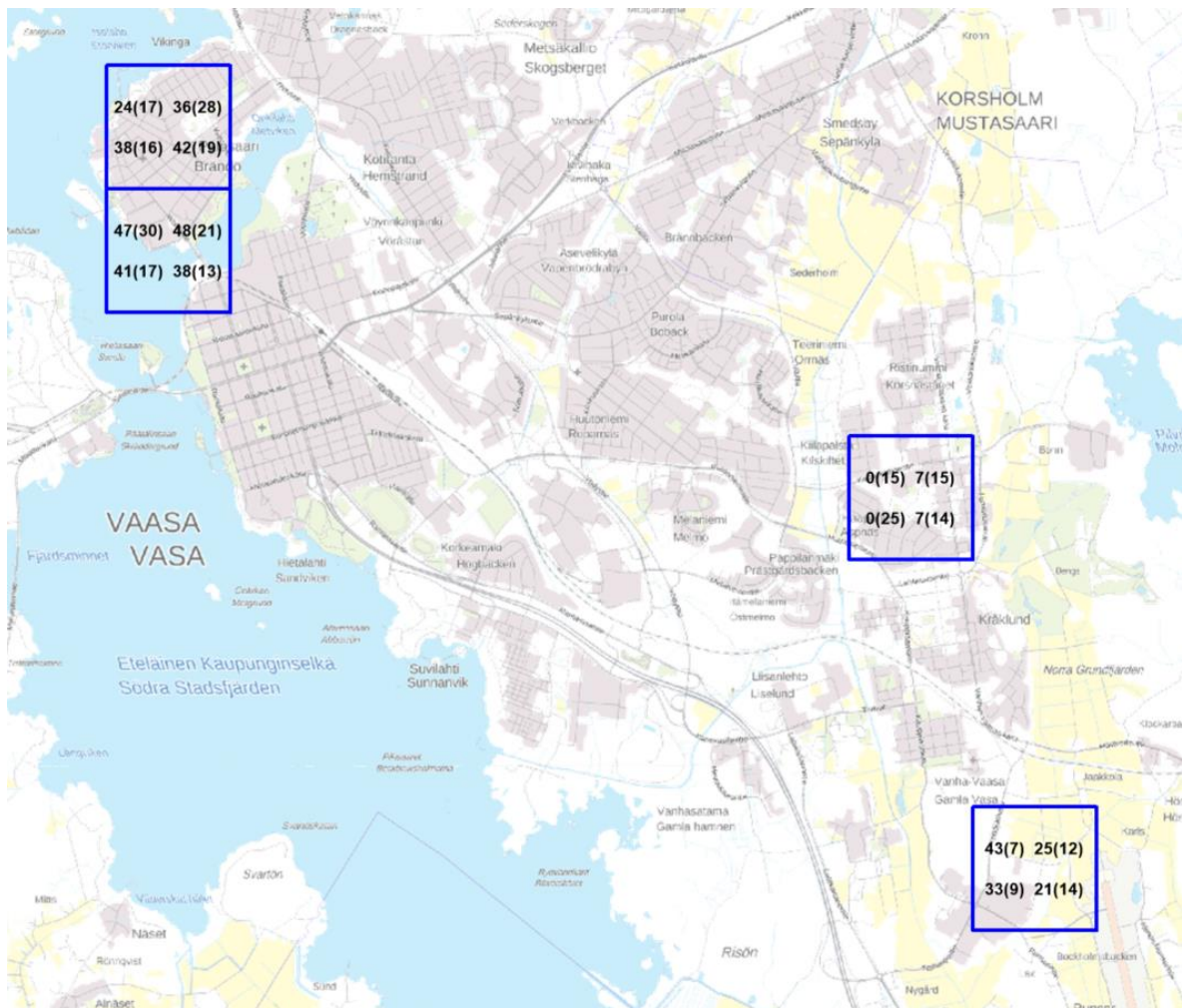
På basis av uppgifterna om de brådskande olyckorna kan vi konstatera att aktionsberedskapsmålen i regel har uppnåtts. I tabellen nedan (Tabell 21) presenteras de riskrutor i klasserna 1–3 där aktionsberedskapstiden i **medeltal** under en granskningsperiod på fem år inte är enligt aktionsberedskapsmålen antingen för första enheten och/eller räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid. När det inte har förekommit brådskande uppdrag i en ruta i fråga har de inte tagits med i granskningen.

Tabell 21 Riskrutor där aktionsberedskapstidsmålen inte har uppnåtts åren 2015–2019.

ID-nro ID-nummer	Kunta Kommun	Asukaslukumäärä Invånarantal	Kerrosala yhteensä Våningsyta totalt	Riskiluokka Riskklass	Kiireellisten tehtävien lukumäärä Antal brådskande uppdrag	1. yksikön TV-tavoite täyttymis-% 1. enhetens akt.ber. målsättnings-%	1. yksikön toimintavalmiusaika (keskiarvo) 1. enhetens akt.ber.tid (medeltal)	Pelastustoim. TV-aika mitattu [kpl] Räddn.verksam. akt.ber.tid uppmätt [st]	Pelastustoim. TV-tavoite täyttymis-% Räddn.verksam. akt.ber. Målsättnings-%2	Pelastustoiminnan TV-aika (keskiarvo) Räddn.verksam. Akt.ber.tid (medeltal)
273 546	Vaasa	1 375	178 464	1	64	25	07:32	17	35	12:15
274 224	Vaasa	2 429	155 331	1	89	3	08:37	28	39	12:09
275 568	Vaasa	1 548	245 603	1	90	47	06:18	14	79	10:24
276 243	Vaasa	3 855	236 729	1	98	33	06:44	28	57	10:42
222 217	Kaskinen	464	46 542	2	16	44	11:28	5	40	18:20
270 165	Vaasa	432	30 632	2	8	13	12:13	7	43	13:46
272 200	Vaasa	2	91 124	2	58	38	10:11	10	50	13:07
278 267	Vaasa	894	52 889	2	5	40	10:04	3	33	16:42
278 942	Vaasa	750	42 991	2	3	0	11:08	1	100	11:31
304 644	Uusikaarlepyy	524	57 587	2	21	71	08:12	4	0	16:21
305 994	Uusikaarlepyy	6	27 635	3	1	0	33:42	1	0	35:42
220 867	Kaskinen	0	39 212	3	10	90	13:47	2	0	38:34
220 868	Kaskinen	0	45 961	3	21	90	13:12	3	33	22:13
256 657	Maalathi	114	19 123	3	12	92	10:50	4	25	22:01

Förutom medeltalet av aktionsberedskapstiden kan man bedöma hur målen uppfyllts med hjälp av medianen. Medianen för aktionsberedskapstiden uppföljs med en granskningsperiod på ett år. Om man inte uppfyllt aktionsberedskapsmålen under fyra på varandra följande granskningsår kan en riskruta benämnas problemruta. En problemruta kan vara en ruta där 1:a enhetens procentuella förverkligande varje granskningsår har varit mindre än 50 % för en ruta i fråga eller där räddningsverksamhetens procentuellt förverkligade aktionsberedskapstid för en ruta i fråga har varit mindre än 50 %. Under granskningsperioden 2016–2019 förekommer det inga problemrutor på Österbottens räddningsverks område gällande aktionsberedskapstiden. Det finns 4 problemrutor gällande 1:a enhetens aktionsberedskapstid och alla finns i Vasa (Bild 26).

Bild 26 "Problemruter" för att uppfylla aktionsberedskapsmålet för första enheten. Procentuellt uppfyllda och antal uppdrag inom parentes åren 2016–2019. Bakgrundskarta: LMV

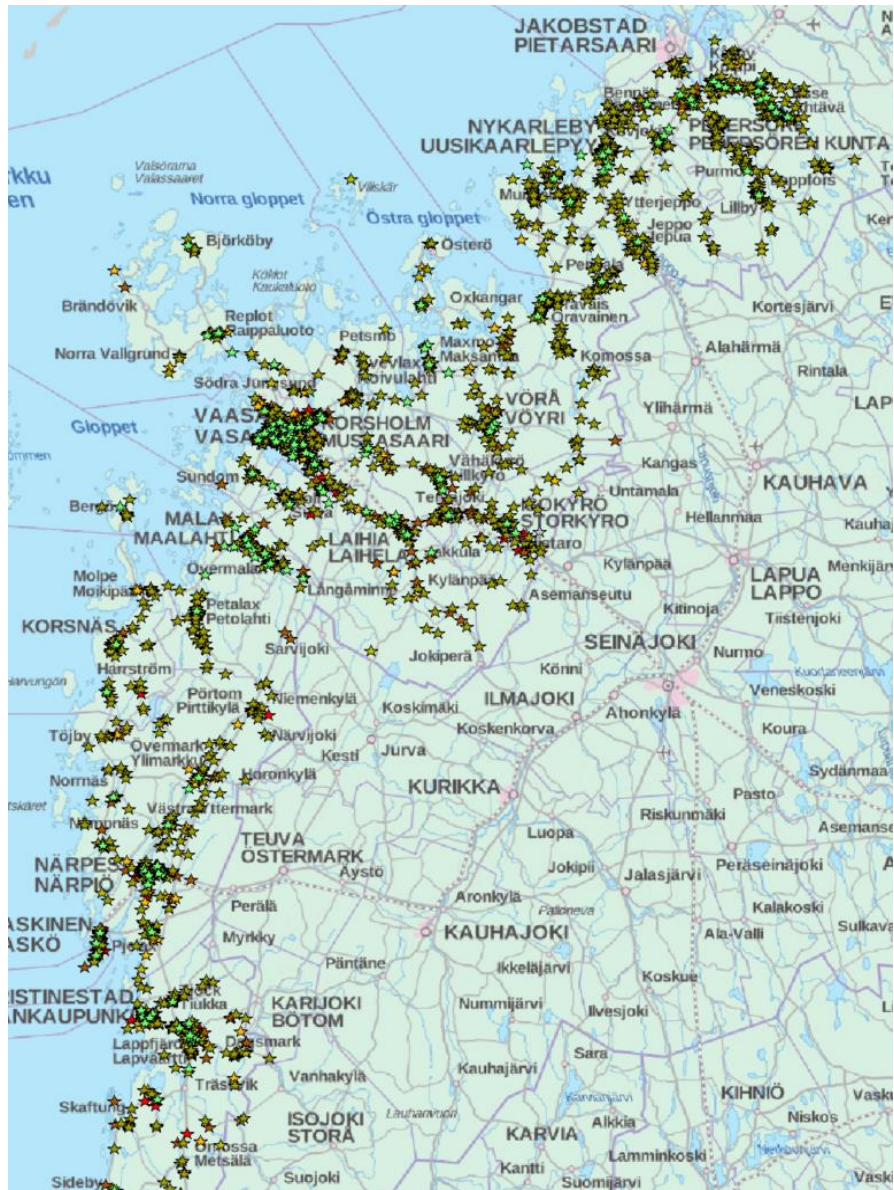

6. OBJEKT OCH OLYCKSTYPER SOM KRÄVER SPECIELL GRANSKNING

6.1. Enskilda objekt

I räddningsverkets tillsynsplan som uppdateras årligen har man bestämt tillsynsintervall för företag och inrättningar som grundar sig på olycksrisken. Riskobjektens våningsyta och olyckor som inträffar i riskobjekt ska beaktas enligt riskanalysen i kapitlen 2.2 och 2.3. I riskanalysen vore det nödvändigt att mer omfattande utnyttja information som fås i tillsynen, men med nuvarande datasystem (brandinspektionsprogram) är det inte möjligt att utnyttja detta. Företag och inrättningar representerar enskilda riskobjekt.

På bilden (Bild 27) presenteras företag och inrättningar med olika färg från räddningsverkets tillsynsplan 2020. Objektets tillsynsintervall beskriver dess olycksrisk.

Bild 27 Företag och inrättningar i Österbotten (A1–A6) från tillsynsplanen klassificerade enligt tillsynsintervall. Bakgrundskarta: LMV

Riskrutorna inom Österbottens räddningsverk omfattar 0–72 st. företags- och inrättningsobjekt enligt tillsynsplanen. Av räddningsverkets riskrutor innehåller 237 st. minst tre företags- och inrättningsobjekt. Dessa rutor innehåller 65 % av alla företags- och inrättningsobjekt. Antalet företags- och inrättningsobjekt har inkluderats i räddningsverkets riskrutematerial, men riskrutans klassificering ändras inte på basis av dem. Informationen utnyttjas emellertid i planering och förverkligande av räddningsverkets tjänster.

6.2. Riskobjekt som orsakar fara för en storolycka

Styrningen av faror för storolyckor som orsakas av farliga ämnen har börjat med Sesevo I direktivet år 1982. Målet med Seveso III direktivet är att avvärja storolyckor som orsakas av kemikalier och begränsa följderna av sådana olyckor.

Skyldigheterna som åläggs en verksamhetsidkare enligt Seveso direktivet bestäms enligt verksamhetens omfattning. Produktionsanläggningar på hög eller låg nivå – I Finland finns egna krav på att avvärja skador för anläggningar som ska ha säkerhetsutredning och dokument för verksamhetsprincip.

På räddningsverkets område finns elva produktionsanläggningar enligt Seveso direktivet (situationen 11.5.2020). I fyra av dessa säkerhetsutredningsanläggningar utarbetar man en extern räddningsplan. Hamnområdet i Vasa är utsett av Säkerhets- och kemikalieverket som ett så kallat dominoobjekt där en storolycka kan spridas från en anläggning till en annan. Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) övervakar att kemikaliesäkerhetslagstiftningen följs, om det inte är fråga om liten användning av kemikalier.

Inrikesministeriets förordning om externa räddningsplaner (1286/2019) innehåller detaljerade bestämmelser om att utarbeta en extern räddningsplan. Med hjälp av planerna är målet att bland annat begränsa en olycka och minimera följderna och ge nödvändig information till befolkningen.

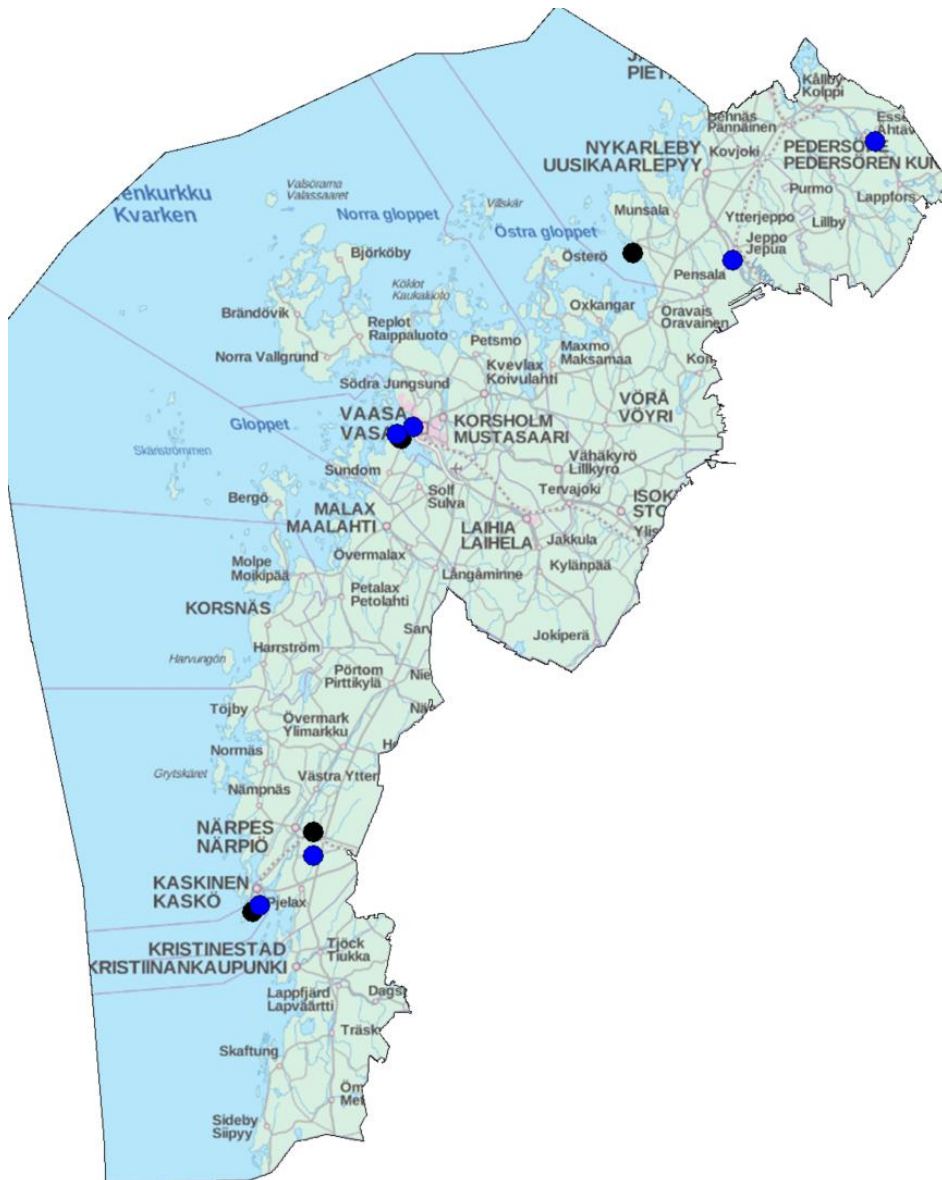

Bild 28 Seveso-objekt på Österbottens räddningsverks område. Källa: Tukes. Bakgrundskarta: LMV

6.3. Transport av farliga ämnen

På räddningsverkets område finns några egentliga företag inom kemikalieindustrin. Kemikalier transporteras på och genom området. Huvudsakliga rutter för transporterna är riksvägar och vägar som leder till användarna. Kemikalier transporteras även med fartyg och på järnväg. På fartygssidan måste räddningsverket beakta farleden genom kvarken som används för all trafik till Bottenviken, även kemikaliefartyg. De huvudsakliga transporterna av kemikalier går i norr till Jakobstad och Karleby, och i mellersta området till Vasa och i söder till Kaskö. Från orterna i fråga förekommer även avgående trafik.

En betydande del transporter av brännbara vätskor går genom centrum av Vasa. Dessutom transporteras mycket syror och baser längs landsvägen. På banavsnittet Seinäjoki–Uleåborg som går genom räddningsområdet transporteras en betydande del farliga ämnen. På området ökar transporter av LNG (flytande naturgas) på landsväg som medför en speciell utmaning för räddningsverket. Verksamhetsmodeller och verktyg för att oskadliggöra en skadad LNG-cistern håller på att utvecklas.

Gällande järnvägstransporterna måste man beakta banavsnittet till Kaskö där det förekommer godstrafik. Banavsnittet mellan Vasa och Seinäjoki är inte av betydelse för godstrafiken. En betydande godsmängd transporteras mellan Seinäjoki–Karleby.

6.4. Oljeskador

På havsområdet kan en stor oljeskada orsakas av ett fartygs grundstötning eller en kollision mellan fartyg. Det är mer sannolikt att ett fartygs grundstötning kan orsaka den största och mest långvariga oljebekämpningshändelsen på området.

Det finns tre större hamnar på området: Kristinestad, Kaskö och Vasa och en oljehamn i Munsala i Nykarleby. Längs med området går farleden till Bottenviken. Den beräknade olyckstätheten är en olycka på tio år.

På området finns en egentlig oljehamn och den finns i Vasa. Det görs även en del oljetransporter från Kristinestad. Oljan transporteras till hamnarna med fartyg. Från oljehamnarna sker transporterna med tankbilar i regel via tätorter.

Riskfaktorerna för vattentrafikens varutransporter och fartygstrafiken koncentreras till farlederna som leder till hamnarna. Ett betydande riskområde anses dessutom vara båda sidorna av det smala stället vid Nordvalen i Kvarken.

Vid granskning av olycksstatistik kan man se att den största delen av inträffade oljeskadorna har varit små skador under 200 liter. På räddningsverkets område har det årligen inträffat cirka 50 mindre läckage. Mellanstora cirka 1 000–3 000 liter har det årligen inträffat cirka fem. Ett stort läckage (över 5 000 l) kan bli aktuellt till exempel i anslutning till en tankbilsolycka. Stora läckage inträffar sällan.

Det är även möjligt med långsamma läckage som noteras först efter en längre tid och läckagemängden kan vara stor. Räddningsverket sköter i regel inte utredningar i efterhand vid dylika läckage, eftersom det är sannolikt att man med omedelbara bekämpningsåtgärder inte längre uppnår något.

Objekt som skyddas på landområden är bl.a. grundvattenområden och vattentäkter. På området finns flera olika grundvattenområden och små vattentäkter. Många av områdena finns i närheten av huvudvägarna. Vissa av städerna tar sitt vatten som ytvatten (älvar och sjöar). Att skydda ytvatten är även mycket viktigt.

Havsområdets skärgård med alla sina funktioner är ett område som speciellt ska skyddas. Kvarkenområdet är huvudsaklig häckningsplats för många vanliga och utrotningshotade arter. På holmarna finns bl.a. mycket semesterboende, Naturaområden och övriga natur- och fågelskyddsområden. Kvarkens skärgård är även ett världs naturarvsobjekt och turismen på området ökar.

7. RISKANALYS FÖR UNDANTAGSFÖRHÅLLANDEN

Risicanalys för undantagsförhållanden grundar sig på risicanalys för normala förhållanden. I räddningsverkets verksamhet beaktas även hotmodeller för störningssituationer under undantagsförhållanden och normalt tid enligt Säkerhetsstrategin för samhället 2017 (SSS 2017).

Beredskap betyder verksamhet för att säkerställa att uppgifterna kan skötas utan störningar och eventuella åtgärder som avviker från det normala i störningssituationer och i undantagsförhållanden. Beredskapsåtgärder är bland annat beredskapsplanering, kontinuitetshandling, förhandsåtgärder, utbildning och beredskapsövningar. (Säkerhetskommittén 2017, 9)

I SSS 2017 behandlas åtgärderna som förutsätts för verkställandet av principerna i säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen. I bedömning av storolyckor och störningssituationer har man utnyttjat hotmodellerna i SSS 2017 och de är:

- allvarliga störningar i kraftförsörjningen
- allvarliga störningar i datatrafiken och informationssystemen – cyberhot
- allvarliga störningar i transportlogistiken
- Allvarliga störningar i livsmedelsförsörjningen
- allvarliga störningar i finans- och betalsystemet
- störning i tillgången på finansiering för den offentliga ekonomin
- allvarliga störningar i befolkningens hälsa och välfärd
- Storolyckor, extrema naturfenomen
- terrorism och annan brottslighet som äventyrar samhällsordningen
- allvarliga störningar i gränssäkerheten
- politisk, ekonomisk och militär påtryckning
- Användning av militära maktmedel

Noggrannare hotmodeller och deras inverknings har presenterats i Österbottens räddningsverks och kommunernas beredskapsplanering och i Österbottens regionala riskbedömning.

I räddningsverkets risicanalys har det utarbetats en preliminär modell om användning av militära maktmedel i samband med reformen av räddningsväsendet 2015–2019. Modellen kan inte ännu utnyttjas på Österbottens räddningsverks område, men vi följer dess utveckling.

Källor

Kokki, E. & Jäntti, J. 2009. Vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneet tulipalot 2007 - 2008. Räddningsinstitutets publikation B-serien: forskningsrapporter, 2/2009

Österbottens räddningsverk 2019. Regional riskbedömning 2018 – Österbotten.

Inrikesministeriet. 2003. Anvisning för aktionsberedskap. Inrikesministeriets räddningsavdelning publikation A:71. 2003.

Inrikesministeriet. 2012. Anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet. Inrikesministeriets publikationer 21/2012. Helsingfors. 2012.

Finlands officiella statistik (FOS): Statistik över vägtrafikolyckor [webbpublikation]. ISSN=1798-758X. Helsingfors: Statistikcentralen [citerad: 11.3.2020]. Åtkomstmetod: <http://www.stat.fi/til/ton/index.html>

Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsprognos [webbpublikation]. ISSN=1798-5137. Helsingfors: Statistikcentralen [citerad: 9.5.2020]. Åtkomstmetod: <http://www.stat.fi/til/vaenn/tau.html>

Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsstruktur [webbpublikation]. ISSN=1797-5379. Helsingfors: Statistikcentralen [citerad: 9.5.2020]. Åtkomstmetod: <http://www.stat.fi/til/vaerak/index.html>

Tillander K., Matala A., Hostikka S., Tiittanen P., Kokki E., Taskinen O. Pelastustoimen riskianalyysimallien kehittäminen. VTT meddelanden 2530.

Tillander, K., Junttila, K., Tervo, V-P. 2012. Asuinalueiden paloriskien arviointi -kartta-aineiston sisältö ja kuvaus. Räddningsinstitutets publikation. D-serien: Övriga 1/2012.

Säkerhetskommittén. 2017. Säkerhetsstrategi för samhället. Statsrådets principbeslut.

Statsrådet. 2011.

Bilaga 1.

Förklaringar till tabellen: Brandstationernas målnivå

1. Brandstation nr

Ifrågavarande brandstations nummerbeteckning. Brandstationerna är numrerade enligt de nationella principerna för bildandet av räddningsväsendets enhets- och anropsbeteckningar.

2. Brandstationens namn

Ifrågavarande brandstations svenska eller finska namn. Brandstationens namn används inte i operativa sammanhang.

3. Läget på brandstationen år 2020

3.1. Antal heltidsanställda PAÅ

Den heltidsanställda operativa personalens personarbetsår.

3.2. Avtalsbrandkåristernas antal (tex FBK)

Avtalsbrandkåristernas (tex FBK) i juni 2020, stationsvis

3.3. Bemannad brandstation

Brandstationerna är bemannade under den tid som är utmärkt i tabellen

3.4. Beredskap

Med beteckningen avses på vilken brandstation / på vilken kommuns område varande depå finns informell beredskap. Med beredskap avses att personen bör vara nåbar så att han kan vid behov kallas på arbete. För beredskapen finns en skild anvisning.

4. Släckningsförmåga

4.1. Rökdykarnas antal

De rökdykningsdugliga personernas antal per brandstation, som är utbildade och genomfört de i kraft varande funktionstesterna. Målet för antal rökdykningsdugliga personer per brandstation / -depå är given.

SS+++	över 15 rökdykare i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SS++	10 – 15 rökdykare i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SS+	5 – 9 rökdykare i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SS	1 – 4 rökdykare i brandstationens / -depåns manskapsstyrka

4.2. Annan släckningsförmåga / släckningspersonal som har arbetsförmåga

Antal personer som har annan släckningsförmåga, vilket innebär att personen åtminstone klarat av släckningsarbetskurs / grundkurs. Personerna har deltagit i sk obligatoriska övningar samt nödvändiga test.

SM+++	över 15 personer i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SM++	10 – 15 personer i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SM+	5 – 9 personer i brandstationens / -depåns manskapsstyrka
SM	1 – 4 personer i brandstationens / -depåns manskapsstyrka

4.3. Personantal per brandstation

Avser den sammanlagda manskapsstyrkans minimiantal, med vilken brandstationen / -depån kan delta i den planerade släckningsförmågan.

4.4. Fordon

Vilket slag av fordon resp. brandstation / -depå har till sitt förfogande.

JY	Ledningsenhet (Johtoyksikkö)
MA	Manskapbil eller motsvarande (Miehistöauto tai vastaava)
KY	Lätt enhet (Kevytyksikkö)
KS	Lätt släckningsenhet (Kevytsammutusyksikkö)
SS	Sammutusyksikkö
VL	Enhet med lastväxlare (Vaihtolavayksikkö)
NL	Stegbil eller skylift (Nostolavayksikkö)

4.5. Vattenförsörjning

M	Motorspruta, 1000 l/min (Moottoriruisku, 1000 ltr/min)
STP	Storeffektpump (Suurtehoppu)
SA	Cisternbil (ca 10.000 l) (Säiliöauto, noin 10 000 ltr)
SSA	Cisternsläckbil (ca 8.000 l, inkl manskapshytt och släckningsutrustning) (Säiliösammutusauto)
LAL	Slangbil/-lastflak (Letkuauto / -lava)

5. Beredskap för trafikolyckor

5.1. Vägtrafikräddningen är uppdelad dels på normala trafikolyckor och dels på räddning med tungt fordon inblandat. Vardera är ytterligare uppdelad på tre olika nivåer. Med responsplaneringen fås alltid en tillräcklig prestationsförmåga till olycksplatsen.

TL	Vägtrafikräddning (grundutrustning) (Tieliikennepelastaminen)
TL+	Vägtrafikräddning (räddningsredskapsserie)
TL++	Vägtrafikräddning (modern ny serie) (Raskas pelastaminen)
RP	Grov trafikräddning (kildynor, linor, lätta handredskap med 12V, mm)
RP+	Grov trafikräddning 1 (handredskap med 18V, högtrycksdynor, kättingar mm)
RP++	Grov trafikräddning 2 (RP105)

6. Beredskap för bekämpning av kemikalieolyckor

K	Släckningsenheten har stänkskyddsdräkter / -ärmar
K+	2 st kemikaliedräkter och kallskyddsdräkter samt utrustning
K++	4 st kemikaliedräkter och kallskyddsdräkter samt utrustning

7. Ytlivräddning / vattendykningsberedskap

PP	Ytlivräddningsberedskap och –utrustning (Pintapelastusvalmius ja välineistö)
VS	Vattendykningsberedskap och –utrustning (Vesisukellusvalmius ja välineistö)

8. Nödjordning

H	Utbildning och utrustning för nödjordning (Hätämaadoitus)
---	---

9. Höghöjdsarbete

KP	Räddning från hög höjd och utrustning för detta (Korkealta pelastaminen)
NL	Skylift eller stegbil (Nostolava-auto)

10. Drone / Kamera

D	Drone
K	Fasta fordonskameror (Kiinteät ajoneuvokamerat)

11. Förstadelvård

EVY	Förstadelvårdsenhet (Ensivsteyksikkö)
-----	---------------------------------------

